

VIHTI

TILINPÄÄTÖS 2018
VIHDIN KUNTA

VIHDI

I	TOIMINTAKERTOMUS	4
1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2	VIHDIN KUNNAN HALLINTO	6
2.1	LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO	6
2.2	KUNNAN HENKILÖSTÖ	8
3	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	10
3.1	YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	10
3.2	KUNTATALOUDEN YLEISET NÄKYMÄT.....	11
3.3	VIHDIN KUNNAN YLEINEN KEHITYS.....	14
3.4	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ.....	17
3.5	YMPÄRISTÖTEKIJÄT	21
4	SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN.....	22
4.1	SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN VIHDIN KUNNASSA.....	22
4.2	KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	23
5	TULOKSEN MUODOSTUMINEN	24
5.1	TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	24
5.2	TULOSLASKELMAN TUOTOT	26
5.3	TULOSLASKELMAN KULUT	29
5.4	TOIMINTAKATE JA VUOSIKATE	31
5.5	TILIKAUDEN TULOS JA YLIJÄÄMÄ.....	31
6	TOIMINNAN RAHOITUS	32
6.1	RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	32
6.2	TASE JA SEN TUNNUSLUVUT.....	34
6.3	KOKONAISTULOT - JA MENOT	37
7	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	39
7.1	KUNTAKONSERNIN RAKENNE.....	39
7.2	OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	39
7.3	KUNTAKONSERNIN OHJAUS JA SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	41
7.4	ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	42
7.5	KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	42
7.6	KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	44
7.7	KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT	45
8	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	48
II	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	49
1	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	49
1.1	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	49

1.2	TUOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	90
1.3	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	91
1.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	103
1.5	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TUOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	104
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	106
1	TUOSLASKELMA	106
2	RAHOITUSLASKELMA	107
3	TASE	108
4	KONSERNITUOSLASKELMA	110
5	KONSERNIRAHOTUSLASKELMA	111
6	KONSERNITASE	112
IV	LIITETIEDOT	115
1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	115
2	TUOSLASKELMAN LIITETIEDOT	117
3	TASEEN LIITETIEDOT	124
4	VAKUUTUKSIA JA VASTUUSITOUUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	133
5	HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	137
V	LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	140
1	TILAPALVELU	140
VI	VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS – KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ	144
1	TOIMINTAKERTOMUSVUODEN OLENNAISIMMAT TAPAHTUMAT	145
2	VESILAITOKSEN LASKELMAT	151
3	VESILAITOKSEN LIITETIEDOT	159
VII	KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET	161
VIII	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	162
IX	TILIKIRJALUETTELO	163

I TOIMINTAKERTOMUS

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Maailmantalouden kasvu on ohittanut nopeimman vaiheensa ja kasvu hidastuu tulevina vuosina. Vastavasti tulee käymään myös talouden kehitykselle Suomessa ja on odotettavissa, että 2018 tapahtunut 2,7 prosentin kasvu bruttokansantuotteessa jää tämän suhdanteen nopeimmaksi kasvuksi. Taloudellisen kasvun hidastuminen lisää painetta kiireellisiin toimenpiteisiin julkisen talouden vahvistamiseksi. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen viivästyminen, kasvavat investointipaineet liikenneverkkoon sekä väestön ikääntyminen lisäävät haasteita julkisen talouden kestävyysvajeen korjaamiselle. Vuosi 2018 osoitti, että Suomen kuntakentän kehitys on yhä enemmän polarisoitunutta. Ainoastaan 59 kuntaa kasvoi viime vuoden aikana ja esimerkiksi työttömyyden osalta työllisyysasteet poikkesivat maakunnittain 64,5 prosentista 81,7 prosenttiin. Vihdissä työllisyysaste oli ennakkotietojen mukaan 76,7 % ja kunnan työllisyystilanne kohentui vuoden aikana työttömyysasteen pudotessa 8,1 prosentista 7,4 prosenttiin. Vihdissä jatkui positiivinen väestökasvu ja uusia vihtiläisiä tuli vuoden aikana 174 lisää. Kasvua ei voida kuitenkaan pitää itsestään selvyytenä Uudenmaankin polarisoituessa yhä enemmän. Kunnan strategiassa esitetty prosentoinen väestönkasvu edellyttää kunnalta jatkuvia toimenpiteitä kasvun tukemiseksi ja tämä tulee näkymään myös kunnan tulevien vuosien investointitasossa.

Vuoteen 2018 on mahtunut monia Vihdin kunnan kannalta merkittäviä ja oikean suuntaisia asioita. Näitä ovat olleet muun muassa uusi strategia, organisaatiouudistus, Etelä-Nummelan kehittämissuunnitelmat, onnistunut kokeilu osallistuvassa budjetoinnissa, joukkoliikenteen palvelulupaus, toimenpiteet valokuituyhteyksien sekä tiedolla johtamisen kehittämiseksi. Nämä luovat pohjaa kunnan kehittämiselle ja ovat hyvä alku tiellä kohti tulevaisuuden Vihtiä. Investointien osalta selkeästi merkittävin investointi on ollut suuruudeltaan sekä kustannuksiltaan Kirkonkylän Campus, joka pitää sisällensä koulun, liikuntahallin, lähiliikuntapaikat, nuorisotilat sekä kirjaston.

Kahden taloudellisesti hyvän vuoden jälkeen vuosi 2018 on ollut kunnalle kuitenkin haasteellinen. Kunnan rahoituspohjaa on heikentänyt koko Suomenkin tasolla ennätyskelliset oikaisu- ja palautusosuudet verotuksessa. Käytännössä katsoen, vaikka Suomen bruttokansantuote kasvaa ja työllisyysaste on noussut niin Vihdin kunta tulee saamaan kunnallisverotilityksiä noin 2,3 miljoonaa edellisvuotta vähemmän. Vastavasti menojen puolella haasteita on lisännyt Perusturvakuntayhtymä Karviaisen nopea kustannusten kasvu. Tilikauden alijäämäksi vuonna 2018 muodostui 5,1 miljoonaa euroa, kun kunnan alkuperäinen talousarvio oli 277 tuhatta euroa alijäämäinen. Verotilitysten toteutuessa noin 1,5 miljoonaa euroa arvioitua pienempänä ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannusten ylittäessä talousarvion 3,9 miljoonalla eurolla – oli poikkeamien kompensoitu muussa toiminnassa mahdotonta. Kunnan nettoinvestoinnit olivat noin 19,6 miljoonaa euroa. Tilikauden tuloksen ja korkean investointitason myötä kunnan lainakanta kasvoi 10 miljoonalla eurolla ja asukaskohtaiseksi lainakannaksi muodostui 3 079 euroa/asukas. Vihdin kunnan talous kestää nämä ”iskut”, mutta muutosta on tultava vuonna 2019. Verojen osalta käänös parempaan toteutuu nykyisten ennusteiden valossa. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta katse kääntyy alkuvuodesta hyväksyttävään tasapainotusohjelmaan ja sen taloutta sekä toimintaa korjaaviin toimenpiteisiin. Tasapainotusohjelman lisäksi tulee katsoa myös kunnan omaa toimintaa ja siinä olevia ennaltaehkäiseviä tukikeinoja lapsiperheille sekä ikääntyneille.

Vuoteen 2019 lähdemme kunnassa kuitenkin täynnä intoa. Uudessa organisaatiossamme on palaset kohdallaan ja lähdemme tarttumaan aktiivisesti yleisessä keskustelussakin olleisiin asioihin kuten muun muassa elinkeinotoiminnan edistämiseen, kuntalaisten hyvinvointiin, ympäristöasioihin sekä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen. Edunvalvonnan näkökulmasta tuleva vuosi tulee olemaan tärkeä. Vaikka

sote- ja maakuntauudistuksen osalta päästään hetkeksi hengähtämään, tulee Vihdin aktiivisesti käyttää säästynyt aika tunnin junan edistämiseen. Olisi tärkeää, että tulevaan hallitusohjelmaan saataisiin Turun tunnin juna mukaan kuten myös tunnin junaa edeltävä Espoon kaupunkirata. Erityistä mielenkiintoa hankkeisiin tuo myös parhaillaan valmistelussa olevat hankeyhtiöt. Edunvalvonnan kannalta toivon myös suurta äänimäärää kansanedustajaehdokkaillemme huhtikuun vaaleissa, jotta Vihdin ääni kuuluisi myös jatkossa Eduskuntatalolla.

Kiitän henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä hyvin sujuneesta yhteistyöstä vuoden aikana. Tahdon kiittää myös muihin tehtäviin siirtynyttä kunnanjohtaja Sami Miettistä erityisesti strategian sekä organisaation uudistamisesta. Nämä toimenpiteet tukevat kunnan menestymistä pitkällä aikavälillä.

Vihdissä 4.3.2019

Erkki Eerola
kunnanjohtaja

2 VIHDIRIN KUNNAN HALLINTO

2.1 LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

KUNNANVALTUUSTO	PJ Eerikki Viljanen	I VPJ Erkki Aronen	II VPJ Kim Lehtola
KUNNANHALLITUS	PJ Tuija Sundberg	I VPJ Anu Rajajärvi	II VPJ Sari Metsäkivi
TARKASTUSLAUTA- KUNTA	PJ Mikko Lasanen	VPJ Tapio Pulkkinen (1.1- 3.6.) Teemu Leino (4.6.-)	
KESKUSVAALILAUTA- KUNTA	PJ Martti Palojärvi	VPJ Hanna Jokela	
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	PJ Kari Viherkanto	VPJ Janne Ripatti	
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	PJ Laura Syrjälä	VPJ Ida Välimaa	
KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	PJ Mike von Wehrt	VPJ Kai Viherkanto	
YMPÄRISTÖLAUTA- KUNTA	PJ Jouko Lindfors	VPJ Erkki Jokela	

KONSERNI- PALVELUT

Hallintojohtaja
Noora Nordberg

ELINVOIMA- PALVELUT

Elinvoimajohtaja
Petra Ståhl (1.8.-)

KUNNANJOHTAJA

Sami Miettinen - 23.1.19
Erkki Eerola vs. 19.11.18 –
22.1.19
Erkki Eerola 23.1.19 ->

SIVISTYS- PALVELUT

Sivistysjohtaja
Marjo Ojajärvi

INFRA- JA TUKIPALVELUT

Tekninen johtaja
Matti Kokkinen (1.8. -)

KONSERNIPALVELUT

Hallintojohtaja Noora Nordberg

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Hallintojohtaja Noora Nordberg

ELINVOIMAPALVELUT

Elinvoimajohtaja Petra Ståhl (1.8.-)

YMPÄRISTÖPALVELUT

Elinvoimajohtaja Petra Ståhl (1.8.-)

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntatoimenjohtaja Raija Ranta-Porkka

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio

OPETUS

Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki (1.12.-)

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI

Sivistysjohtaja Marjo Ojajärvi

KULTTUURIPALVELUT

Sivistysjohtaja Marjo Ojajärvi

TUKIPALVELUT

Tekninen johtaja Matti Kokkinen (1.8.-)

KUNNALLISTEKNIikka

Yhdyskuntatekniikan päällikkö Jarkko Riipinen

TILAPALVELU

Tilapäällikkö Anna-Mari Kivikangas (1.6.-)

ATERIA JA PUHDISTUS

Ruokapalvelupäällikkö Tuija Wickström

VESILAITOS

Vesilaitoksen johtaja Krista Viitasalo (1.10.-)

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Kuntalain 125 §:n mukaisesti valtuusto päättää vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Tilivelvollisella tarkoitetaan toimielimen jäseniä ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita (Kuntalaki §125). Tilivelvollisia ovat siten kaikki hallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat.

Vihdin kunnan organisaatiouudistus astui voimaan 1.8.2018 alkaen. Tästä johtuen myös tiedot kunnan tilivelvollisista on päivitetty vastaamaan nykyistä toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiota. Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki, 410/2015 § 121). Valtuusto on päättänyt tilivelvollisten luettelosta 10.12.2018 § 50.

Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavien toimielinten jäsenet ja esittelijät:

kunnanhallitus, keskusvaalilautakunta, lasten ja nuorten lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta, kaavoitus- ja tekninen lautakunta, ympäristölautakunta ja sen jaostot sekä seuraavat johtavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintojohtaja, elinvoimajohtaja, johdettava rakennustarkastaja, ympäristöpäällikkö, liikuntatoimenjohtaja, sivistysjohtaja, kirjastotoimenjohtaja, museotoimenjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö, nuorisopäällikkö, tekninen johtaja, vesilaitoksen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, tilapäällikkö sekä ruokapalvelupäällikkö.

2.2 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2018 lopussa 1 166 (vuonna 2017: 1 150, vuonna 2016: 1 139) työntekijää. Käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 45,9 miljoonaa euroa (vuonna 2017: 45,5, vuonna 2016 46,3).

Henkilöstöresurssoinnin alueella merkittäviä muutoksia ei vuoden 2018 aikana tapahtunut. Vakinaisen henkilökunnan lisääntyminen 16 henkilölle edellisestä vuodesta selittyy osin vuoden vaihteeseen ajoittuneiden rekrytointien ajoituksella, vakinaisten varahenkilöiden määrän kasvattamisella varhaiskasvatuksessa sekä muutamalla strategisella henkilöstölisäyksellä organisaatiouudistuksen yhteydessä. Näistä mainittavimmat ovat elinvoimajohtajan, opetuspäällikön ja nuorisopäällikön virat.

Organisaatiouudistus astui voimaan 1.8.2019 ja toi mukanaan henkilöstön siirtoja sekä uuteen elinvoimapalvelut –palvelukeskukseen että henkilöstön siirtoja keskusten välillä. Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli vastata entistä paremmin kunnan uuden strategian haasteisiin. Organisaatiouudistusta valmistellessa kuultiin henkilöstöä laajasti. Henkilöstön näkemykset myös huomioitiin uudistuksessa. Puolen vuoden kokemuksella näyttää siltä, että organisaatiouudistus on onnistunut ja palvelee entistä paremmin uutta strategiaa.

Kunnan uusi strategia määrittelee henkilöstötyön tavoitteeksi henkilöstön palveluasenteen ja toimintakulttuurin uudistamisen satsaamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Yhtenä keskeisenä arvona on hyvinvoiva henkilöstö. Vuoden aikana käynnistettiinkin uutta toimintakulttuuria tukeva johtamisvalmennus kunnan johtoryhmille ja hallinnon ja infra- ja tukipalvelukeskuksen esimiehille ja järjestettiin työhyvinvointia tukevaa toimintaa sekä kohdennetusti että koko henkilökunnalle.

Kunnanvaltuuston myöntämällä harkinnanvaraiselle palkkarahalla (vuonna 2018: 80 000 euroa) saatiin korjattua merkittävimmät paikalliset palkkausepäkohdat, joita oli vuosien kuluessa syntynyt erityisesti tekniselle sektorille sekä tehtiin ensimmäiset korjausliikkeet palkkojen jälkeensä jääneisyyden korjaamiseksi erityisesti varhaiskasvatuksen ja kaavoituksen alueille. Kun kunnat kilpailevat osaavasta henkilökunnasta, palkkatason jälkeensä jääneisyyden myötä menetetään väistämättä osaavaa työvoimaa.

Vihdissä vuosi 2018 oli kaikkien aikojen mustin vuosi henkilöstön vaihtuvuuden suhteen. Vuoden aikana menetettiin 11,7 % vakinaisesta henkilökunnasta. Vaihtuvuuden hallinta onkin yksi selkeä painopiste työhyvinvoinnin edistämisen ohella vuodelle 2019. Sairauspoissaolot lisääntyivät 2,6 kalenteripäivää (v. 2018: 17,45 kalenteripäivää/hlö) työntekijä kohden kohdennetuista toimenpiteistä huolimatta. Myös työhyvinvointikyselyn kokonaisarvosana aleni (keskiarvo 3,24 -> 3,17 asteikolla 1-5) edellisestä mittauskerrasta.

Nykyisen henkilöstöjärjestelmän haasteena on se, että muun muassa edellä mainitut sairauspoissaolo- ja vaihtuvuustiedot saadaan jälkijättöisesti ja niiden kokoaminen vaatii erittäin paljon käsityötä. Päätös uuden modernin henkilöstöjärjestelmän hankkimisesta on tarkoitus tehdä alkuvuodesta 2019. Tavoitteena on tuottaa sekä operatiivisen että poliittisen johdon tueksi ajantasaista tietoa henkilöstön tilasta ja työhyvinvoinnista tarvittavien toimenpiteiden käynnistämiseksi.

3 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan maailmantalouden nopeimman kasvun vaihe on tältä erää ohi ja kasvu hidastuu lähivuosina. Vuonna 2018 maailmantalous kasvoi noin 3,7 prosenttia. Euroopassa talouden kasvu hidastui edellisvuoden 2,6 prosentista noin 1,4 prosenttiin. Tulevien vuosien talouskasvun hidastumisen taustalla on tavanomaisen suhdannekierron lisäksi myös keskeisten talouksien välisten kauppakonfliktien osittainen toteutuminen. Euroopan kannalta talouskasvua varjostavat keskeiset riskit, kuten Italian talouspolitiikan suunta sekä Brexitiin liittyvä epävarmuus.

Suomen bruttokansantuote kasvoi Eurostatin tietojen mukaan 2,7 prosenttia vuonna 2018 ja kasvun ennustetaan hidastuvan 1,5 prosenttiin vuonna 2019 ja 1,3 prosenttiin vuonna 2020. Vuonna 2018 vienti on kasvanut odotuksia hitaammin kuin viennin määrän kasvu on hidastunut 7,5 prosentista noin 3,5 prosenttiin. Tavaroiden ja palveluiden tuonnin kasvu hidastui 3,5 prosentista 2,5 prosenttiin ja loppuvuodesta painopiste oli erityisesti palveluiden tuonnissa, muun muassa matkailupalveluiden tuonti kasvoi viimeisellä neljänneksellä noin 11 prosenttia. Yksityinen kulutus kasvoi vuonna 2018 noin 1 prosentin ja julkinen kulutus 1,4 prosenttia. Investointien korkeasuhdanne näyttää hidastuvan, kun ennen kaikkea asuntoinvestointien osuus palautuu lähemmäksi normaalia tasoa. Investointien määrää hidastuttavat myös näkymät maailmantalouden hidastumisesta. Kokonaistuotanto kasvoi vuonna 2018 laaja-alaisesti, mutta edellisvuotta hitaammin. Nopeimmin on kasvanut jalostuksen eli teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys. Palveluiden arvonlisäys on lisääntynyt vakaasti. Koko talouden arvonlisäys oli vuoden kolmella ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2,3 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Kokonaisarvonlisäyksen taso on kuitenkin edelleen noin puolitoinen prosenttia pienempi kuin ennen finanssikriisiä, koska teollisuustuotanto on yhä selvästi vähäisempää.

Työllisyyden kasvu on vuoden 2018 aikana ollut jopa nopeampaa kuin mitä taloudellisen aktiviteetin perusteella voisi olettaa. Työllisten määrä nousi työvoimatutkimuksen mukaan tammi-lokakuussa 2,7 % vuodentakaiseen verrattuna. Työllisyysasteen trendi oli lokakuussa 71,8 %. Tehdyt työtunnit ovat v. 2018 kasvanut lähes yhtä paljon kuin työllisten määrä. Niin sanotun aktiivimallin mahdollinen pätkätoita lisäävä vaikutus näyttäisi jäävän pieneksi, sillä osa-aikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista ei työvoimatutkimuksen mukaan ole juurikaan kasvanut vuodentakaiseen verrattuna. Työvoiman kysyntä on edelleen parantunut. Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä Tilastokeskuksen mukaan selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Suomalaisten yritysten työllisyysodotukset olivat lokakuussa Euroopan komission luottamusindikaattorien mukaan edelleen huippulukemissa. Vakanssiasteella, eli avoimien työpaikkojen osuudella kaikista työpaikoista mitattuna työvoiman kysyntä on Suomessa kuitenkin vain EU:n keskitasolla.

Työllisten määrä nousee vuonna 2018 2,5 % edellisvuotta korkeammaksi. Koko vuoden 2018 työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 71,6 prosenttiin. Työttömyys on laskenut vuonna 2018 ripeästi sekä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen että työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan. Työttömyysasteen trendi oli lokakuussa 7,2 %. Työttömien määrä on laskenut kaikilla alueilla ja kaikissa ikäryhmissä. Työllisyyden nopean kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee tänä vuonna selvästi edellisvuotta enemmän. Ennuste koko vuoden 2018 työttömyysasteeksi on 7,5 %.

Suomen talouden hyvä suhdannetilanne on kohentanut julkista taloutta. Talouskasvu jatkuu kohtuullisena vielä vuonna 2019 ja julkisen talouden rahoitusasema tasapainottuu. Hallituksen päättämät sopeutusto-

met myötävaikuttavat myös alijäämän pienenemiseen. Ensi vuosikymmenelle tultaessa talouskasvu kuitenkin hidastuu, ja julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuminen pysähtyy. Julkinen velka suhteessa BKT:hen alenee alle 60 % rajan vuonna 2018. Julkinen talous kuitenkin velkaantuu määrällisesti edelleen. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta julkinen velkasuhde on alentunut hyvin verkkaisesti. Julkisen talouden puskurit ovat edelleen hyvin ohuet kohtaamaan seuraavaa laskusuhdannetta. Esimerkiksi edellisen finanssikriisin jälkeen velkasuhde nousi yli 30 prosenttiyksikköä. Kun julkisen talouden rahoitusasemasta puhdistetaan suhdanteen vaikutus, on julkinen talous rakenteellisesti alijäämäinen. Talouden suotuisa suhdannevaihe peittää alleen myös julkisen talouden pidemmän aikavälin rakenteelliset ongelmat. Väestö ikääntyy ja se näkyy erityisesti kasvupaineena hoito- ja hoivamenoissa. Julkisen talouden tulisi olla 2020-luvun alussa huomattavan ylijäämäinen, jotta se olisi kestäväällä pohjalla kohtaamaan väestön ikääntymisestä aiheutuvat paineet.

3.2 KUNTATALOUDEN YLEISET NÄKYMÄT

3.2.1 Kuntatalouden yleinen kehitys

Vuoden 2018 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden nopeaa heikentymistä edellisvuoteen verrattuna. Etenkin kuntien vuosikatteet ovat heikentyneet merkittävästi, joka on osaltaan lisännyt kuntien velkaantumista. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Suomen kunnissa vuonna 2018 oli 19,84 prosenttia kun vastaava prosentti oli aiemmin 19,90 prosenttia. Vuonna 2019 keskimääräinen painotettu tulovero on 19,88 prosenttia.

Tilastokeskuksen keräämien ennakkotietojen mukaan vuonna 2018 Manner-Suomen kunnissa toimintakatteen heikkenivät edellisvuodesta 3,4 prosenttia ja olivat kokonaisuudessaan -29,1 miljardia euroa. Toimintakatteiden heikentymisen taustalla oli toimintakulujen kasvaminen 3,3 prosentilla. Tilaston mukaan myös toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 4,6 prosenttia. Manner-Suomen kuntien toimintatuotosten ja toimintakulujen kasvuihin vaikutti kirjausmenettely joukon kuntia siirtäessä sote-palveluiden järjestämisvastuun perustamalleen kuntayhtymälle. Toimintakatteiden heikentymiseen tällä ei kuitenkaan ollut vaikutusta.

Kuntien valtionosuudet vähenivät edellisvuoteen verrattuna 0,6 prosenttia, ollen 8,46 miljardia euroa ja kuntien verotilitykset heikkenivät 0,5 prosenttia, ollen 22,33 miljardia euroa. Kokonaisuudessaan kuntien vuosikatteet heikkenivät 35,5 prosenttia edellisvuodesta ollen yhteensä noin 2,1 miljardia euroa. Vuosikatteiden heikkenemiseen vaikuttivat erityisesti poikkeuksellisen suuret oikaisu- ja palautusosuudet verotilityksissä sekä yleinen toimintakulujen kasvu. Kunnista yhteensä 38 arvioi vuosikatteiden jäävän negatiiviseksi, kun vuoden 2017 tilinpäätöstietojen mukaan negatiivinen vuosikate oli 4 kunnalla.

Vuosikate kattoi kuntien poistoista ja arvonalentumisista 98,78 prosenttia ja investointimenoista yhteensä 58,4 prosenttia. Yhteenlasketut Manner-Suomen kuntien tilinpäätösennusteet olivat noin 4 miljoonaa euroa alijäämäisiä. Manner-Suomen kuntien poistot ja arvonalentumiset vähenivät yhteensä 2,9 prosenttia ja investointimenot kasvoivat yhteensä 3,4 prosenttia.

Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 16,7 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuoteen nähden 3,8 prosenttia. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 3 051 euroa. Vuonna 2018 kuntien ja kuntayhtymien velkataakan ennustetaan kasvavan.

3.2.2 Kuntatalouden verotulokehitys

Kuntaryhmän jako-osuus verovuoden 2018 ansio- ja pääomatuloveroista suoritettavista tilityksistä on 61,62 prosenttia. Jako-osuus laski aiemmin käytössä olleesta 62,17 prosentista. Kuntaryhmän lopullinen osuus viime verovuodelta suoritettavista ansio- ja pääomatuloverojen tilityksistä selviää vuoden 2019 aikana, kun verovuoden 2018 lopullisen verotuksen mukaiset osuudet ovat selvillä. Verovuodesta 2018 alkaen on siirrytty verotuksen joustavaan valmistumiseen, jonka pitäisi edesauttaa verotuksen valmistumisen vaikutuksia ennakointia.

Suomen kuntien verotilitykset vuonna 2018 ovat yhteensä noin 22,429 miljardia euroa. Vuoteen 2017 verrattuna verotilitykset laskivat yhteensä 0,52 prosenttia. Verotuloista pääosa eli 83,63 prosenttia oli kunnallisveroa, 8,08 prosenttia kiinteistöveroa ja 8,28 prosenttia yhteisöveroa. Ahvenanmaan lähdeveron osuus verotilityksistä oli noin 0,001802 prosenttia (0,404 miljoonaa).

Veronsaajien tietojen mukaan kunnallisverotuloja tilitettiin kalenterivuonna 2018 kunnille 18,758 miljardia euroa. Kunnallisverotulot laskivat vuoteen 2017 verrattuna 0,8 prosenttia. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Suomen kunnissa vuodelle 2018 laski 0,06 prosenttiyksikköä ollen 19,84 prosenttia. Vuodelle 2018 yhteensä 53 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan ja yhteensä 6 kuntaa laski.

Vuonna 2014 yhteisöverokanta laski 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Yhteisöverokannan laskemista kompensoitiin kuntien jako-osuutta korottamalla määräaikaisesti 5 prosenttiyksiköllä vuoteen 2016 saakka. Vuonna 2016 Vihdin kunnan jako-osuus oli 30,92 prosenttia, vuonna 2017 30,34 prosenttia ja vuonna 2018 31,35 prosenttia. Yhteisöverotuloja tilitettiin vuonna 2018 noin 1,86 miljardia.

Kiinteistöverojen tilitykset olivat vuonna 2018 noin 1,81 miljardia euroa. Kasvua edellisvuoteen oli noin 2,2 prosenttia. Yleistä kiinteistöveroprosenttia korotettiin 42 kunnassa vuonna 2018 ja laskettiin seitsemässä kunnassa. Se oli keskimäärin 1,04 prosenttia, kun vuonna 2017 se oli keskimäärin 1,06 prosenttia. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia korotettiin yhteensä 27 kunnassa sekä laskettiin neljässä kunnassa. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti pysyi vuoden 2017 tasolla ollen 0,49 % keskimäärin. Muiden asuinrakennusten keskimääräistä kiinteistöveroprosenttia korotettiin 44 kunnassa vuonna 2018 ja laskettiin kahdessa kunnassa. Muiden asuinrakennusten keskimääräinen kiinteistöveroprosentti nousi edellisvuoden 1,15 prosentista 1,16 prosenttiin.

KUNNALLISVERO %	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos 2008-2018 %-yks
Hyvinkää	18,50	18,50	19,25	19,25	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,25
Järvenpää	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,50
Kerava	18,00	18,00	18,75	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,25	19,25	19,25	1,25
Kirkkonummi	18,25	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	1,25
Lohja	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	1,50
Mäntsälä	19,50	19,50	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Nurmijärvi	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	0,75
Pornainen	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,00	20,50	20,50	20,50	1,00
Sipoo	18,75	18,75	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	0,50
Tuusula	18,00	18,00	18,25	18,25	18,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	1,50
Vihti	19,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	1,25

TAULUKKO 1. Vuosien 2008-2018 Kuuma-kuntien ja Lohjan kunnallisveroprosentit. Lähde: Tilastokeskus

3.2.3 Kuntatalouden valtionosuuksien kehitys

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

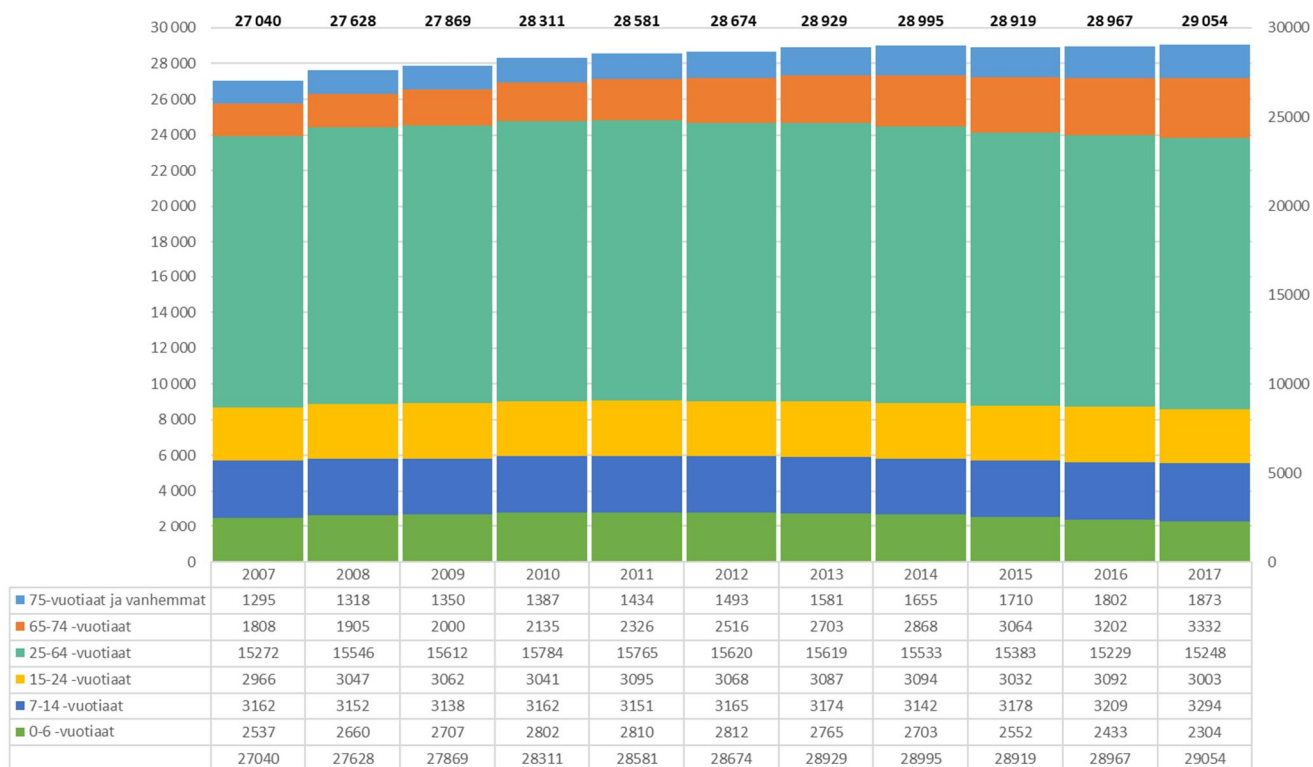
Suomen kuntien valtionosuudet olivat vuonna 2018 noin 8,458 miljardia euroa ja edellisvuoteen verrattuna valtionosuudet laskivat 0,6 %. Peruspalvelujen valtionosuus oli 8,543 miljardia euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuuden kuntien osuus -85 miljoonaa euroa vuonna 2018. Kotikuntakorvaustuloja kunnat saivat 100,5 miljoonaa euroa ja kotikuntakorvausmenoja syntyi 188,75 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien vähenemiseen vaikuttivat merkittävimmin kilpailukykysojimuksen voimaantulo (-118 miljoonaa euroa) sekä indeksisidonnaisten menojen korotusten jäädyttäminen.

Vuonna 2018 peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 25,34 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 599,08 euroa/asukas.

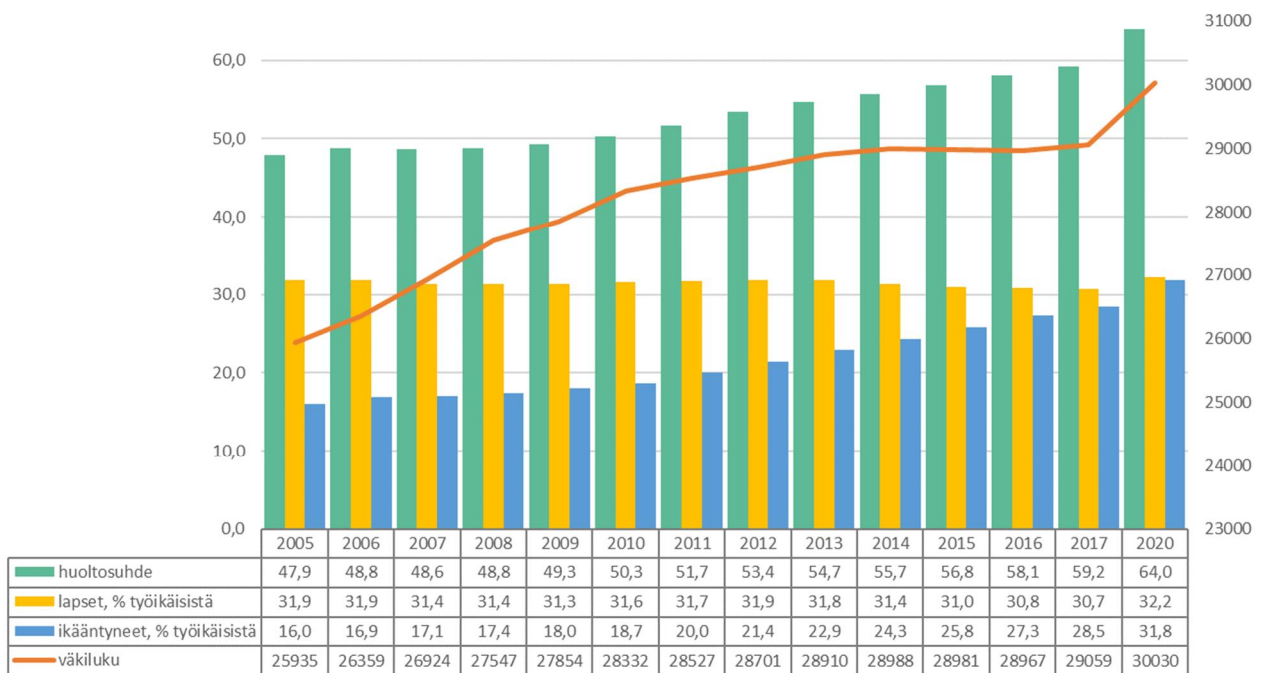
3.3 VIHDIRIN KUNNAN YLEINEN KEHITYS

3.3.1 Väestö

Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2017 oli 29 054. Asukasluku joulukuussa 2018 oli 29 228 henkilöä. Kasvua vuodessa on ollut 174 henkilöä. Tilastokeskus vahvistaa 29.3.2019 tarkistetun asukasluvun 31.12.2018. Vihdin asukasmäärä kasvoi vuoteen 2010 saakka keskimäärin kahden prosentin vuosivauhtia. Tämän jälkeen kasvu on hiipunut. Strategian mukainen kasvutavoite vuosille 2018-2021 on vuosittain 1 %. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin kasvava ikäryhmä Vihdissä on yli 65-vuotiaiden osuus.

KUVIO 1. Väestön kehitys ikäryhmittäin 2007–2017. Lähde: Tilastokeskus

KUVIO 2. Väestöllinen huoltosuhte (0 - 14 vuotiaiden ja yli 65 vuotiaiden lukumäärä sataa 15 - 64 vuotiasta kohti) 2005–2017 ja ennuste 2020 Lähde: Tilastokeskus

3.3.2 Työpaikat ja työllisyys

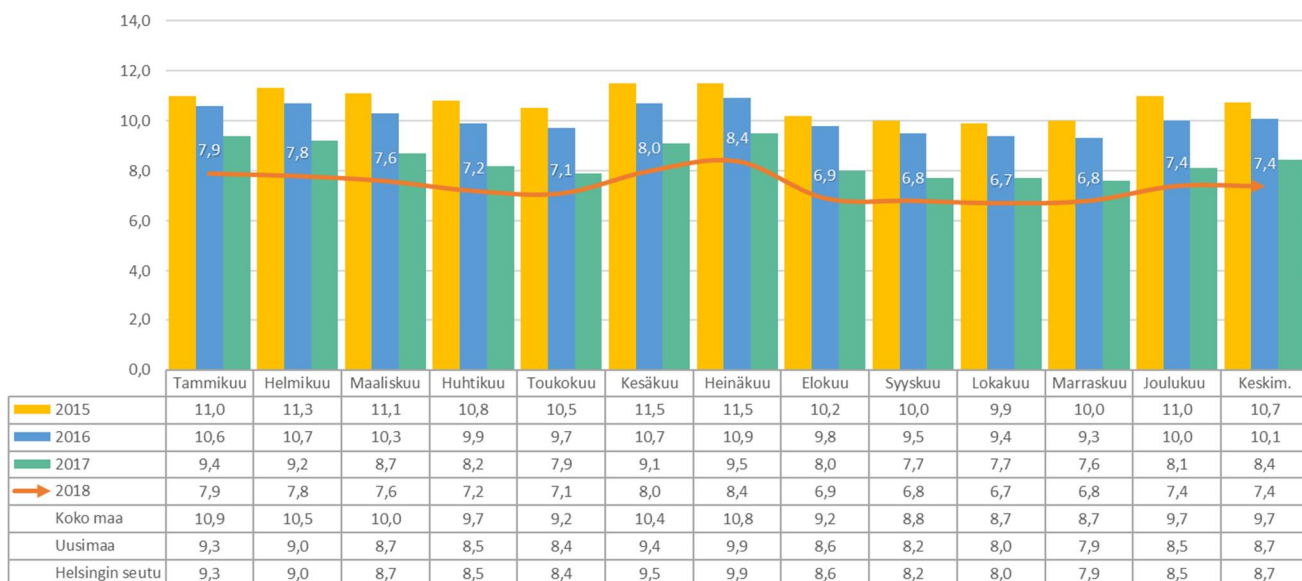
Vihdissä työpaikkoja on syntynyt 2000-luvulla lähinnä palvelualoille (71,1 %), kun taas alkutuotannossa (2,8 %) määrä on vähentynyt. Jalostuksen työpaikkojen osuus (24,3 %) on käännytynyt hienoiseen nousuun 2016 tilastojen mukaan. Vihdissä sijaitsevien työpaikkojen määrä on kasvanut hieman. Työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on koko 2000-luvulla pysynyt 60 prosentin tietämillä. Vuosina 2011–2016 kunnan työpaikkaomavaraisuus on noussut 60,8 prosentista 61,6 prosenttiin.

Vihdin kunnan strategian mukaisesti elinkeinopalvelut toimivat yrittäjyyttä edistävästi ja proaktiivisesti. Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyyssympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittymisen ja yritysyhteistyön edistämistä.

Vuonna 2018 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa oli strategian mukaisesti uudet työpaikat. Tätä edistäviä toimia ovat kunnan vetovoimaisuuden edistäminen, aktiiviset sijoittumispalvelut, kuntamarkkinointi, matkailun edistäminen sekä yritysten toimintaedellytysten edistäminen muun muassa toimialaverkostojen aktivoinnilla. Erityinen painopiste vuonna 2018 oli matkailutoimialan sekä neuvontapalveluiden kehittämällä. Lisäksi kehitettiin KUUMA -kuntien yhteistyötä kansainvälisten investointien sijoittumisessa alueelle sekä myös yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa. Uusien potentiaalisten yrittäjien uusyritysneuvonta hankittiin edelleen yhteistyöverkostosta. Uusia yrityksiä vuonna 2018 on Vihtiin perustettu ennätyskelliset 183 kpl.

Vihdin kunnan työttömyysaste oli 31.12.2017 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan 8,1 prosenttia. Työllisiä oli vuoden 2017 joulukuussa 13 512 henkilöä ja työttömiä 1 191 henkilöä. Vihdin vuoden 2017 keskimääräinen työttömyysaste oli 8,4 %. Vastaava luku Uudellamaalla oli 9,6 % ja koko Suomessa 11,2 %.

Joulukuun 2018 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on laskenut vuodenvaihteesta 7,4 prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 8,5 prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 9,7 %. Joulukuussa Vihdissä oli työllisiä 13 552 ja työttömiä 1 083 henkilöä. Lähteet: ELY-keskus ja TEM

KUVIO 3. Koko maan, Vihdin kunnan ja Uudenmaan sekä Helsingin seudun keskimääräinen työttömyysaste vuosina 2015–2018. Lähde: ELY-keskus

	Valmistuneet asunnot yhteensä	Valmistuneet valtion tukemat ARA-vuokra-asunnot yhteensä	Valmistuneet ASO-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset omistusasunnot
2018	167	0	0	20	147
2017	155	63	0	38	54
2016	54	-	-	-	-
2015	73	-	22	-	-
2014	52	-	-	-	-

"- / ei tietoa"

TAULUKKO 2. Asuntotuotannon 1.8 mukainen tilanne vuosina 2014-2018.

3.3.3 Olennaiset muutokset Vihdin kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2016 oli eräänlainen käännekohta 2010-luvulla, kun Vihdin kunta teki lähes 7 miljoonan euron ylijäämäisellä tuloksella parhaimman tuloksen yhdeksään vuoteen ja kolmanneksi parhaimman tuloksen 2000 – luvulla. Vahvan tuloksen taustalla oli valtion veroluonteisen rahoituksen kasvaminen, kunnan toimintakulujen maltillinen kehitys sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kertaluontoiset palautukset. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2017, kun kunta teki 5,1 miljoonaa euroa ylijäämäisen tuloksen. Vuonna 2017 tilikauden tulosta paransivat toimintakulujen odotuksia maltillisempi kehitys ja odotuksia suuremmat verotilitykset.

Vuoden 2018 talousarvio oli alijäämäinen noin 277 tuhatta euroa. Vuoden 2018 aikana tilikauden ennusteisiin on vaikuttanut merkittävästi veroennusteisiin liittyvät heilahdukset Kuntaliiton ja Verohallinnon osalta. Kesäkuuhun saakka oli näkymä, että verotilitykset toteutuisivat yli kaksi miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suurempana, mutta vuoden 2017 valmistuvan verotuksen ennätyselliset palautus- ja oikaisuerät yhdessä kuntaryhmän jako-osuuden pienentämisen kanssa vähentävät verotilityksiä kunnissa merkittävästi.

Vuonna 2018 myös sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset ovat nousseet Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omassa toiminnassa noin 8,8 prosenttia edellisvuodesta eli noin 3,9 miljoonaa euroa. Tuosta kasvusta noin 2,1 miljoonaa euroa on kohdistunut lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjalle. Työikäisten palvelulinjalle kasvusta on kohdistunut noin 1,05 miljoonaa, jonka sisällä erityisesti kehitysvammais- palveluiden kustannukset ovat kasvaneet lähes 1,5 miljoonaa euroa. 0,7 miljoonaa euroa kasvusta on kohdistunut ikäihmisten palvelulinjalle. Erikoissairaanhoidon osuus on kasvanut edellisvuoteen nähden noin 0,3 miljoonaa euroa euroa. Vuoden 2018 talousarvioon nähden Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvio ylittyi oman toiminnan osalta 3,3 miljoonaa euroa ja erikoissairaanhoidon osalta 0,6 miljoonaa euroa.

Tilinpäätös ei sisällä merkittäviä poikkeamia, joita ei olisi käsitelty erikseen talousarvioylityksenä kunnanvaltuustossa. Yksittäisissä erissä toteuma on kuitenkin ollut valtuuston muutettua talousarviota parempi. Ns. positiivisia ylityksiä ei tule kuitenkaan talousarvion sitovuustason mukaisesti käsitellä valtuustossa.

3.3.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2019 talousarvio on alijäämäinen 1,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 talousarvion esityksen perusteella kunnan lainakanta 31.12.2019 on 99,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 talousarvioesityksen laadinnassa on pyritty entisestään tarkentamaan budjetointitarkkuutta, jotta kaikki talousarvioon sisältyvä taloudellinen liikkumavara olisi harkittua ja tietoista. Haastetta kuitenkin aiheuttaa etenkin Perusturvakuntayhtymä Karviaisen sekä verotilitysten budjetointi. Näissä on tapahtunut merkittäviä heilahduksia vuoden 2018 aikana. Verotilitysten osalta kyse näyttää olevan enemmänkin hetkellisestä vaihtelusta kuin pitkäjänteisestä muutoksesta. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta tulee kuitenkin valvoa tulevan tasapainotusohjelman toteutumista, jotta kunnan oma taloudellinen kestävyys varmistetaan.

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen parantaminen. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän. Investoinnit nousevat taloussuunnittelukaudella korkeimmillaan 26,5 miljoonaan euroon vuonna 2020, jolloin edes 60 prosentin omarahoitusosuus edellyttäisi 15,9 miljoonan euron vuosikatetta. Tämä ei kuitenkaan riitä pysäyttämään velkaantumista. Velkaantumisen pysäyttäminen edellyttäisi vuosien 2016–2017 kaltaisia ylijäämiä.

Taloussuunnitelmavuosien osalta merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä Vihdin kunnan talouteen on sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kehittyminen sekä maakuntauudistuksen toteutuminen. Kunnan omaan toimintaan tulee vaikuttamaan merkittävästi myös tulevien investointien valmistuminen, lasten määrän kehittyminen sekä väestön ikääntyminen.

Pidemmillä aikavälillä sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus ja maakuntahallinto muuttavat kuntien tehtäviä, roolia ja rahoitusta merkittävästi. Muutosten arviointi kuntatalouden osalta tarkentuu eduskunnan päätöksenteon edetessä. Muutos sisältää uhkia, mutta tulee toteutuessaan helpottamaan kuntatalouden ennakoitavuutta.

Vihdin kunnan taseessa on 31.12.2018 yhteensä 16 415 929,54 euroa kumulatiivista ylijäämää.

3.4 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Kunnan toimintaan vaikuttavat muun muassa toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin ja määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Kunnan maksettavaksi tuli vuoden 2018 aikana oikeudenkäyntikuluja kahdesta oikeudenkäynnistä, joiden varsinainen ratkaisu oli annettu jo vuoden 2017 puolella. Perheryhmäkotipalvelun hankinta keskeytettiin

keväällä 2017, jonka johdosta markkinaoikeus tuomitsi Vihdin kunnan maksamaan 19.3.2018 antamallaan tuomiolla vastaajan oikeudenkäyntikuluja 4560 euroa. Helsingin käräjäoikeus oli 31.10.2017 antamassaan tuomiossa hylännyt Vihdin kunnan ja muiden kantajien vaatimukset kokonaisuudessaan raakapuun myyntiä koskevassa, vuonna 2011 käynnistyneessä kartellioikeudenkäynnissä sekä velvoittanut Vihdin kunnan maksamaan vastaajien oikeudenkäyntikuluja yhteensä n. 202 tuhatta euroa viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua tuomion antamispäivästä lukien. Tuomiosta jätettiin valitus hovioikeuteen, mutta osapuolet päätyivät keväällä 2018 yhden vastaajan kanssa sopimukseen, jonka mukaisesti valitus vedettiin pois, ja kunta maksoi vastaajien oikeudenkäyntikuluja yhteensä 131 557 euroa.

Kunta kilpailutti syksyllä 2018 tietoliikenneyhteyskokonaisuuden, jonka tarkoituksena oli kunnan omien yhteyksien lisäksi mahdollistaa kuntalaisille nopeat tietoliikenneyhteydet kohtuullisella hinnalla. Hankintapäätöksestä on valitettu markkinaoikeuteen, joten hankinta ei ole saanut lainvoimaa. Mikäli markkinaoikeus katsoo, ettei hankinta ole ollut hankintalain mukainen, voi kunta joutua maksamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut.

Ympäristölautakunta on ympäristösuojeluviranomaisena joutunut puuttumaan kunnan alueella tapahtuneeseen merkittävään maanläjitykseen ja vaatinut sen ennallistamista hallintopakolla. AVI ei myöntänyt läjityksille jälkikäteisiä lupia, joten alueen ennallistamista jatketaan hallintopakolla. AVIn lupapäätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen.

Muilta osin kunta ei ole osallisena sellaisissa oikeudenkäynneissä tai riita-asioissa, joista kunnalle voisi aiheutua merkittäviä korvausvelvollisuuksia.

3.4.1 Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat muun muassa henkilöstön osaaminen ja saatavuus, tietojärjestelmien toimivuus, suhdannevaihtelut ja lainsäädännön muutokset.

Henkilöstön osalta suurin toiminnallinen riski on pätevien työntekijöiden saatavuuden varmistaminen ja lähtövaihtuvuuden hallinta. Koko organisaatio osalta lähtövaihtuvuus lisääntyi 8,5 %:sta 11,6 %. Erityisen suuri muutos tapahtui muusta kuin eläköitymisestä johtuvassa henkilöstön vaihtumisessa. Työpaikan vaihtaneiden määrä kasvoi 5,3 %:sta 8,1 %:iin. Lähtövaihtuvuuden hallinta ei välttämättä ole kovin helppoa talouden nousukaudella yksityisen sektorin houkutellessa osaavia työntekijöitä muun muassa kunta-alaa paremmilla palkoilla. Hyvä työnantajakuva, ammattimainen rekrytointi, huolellinen perehdytys, riittävän haastavat työtehtävät ja osaava johtaminen ovat työnantajan keinoja uusien työntekijöiden saamiseen ja pitämiseen organisaatiossa. Iso haaste on kunta-alan yleinen kilpailukyky työmarkkinoilla mm. palkkatason suhteen.

Kunnan palvelutuotanto sekä muu ydintoiminta hyödyntävät monipuolisesti tietotekniikkaa ja tietojärjestelmiä, joiden häiriötön toimivuus on edellytys sujuvalle päivittäiselle työskentelylle ja asiointille. Häiriötilanteiden täydellisen estämisen ollessa huomattavan kallista on monissa tapauksissa järkevämpää panostaa riittävän nopeaan toipumiskykyyn ottaen huomioon mahdollisten häiriöiden laajuus ja vaikutukset. Vihdissä huolehditaan henkilöstön tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä taidoista, ja näiden asioiden huomioimisen tärkeyttä kaikessa tietojen käsittelyssä korostetaan mukaan lukien myös perinteisessä muodossa oleva tietoaaineisto. Henkilöstön asianmukaiseen toimintaan luotetaan. Tietoverkkojen käytöstä aiheutuvat riskit ovat joko yleisiä kyberuhkia tai erityisesti kuntaa vastaan suunnattuja rikkomuksia. Edellisiä vastaan suojaudutaan huolellisella suunnittelulla järjestelmiä suunniteltaessa, hankittaessa ja ylläpidettäessä sekä hyvillä käytännöillä palvelin-, työasema- ja tietoliikennenympäristöjen käyttöpalvelussa. Jälkimmäiset ovat varsin epätodennäköisiä, mutta ne on silti otettu huomioon toimintamalleissa eri palveluntuottajien kanssa.

Tietosuojaan liittyvät säädökset kiristyivät pysyvästi vuonna 2018. Ne toivat uusia oikeuksia rekisteröidyille ja uusia velvollisuuksia sekä riskejä rekisterinpitäjille. Riskien hallitsemiseksi kuntaan nimettiin tietosuojavastaava, perustettiin tietosuojaryhmä ja suunniteltiin välittömät toimenpiteet sekä pysyvämmät käytännöt uusiin velvoitteisiin vastaamiseksi. Kunnanhallitus hyväksyi kesällä 2018 Vihdin uuden tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan. Tietosuoja- ja tietoturvapoliittikkaa sekä sen pohjalta laadittuja ohjeita päivitetään tarpeen mukaan. Keskeisistä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä asioista tiedotetaan tarvittaessa kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle.

Suhdannevaihtelut vaikuttavat kunnassa toimiviin yrityksiin ja kunnan asukkaisiin. Suhdannevaihteluilla on siten vaikutusta muun muassa kunnan verotulojen kehittymiseen ja kunnan maksamiin työmarkkinakorvauksiin. Kunta pyrkii työllisydenhoitoon panostamisella minimoimaan suhdannevaihteluiden aiheuttamia vaikutuksia kuntaan ja kuntalaisiin.

Kunnalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännön muutoksiin ellei muutoksesta toimiteta erillistä lausuntopyyntöä. Kunta vastaa esitettyihin lausuntopyyntöihin ja palvelukeskukset seuraavat vallitsevia lakimuutosehdotuksia, jotta pystyvät reagoimaan parhaalla mahdollisella tavalla muutoksiin niiden astuessa voimaan.

3.4.2 Rahoitusriskit

Rahoitusriskeillä viitataan ensisijaisesti rahoituksen riittävyyteen liittyvään riskiin. Se voidaan jakaa tarkemmin korko-, valuutta-, maksuvalmius- ja takausriskeiksi. Korkoriski on uhka, joka liittyy kaikkiin sijoitus- ja lainanottopäätöksiin, joissa on hyödynnetty korkoinstrumentteja. Korkoriskin taustalla on korkojen muuttuminen ja kehittyminen eri ajanjaksoilla. Kunta on varautunut korkoriskeihin hajauttamalla lainasalkkuaan sitomalla lainoista osan kiinteisiin korkoihin ja osan vaihtuviin korkoihin. Kunnan tulisi kuitenkin kasvattaa lainasalkun suojausastetta entisestään, vuodenvaihteessa olleesta 60 prosentista, suojautuakseen paremmin korkojen nousulta. Suojausasteen tulisi olla noin 50–70 prosenttia. Vihdin kunnassa ei ole käytetty korkosuojana koronvaihtosopimuksia.

Kunnan korkonäkemyks on se, että korkotaso on tällä hetkellä alhainen ja on todennäköistä, että korkotaso nousee lähivuosina. Markkinoilla vallitseva epävarmuus tekee kuitenkin korkotason arvioinnin vaikeaksi. Vuoden 2018 aikana Vihdin kunta jatkoi vuonna 2016 käyttöön ottamansa rahoitusinstrumenttien hallintajärjestelmän kehittämistä.

Valuuttakurssiriski on uhkatilanne siitä, että ulkomailta nostetut luotot muuttuvat kalliimmaksi maksaa takaisin tai ulkomaiden ostojen arvo kasvaa valuuttakurssien muutosten takia. Kunta on varautunut valuuttariskisiin keskittämällä luotonoton rahoitusmarkkinoille, jossa valuuttana käytetään euroja.

Maksuvalmiusriski muodostuu kunnan kyvystä kattaa kuntien jokapäiväisessä toiminnassa syntyvät menot. Vihdin kunta hallitsee maksuvalmiusriskiä päivittäisellä kassavarojen seurannalla, jossa apuna käytetään Taitoan laatimaa kassaennustetta. Näin kunta pystyy varautumaan ennalta menoihin eikä kunnan maksuvalmius vaarannu. Suomen hyvän maksuluokituksen ja kehittyneiden rahoitusmarkkinoiden myötä suomalaisilla kunnilla ei ole myöskään ongelmia saada luottoja.

Takausriski liitetään usein kunnissa tilanteisiin, joissa kunta on elinkeinoelämän edistämiseksi ollut takausmassa esimerkiksi kuntaan tulevan uuden yrityksen lainoja tai tilanteita, joissa kunta toimii eräänlaisena vakuutena omistamassaan osakeyhtiössä. Vihdin kunta päivitti vuonna 2017 aikaisempaa vuonna 2003 hyväksyttyä takausohjetta. Ohjeessa kuvattu kunnan takauslinja pysyi aiempaa vastaavana, mutta ohje huomioi aiempaa paremmin lainsäädännön muutokset. Vihdin kunta on 31.12.2018 taannut 4 381 992 euron takauksilla tytäryhteisöjen ja muiden toimijoiden lainoja. Lisäksi kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen

takausvastuista 31.12.2018 on 165 867 153 euroa ja osuus takauskeskuksen rahastosta on 106 561,99 euroa.

3.4.3 Vahinkoriskit

Riskeistä aiheutuvien taloudellisten vahinkojen ja mahdollisten korvausvelvollisuuksien kattamiseen Vihdin kunta on varautunut vakuutuksilla. Kunta kilpailutti vakuutukset vuonna 2014 ja vuoden 2015 alusta Lähi-Tapiola on vastannut kunnan henkilövakuutuksista sekä vakuutusyhtiö IF kunnan omaisuuden vakuuttamisesta. Kunnan vakuutusturva kattaa lakisääteisten tai sen luonteisten vakuutusten lisäksi omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutukset sekä kunnan toiminnassa mukana oleville ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksen. Vakuutusten kilpailuttamisessa ja vakuutusten ylläpidossa käytetään vakuutusmeklaria. Kunnan vakuutus sopimukset ovat päättymässä ja sopimukset tulee kilpailuttaa uudelleen vuoden 2019 aikana.

3.5 YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Laadukas ja luonnonläheinen elinympäristö on Vihdin keskeinen vetovoimatekijä. Tämä on nostettu keskeisesti esille myös kunnan strategiassa. Luonnonläheisen ympäristön ja asumisviihtyisyyden säilyttäminen on tärkeää kunnan asukaskehityksen ja kunnan maineen kannalta. Ratkaisuihin ja kehitystyöhön vaikuttaa erityisesti kaksi ympäristötekijää: alueellisesti merkittävät pohjavesivarannot ja maailmanlaajuisesti vaikuttava ilmastonmuutos.

Vihdissä pohjavesialueet sijaitsevat pääosin lähellä asutusta. Vihdin talousvesi on pohjavettä, pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi pohjavesien suojelu vaikuttaa teollisuuden, kaupallisten palvelujen ja asutuksen sijoittumiseen. Liikenne on merkittävä pohjaveden pilaantumisen riskitekijä etenkin Nummelan harjun pohjavesialueella. Pohjaveden suojaukset valtatie 25:n alueella ovat edelleen puutteelliset. Nykyinen vedenhankinnan tilanne aiheuttaa merkittäviä kustannusriskejä sekä vedenjakelunriskejä kunnalle. Kertomusvuoden aikana selvitettiin uusia vedentuotantolähteitä vedenjakelutoiminnan varmistamiseksi tulevaisuudessa. Selvitystyötä jatketaan vuoden 2019 aikana.

Kunta vastaa pohjaveden suojelun valvonnasta yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Kunta osallistuu myös pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laadintaan. Kunnan viranhaltijoista ja Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijoista koostuva pohjavesityöryhmä kokoontui kaksi kertaa. Säännöllisen pohjavesiyhteistyön tarkoitus on lisätä viranhaltijoiden pohjavesitietoutta ja käsitellä kulloinkin ajankohtaisia pohjavesiin liittyviä asioita.

Vihdin kunta on tunnistanut tarpeen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Kunnalla on keinoja ilmastonmuutoksen hillintään: vaikuttaminen energiantuotantoon ja –säästöön, yhdyskuntarakenteeseen, liikennetarpeeseen ja jätteiden käsittelyyn. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen tulee jatkossa ottaa huomioon maankäytössä, rakentamisessa, riskikartoituksissa ja yhdyskuntien toimintavarmuuden turvaamisessa. Ilmastonmuutos aiheuttaa toimenpiteitä ja luo prosesseja, joilla on taloudellisia vaikutuksia. Vuonna 2018 Vihdin kunta solmi Kaupunginjohtajien ilmastopimuksen (Covenant of Mayors), joka edellyttää kahden vuoden kuluessa kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) laatimista.

Vihdin kirkonkylän ja Nummelan jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupien tarkistamishakemukset olivat Etelä-Suomen Aluehallintovirastossa käsittelyssä, päätöksiä odotetaan vuonna 2019. Tilinpäätösvuonna käynnistettiin uuden keskuspuhdistamon esisuunnittelu. Uuden puhdistamon tekniikalla pyritään tehokkaampaan jätevesien käsittelyyn ja vesistön kuormituksen minimoimiseen. Keskuspuhdistamon odotetaan korvaavan tulevaisuudessa vanhat ja mitoitukseltaan pieneksi jäämässä olevat puhdistamot.

4 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

4.1 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN VIHDIR KUNNASSA

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla ja johtokunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Kunnanvaltuuston 4.6.2018 § 21 hyväksymän hallintosäännön 9 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa keskuksensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta.

Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiotasoilla ja kaikkia esimiesasemassa olevia. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa että yhteisesti sovitut ja hyväksytyt toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kuntamme kaikissa hallintokunnissa.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tehtävänä on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Kunnanhallituksen selonteko perustuu lautakuntien ja johtokunnan käsittelemiin kyselylomakkeisiin, joissa tilivelvolliset ovat antaneet arviot sisäisen valvonnan nykytilasta. Kyselylomakkeella pyydettiin arvioimaan seuraavia sisäisen valvonnan osa-alueita asteikolla 1 -5 (heikko- kiitettävä).

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus
- Riskienhallinnan järjestäminen
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta
- Sopimustoiminta
- Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Arvioiden mukaan Vihdin kunta sisäinen valvonta on hyvällä tasolla (4,3). Toimielinkohtainen vaihteluväli on 3,83 - 4,67. Lautakunnista Lasten ja nuorten lautakunta sekä Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta oli jättänyt numeerisen arvioinnin tekemättä. Numeeriset arvoinnit on täydennetty esittelevän virkamiehen toimesta näissä lautakunnissa. Tilivelvollisten arvioiden perusteella voidaan todeta seuraavaa sisäisen valvonnan eri osa-alueista:

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on arviointien perusteella hyvällä tasolla (4,4). Kunnanhallituksen 8.10.2018 § 148 tekemästä päätöksestä tietoliikennepalvelukokonaisuuden hankinnasta on valitettu markkinaoikeuteen ja jätetty hankintaoikaisu. Lisäksi esimerkiksi kaa-voitus- ja teknisen lautakunnan suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamislupa-asioissa tehtiin valituksia. Ympäristölautakunnan osalta Vaasan hallinto-oikeus palautti Vihti Ski Center Oy:sta tehdyn hallintopakko-asian uudelleen käsittelyyn. Rakennusvalvonnassa tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä on muutoksen hakuun päätyneet yksi päätös.
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus on arvioiden perusteella tyydyttävän ja hyvän rajamailla (3,8) Arvioissa kyseinen kohta on

saanut muita lomakkeen kohtia heikomman arvion. Käyttötalouden ja investointien osalta toimitukset ovat pääosin pysyneet kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa, eikä merkittäviä poikkeamia ole ollut. Mikäli sitova määräraha on ylittynyt, on asia viety kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Kunnan toiminnallisten tavoitteiden asettamista ja seurantaan sekä talousraportointia on kehitetty vuodelle 2019.

- Riskienhallinnan järjestäminen on ollut vuonna 2018 tyydyttävän ja hyvän rajamailla (3,8). Arvioinneissa kunnan riskienkartoitus, -hallinta sekä – seuranta on koettu puutteelliseksi. Kunnan tulisi uudistaa harjoittamaansa riskienhallintaa ja luoda säännönmukainen toimintatapa riskienhallinnan parantamiseksi. Työsuojelun riskienhallinta on koettu kuitenkin ajantasaiseksi.
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta on arviointien perusteella Vihdissä hyvällä tasolla (4,6). Vihdin kunnassa on viranhaltijoille ohjeet hankinnoista ja hankintojen tekemiseen on mahdollista saada tukea. Hankintarajat on hyväksytty toimintasäännöissä. Kehityskohteenä on toivottu selkeämpää ohjeistusta irtaimen omaisuuden poistoon ja luovutukseen. Hankintatoimen muu ohjeistus ja niihin liittyvä apu on koettu hyväksi.
- Sopimustoiminta on arviointien perusteella hyvällä, lähes kiitettävällä, tasolla (4,4). Sopimushallinnan taso on koettu hyvänä Vihdin kunnassa. Kunnan edun toteutumisen varmistamiseksi sopimus-suhteissa on erityisesti taloudellisesti merkittävien sopimusten vastuuhenkilöiden juridista ja sisällöllistä sopimusoosaamista tarpeen kehittää. Sopimukseen ei ole kohdistunut vuonna 2018 taloudellisia negatiivisia vahinkoja tai vaikutuksia.
- Sisäisen tarkastuksen tasoa pidetään Vihdin kunnassa erinomaisena (4,8). Vihdin kunnan sisäistä tarkastusta ohjaa vuonna 2014 hyväksytty sisäisen valvonnan ohje. Arviot ovat korkeita huomioiden, että Vihdin kunnassa ei ole erillistä sisäistä tarkastajaa, vaan sisäinen tarkastus on vastuutettu tilivelvollisille ja esimiehille. Sisäisen tarkastuksen toimivuus perustuu kuitenkin nykyisessä toimintamallissa vahvasti ylimpien viranhaltijoiden harjoittamaan toimintaan oman toiminnan valvonnassa ja alaistensa valvonnassa. Jotta toimitukset voisivat päätöksenteossa ottaa kantaa sisäisen tarkastuksen puutteisiin, edellyttää se myös ylimmiltä viranhaltijoilta valmistelijoina avoimuutta ja laadukasta valmistelua. Erityisenä toimenpiteenä on muutoin esitetty pistotarkistukset käteiskassoihin sekä vaarallisten työyhdistelmien estäminen.

4.2 KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanhallitus toteaa, että arvioinnit on käsitelty asianomaisissa päättävissä toimitelmissä, jolloin tieto puutteista ja korjaustarpeista on otettu käsittelyyn. Sisäinen valvonta tuottaa riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä. Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee kuitenkin kehittää etenkin tavoitteiden toteutumisen ja systemaattisen riskienhallinnan osalta. Tarve laajempaan ja kokonaisvaltaiseen riskien arviointiin ja riskien hallintaan on tiedostettu jo aiemmin, mutta työ on siirtynyt.

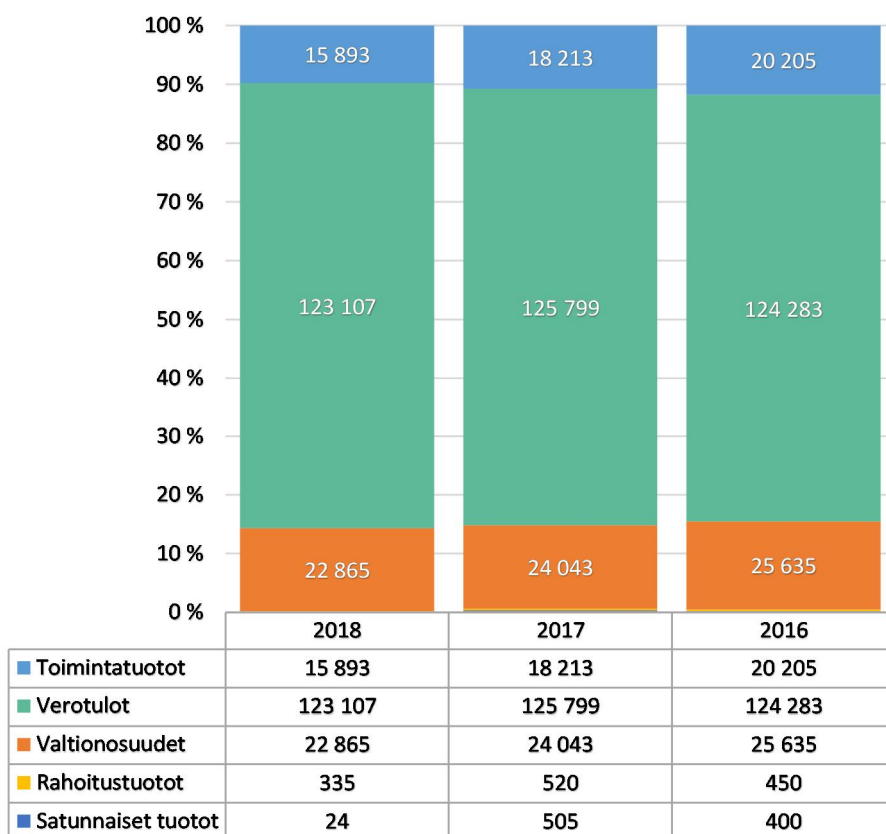
5 TULOKSEN MUODOSTUMINEN

5.1 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA 1000 €	2018	2017	2016
Ulkoiset toimintatuotot ja -kulut (sis. Vihdin Vesi)			
Toimintatuotot	15 893	18 213	20 205
Valmistus omaan käyttöön	317	187	209
Toimintakulut	-157 238	-152 916	-154 249
Toimintakate	-141 028	-134 516	-133 835
Verotulot	123 107	125 799	124 283
Valtionosuudet	22 865	24 043	25 635
Rahoitustuotot ja -kulut	-293	-103	-193
Korkotuotot	10	63	21
Muut rahoitustuotot	325	456	428
Korkokulut	-576	-607	-608
Muut rahoituskulut	-52	-16	-35
Vuosikate	4 652	15 223	15 889
Poistot ja arvonalentumiset	-9 939	-9 813	-9 476
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 931	-9 803	-9 428
Arvonalentumiset	-8	-10	-48
Satunnaiset tuotot ja kulut	5	-493	385
Satunnaiset tuotot	24	505	400
Satunnaiset kulut	-19	-998	-15
Tilikauden tulos	-5 282	4 917	6 798
Poistoeron lisäys-/vähennys+	189	190	190
Varausten lisäys-/vähennys+			
Rahastojen lisäys-/vähennys+			
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-5 093	5 107	6 988
TUNNUSLUVUT	2018	2017	2016
Toimintatuotot/toimintakulut, %	10,1	11,9	13,1
100 x toimintatuotot / toimintakulut			
Toimintakate % verorahoituksesta	96,6	89,8	89,3
100 x Toimintakate/ (Verotulot + Valtionosuudet)			
Vuosikate % poistoista	46,8	155,1	167,7
100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)			
Vuosikate, €/asukas	159	524	549
Vuosikate / Asukas			
Asukasluku	29 228	29 059	28 959

5.2 TULOSLASKELMAN TUOTOT

Tuloslaskelman ulkoiset tuotot olivat yhteensä 162,2 miljoonaa euroa (169,1 miljoonaa euroa vuonna 2017). Verotulojen osuus tuotoista oli 75,89 prosenttia ja valtionosuuksien 14,10 prosenttia. Näin ollen valtion kautta tilittettävä rahoitus muodostaa 89,98 prosenttia tuotoista. Tulolajien osuudet tuotoista pysyivät likimain edellisvuoden tasolla, lukuun ottamatta verotilitysten pientä prosentuaalista kasvua ja valtionosuuksien sekä toimintatuottojen prosentuaalisen osuuden pientä laskua.

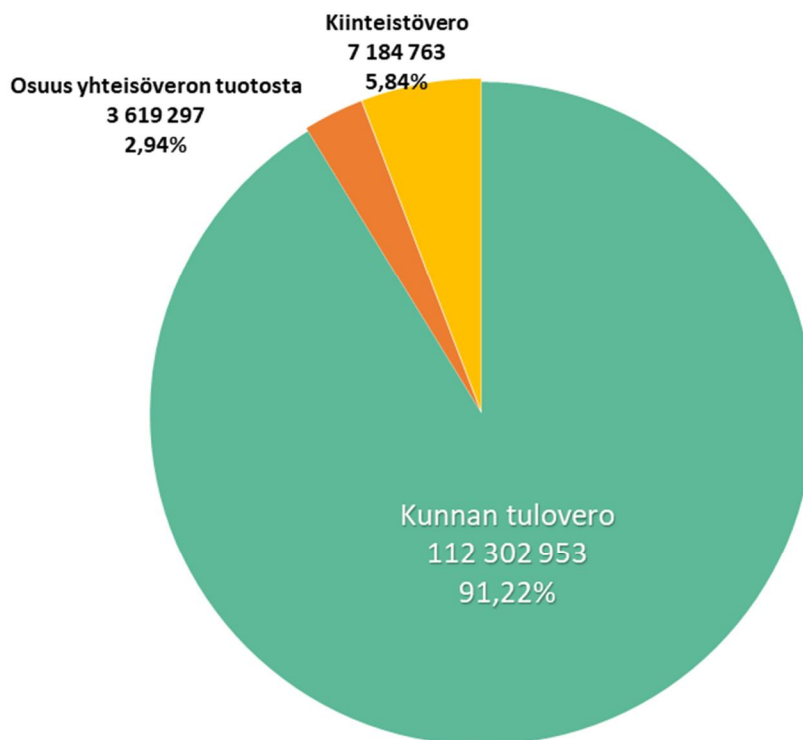
KUVIO 4. Tuloslaskelman ulkoiset tuotot vuosina 2018, 2017 ja 2016

5.2.1 Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot olivat 15,9 miljoonaa euroa ja ne laskivat noin 2,3 miljoonaa euroa vuoden 2017 tasosta. Suurimmat erät toimintatuotoista muodostivat myyntituotot 7,77 miljoonaa ja muut tuotot 3,67 miljoonaa euroa sekä maksutuotot 2,9 miljoonaa euroa. Myyntituloista selvästi suurimman osuuden muodostivat Vihdin Veden myyntituotot 4,37 miljoonaa. Muista toimintatuotoista suurimman osuuden muodostivat tilapalvelun vuokratulot. Maksutuotoista taas suurimman erän muodostivat päivähoitomaksut 1,73 miljoonaa euroa ja maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset 0,63 miljoonaa euroa.

5.2.2 Verotulot

Kunnallisveron osuus verotuloista oli 91,22 prosenttia, kiinteistöveron 5,84 prosenttia ja yhteisöveron 2,94 prosenttia. Prosentuaalisesti kunnallisverotilitysten osuus laski edellisvuoteen nähden 0,33 prosenttiyksikköä, kuten laski myös kiinteistöveron osuus 0,08 prosenttiyksikköä. Vastaavasti yhteisöveron osuus nousi 0,01 prosenttiyksikköä.

KUVIO 5. Verolajien osuudet vuonna 2018

VEROTULOT	2018	2017	2016	Muutos%
Kunnan tulovero	112 302 953	114 636 884	113 836 321	-2,04
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 619 297	3 710 383	3 126 271	-2,45
Kiinteistövero	7 184 763	7 451 693	7 320 148	-3,58
Verotulo yhteensä	123 107 013	125 798 960	124 282 740	-2,14

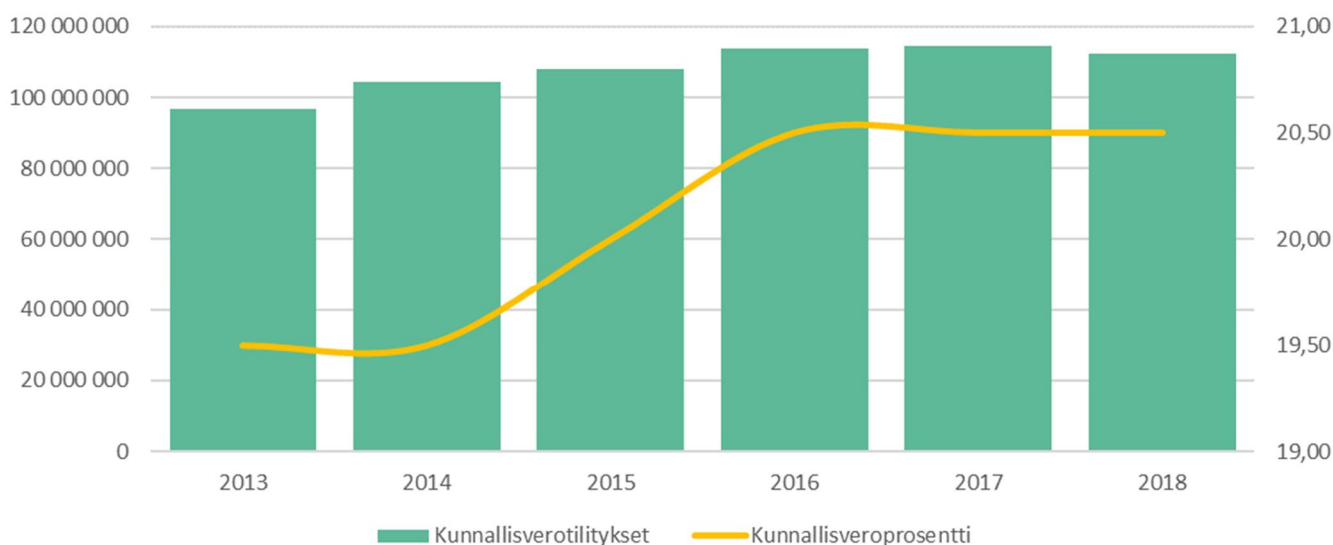
TAULUKKO 3. Vuosien 2018-2017 verotilitykset

Verotulot vuonna 2018 olivat yhteensä 123,1 miljoonaa euroa ja ne laskivat edellisvuoteen verrattuna 2,7 miljoonaa euroa eli noin 2,14 prosenttia.

Kunnallisverotulot olivat vuonna 2018 noin 2,3 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät ja niitä kertyi 0,7 miljoonaa euroa arvioitua vähemmän. Kunnallisverotilitysten lasku ja suuri poikkeama arvioituun johtui Suomen verokertymään kohdistuneista poikkeuksellisen suurista oikaisu- ja palautusosuuksista sekä kuntaryhmän jako-osuuksien pienentämisestä. Esimerkiksi Kuntaliiton veroennusteet laskivat huhtikuusta 2018 marraskuuhun noin 4,65 miljoonalla eurolla. Ennusteiden kehitys huomioitiin kunnan talousraporteissa.

Kiinteistöveron tilitykset olivat noin 7,18 miljoonaa euroa. Kiinteistöverotulot olivat noin 270 tuhatta euroa edellisvuotta pienemmät. Kiinteistöveroprosentteja laskettiin vuodelle 2018. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavanlaiset: yleinen 0,95 %, vakituinen asunto 0,45 %, muu asuinrakennus 1,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 4,00 % sekä yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %. Kiinteistöveron tuotto laski 3,58 prosenttia. Kiinteistöverotilitykset jäivät muutettuun talousarvioon nähden noin 7 tuhatta euroa pienemmäksi.

Yhteisöveroja kertyi yhteensä noin 3,6 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa 2,45 prosentin laskua edellisvuodesta. Yhteisöveroa tilitettiin noin 90 tuhatta euroa edellisvuotta ja noin 120 tuhatta muutettuun talousarvioon arvioitua vähemmän.

KUVIO 6. Kunnallisverotulot 2013–2018

5.2.3 Valtionosuudet

Valtionosuuksien toteuma oli 22,865 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen oli noin 1,2 miljoonaa euroa eli 4,9 prosenttia. Valtionosuuksia kertyi noin 43 tuhatta euroa muutettuun talousarvioon arvioitua enemmän. Päätökset vuoden 2017 valtionosuusrahoituksesta tehtiin 28.12.2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus vuodelle 2018 tarkistettiin 17.12.2018.

VALTIONOSUUDET	TP 2018	TP 2017	Ero	Ero %
Peruspalvelujen valtionosuus	27 657 931,00	28 208 991,00	-551 060,00	-1,95
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 653 135,00	-1 528 056,00	-125 079,00	8,19
Opetus- ja kulttuurit. Muu vos	-3 139 420,00	-2 637 662,00	-501 758,00	19,02
	22 865 376,00	24 043 273,00	-1 177 897,00	-4,90

TAULUKKO 4. Vuosien 2018-2017 valtionosuudet

5.2.4 Rahoitustuotot

Rahoitustuottoja kertyi noin 335 tuhatta euroa ja ne laskivat 184,8 tuhatta euroa viime vuoden tasosta. Rahoitustuotoista merkittävin oli peruspääoman korko Vihdin Vedeltä 393 tuhatta euroa, mutta konsernin sisäisten rahavirtojen eliminoituessa suurimmaksi eräksi muodostuu peruspääomankorot kuntayhtymiltä (230 tuhatta euroa).

5.3 TULOSLASKELMAN KULUT

Tuloslaskelman ulkoiset kulut olivat yhteensä 167,8 miljoonaa euroa toimintakulujen muodostaessa 93,7 prosenttia, rahoituskulujen 0,37 prosenttia sekä poistojen 5,9 prosenttia kuluista.

TULOSLASKELMA 1000 €	2018	OSUUS-%	2017	MUUTOS €	MUUTOS %
Henkilöstökulut	45 907	27,35	45 480	427	0,94
Palvelujen ostot	96 640	57,58	93 072	3 568	3,83
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 791	4,64	7 361	430	5,84
Avustukset	5 033	3,00	5 314	-281	-5,29
Muut toimintakulut	1 868	1,11	1 689	179	10,57
Korkokulut	576	0,34	607	-31	-5,11
Muut rahoituskulut	52	0,03	16	36	227,47
Poistot ja arvonalentumiset	9 939	5,92	9 813	126	1,28
Satunnaiset kulut	19	0,01	998	-979	-98,10
Yhteensä	167 823	100,00	164 349	3 474	2,11

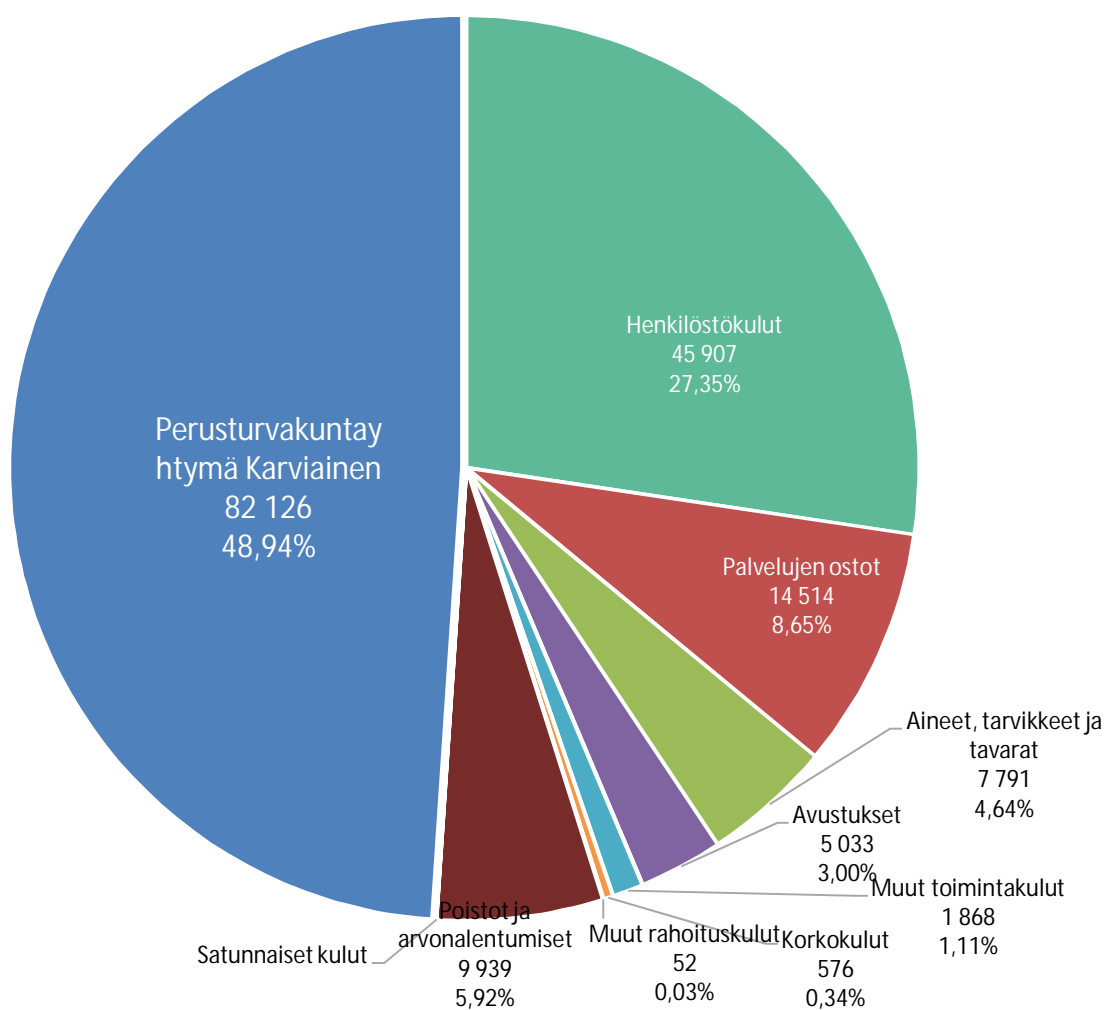
TAULUKKO 5. Vuosien 2018-2017 tuloslaskelman kulut

5.3.1 Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut olivat 157,2 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 2,83 prosenttia. Vihdin kunnan toimintakuluista merkittävin oli palvelujen ostot 96,6 miljoonaa euroa, mikä on 3,83 prosenttia enemmän kuin vuonna 2017. Henkilöstökulut olivat noin 45,9 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat noin 0,96 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

5.3.2 Rahoituskulut

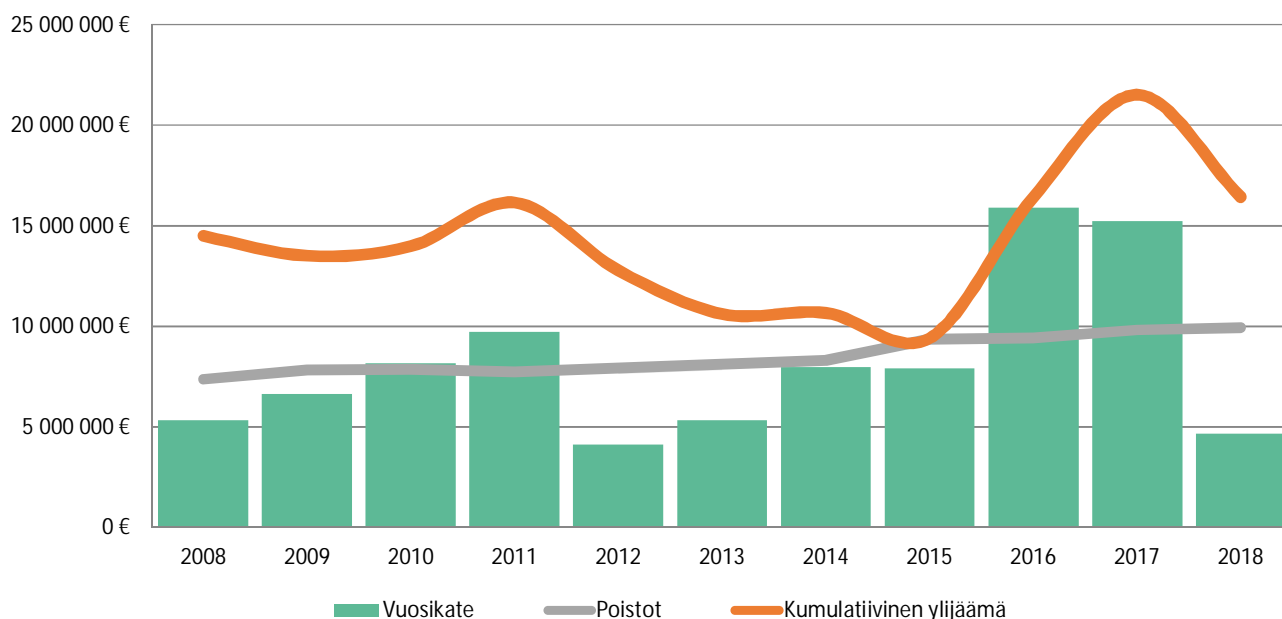
Tilikauden rahoituskulut olivat 0,628 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna rahoituskulut kasvoivat 0,77 prosenttia. Rahoituskulujen kasvua voidaan pitää maltillisena vieraan pääoman kasvaessa samanaikaisesti 10 miljoonalla eurolla.

KUVIO 7. Ulkoisten kulujen jakauma 2018. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluiden ostojen osuus eritelty

5.4 TOIMINTAKATE JA VUOSIKATE

Toimintakate oli noin -141,03 miljoonaa euroa ja se heikkeni edellisestä vuodesta 6,51 miljoonaa euroa eli noin 4,6 prosenttia. Muiden Manner-Suomen kuntien toimintakatteet heikentyivät 3,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Valtion kautta tilittävä veroluonteinen rahoitus oli Vihdissä yhteensä 145,99 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan rahoitus riitti toimintakatteen ja rahoituskulujen rahoittamiseen ja vuosikatteen muodostui 4,7 miljoonaa euroa. Käyttötalouden tasapainon vähimmäisvaatimus, jonka mukaan vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen suuruinen ei toteutunut. Poistot ja arvonalentumiset olivat 9,9 miljoonaa euroa ja tilikauden tuloksesta muodostui alijäämäinen. Tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka on käytettävissä investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

KUVIO 8. Vuosikate, poistot ja kumulatiivinen ylijäämä

Talouden pitkän aikavälin rahoitustasapaino edellyttää, että suunnitelmapoistot ja poistonalaisten investointien omahankintameno ovat samaa tasoa. Vuonna 2018 investointien omahankintameno oli noin 20,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 talousarvion ja vuosille 2020-2021 tehdyn taloussuunnitelman mukaan investointien keskimääräiset omahankintameno kasvavat selkeästi vuosina 2019-2021, kun Vihdin Kirkonkylän Campusta rakennetaan sekä tulevaa Etelä-Nummelan aluetta rakennetaan. Investointien omahankintameno kasvaminen heikentää kunnan rahoituksellista tasapainoa ja kunnan tulee pystyä kasvattamaan investointien omahankintamenoa taloussuunnitelmavuosille.

5.5 TILIKAUDEN TULOS JA YLIJÄÄMÄ

Tilikauden tulos kuvaa kaikkien tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta sekä poistoja. Tilikauden tulokseksi muodostui alijäämää 5 282 222,56 euroa. Kun poistoeron vähennys huomioidaan, tilikauden alijäämäksi muodostuu 5 092 829,48 euroa.

6 TOIMINNAN RAHOITUS

6.1 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

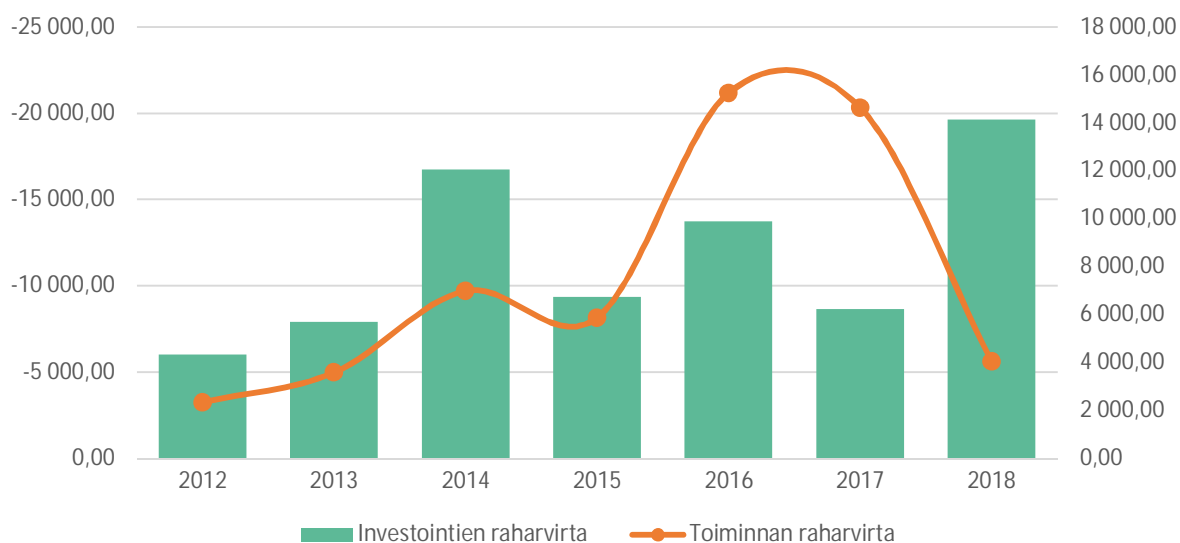
Rahoituslaskelmaan kootaan kunnan rahan lähteet ja rahan käytöt tilikauden ajalta. Rahoituslaskelma päättyy kuvaamaan muutosta kassavaroissa eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenivätkö kunnan kassavarat tilikauden aikana.

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	2018	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	4 652	15 223	15 889
Satunnaiset erät	5	-493	385
Tulorahoituksen korjauserät	-610	-102	-1 030
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-20 597	-10 237	-16 138
Rahoitusosuudet investointimenoihin	434	89	862
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	530	1 484	1 521
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 586	5 964	1 491
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-5
Antolainasaamisten vähennykset	1	7	1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	14 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 941	-12 208	-11 475
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000	-5 500	-6 500
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 750	1 205	-4 411
Rahoituksen rahavirta	13 809	-2 496	-2 390
Rahavarojen muutos	-1 777	3 468	-899
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	3 557	5 334	1 866
Rahavarat 1.1.	5 334	1 866	2 766

TUNNUSLUVUT	2018	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä			
5 vuodelta, €	-21 368	-10 105	-19 738
Investointien tulo-rahoitus, %	23,1	150,0	104,0
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno			
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	14,5	68,1	59,4
100* Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)			
Lainanhoitokate	0,42	1,24	1,37
(Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + Lainanlyhennykset)			
Kassasta maksut/vuosi milj.€	190,7	176,2	182,7
Kassan riittävyys, pv	6,8	11,1	3,7
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella			
Asukasmäärä	29 228	29 059	28 959

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen mahdollisesti esiintyvistä satunnaisista eristä. Näiden lisäksi huomioidaan tulo-rahoituksen kirjanpidolliset korjaukset. Vihdin kunnan toiminnan rahavirta vuonna 2018 oli 4,0 miljoonaa euroa. Vuosikate laski noin 10,6 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Investointien rahavirta muodostuu käyttömaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä myyntituloista. Vihdin investointimenojen määrä oli tilikaudella noin 20,6 miljoonaa euroa. Vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 0,5 miljoonaa euroa ja rahoitusosuudet investointimenoihin 0,4 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 15,6 miljoonaa euroa alijäämäinen.

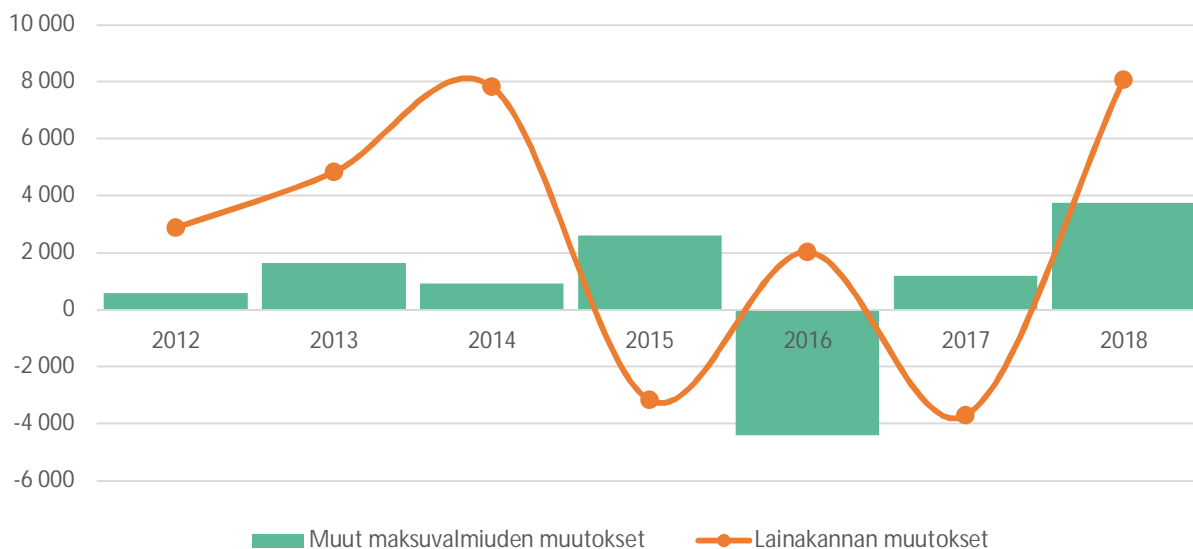
KUVIO 9. Toiminnan ja investointien rahavirta (1000 euroa)

Rahoituksen rahavirta

Pitkäaikaista lainaa nostettiin tällä tilikaudella 20 miljoonaa euroa ja pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois noin 11,9 miljoonaa euroa. Lainanhoitokate oli tilikaudella 0,42. Lainanhoitokatteen tunnusluvulla mitataan tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää laino-

jen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat pääasiassa saamisten muutoksista, mutta niihin vaikuttivat myös korottomien velkojen pääomien muutokset, palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys sekä vaihto-omaisuuden muutokset. Rahoituksen rahavirta muodostui 13,8 miljoonaa alijäämäiseksi.

KUVIO 10. Rahoituksen rahavirta (1000 euroa)

6.2 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase ja siitä laskettavat tunnusluvut kuvaavat tilipäätöspäivän mukaista rahoituksen rakennetta. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE 1000euroa	2018	2017	2016
VASTAAVA			
PYSYVAT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	549	461	319
Aineettomat oikeudet	183	137	170
Muut pitkävaikutteiset menot	366	324	149
Aineelliset hyödykkeet	156 425	146 350	147 226
Maa- ja vesialueet	33 902	33 062	32 321
Rakennukset	65 706	71 151	65 954
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 709	28 556	24 505
Koneet ja kalusto	1 708	1 754	2 237
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	25 400	11 827	22 209
Sijoitukset	21 289	21 331	20 653
Osakkeet ja osuudet	21 099	21 140	20 446

Lainasaamiset	0	1	7
Muut saamiset	190	190	199
ARVOSTUSERÄT			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	82	112	49
Valtion toimeksiannot	53	82	20
Muut toimeksiannot	29	29	29
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	159	195	185
Saamiset	3 728	3 898	5 044
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	135	135	405
Lainasaamiset	0	0	0
Muut saamiset	52	51	51
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1 886	1 309	1 610
Lainasaamiset	0	-2	17
Muut saamiset	702	1 040	1 662
Siirtosaamiset	954	1 365	1 299
Rahoitusomaisuusarvopaperit	10	10	851
Osakkeet ja osuudet	10	10	10
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	841
Rahat ja pankkisaamiset	3 547	5 325	1 016
VASTAAVAA YHTEENSÄ	185 790	177 682	175 343
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	67 438	72 531	67 425
Peruspääoma	50 993	50 993	50 993
Arvonkorotusrahoasto	30	30	30
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	21 509	16 402	9 414
Tilikauden yli- / alijäämä	-5 093	5 107	6 988
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	2 670	2 860	3 049
Poistoero	2 670	2 860	3 049
PAKOLLISET VARAUKSET	815	998	0
Muut pakolliset varaukset	815	998	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	29	29	29

Valtion toimeksiantojen pääomat	0	0	0
Muut toimeksiantojen pääomat	29	29	29

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen	87 100	77 792	75 766
Joukkovelkakirjalainat	0	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	77 329	67 999	65 935
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0	5
Saadut ennakot	0	377	911
Muut velat	9 771	9 416	8 915
Lyhytaikainen	27 737	23 473	29 074
Joukkovelkakirjalainat	2 000	0	5 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 669	11 936	12 203
Lainat julkisyhteisöiltä	0	5	5
Lainat muilta luotonantajilta	0	0	0
Saadut ennakot	301	229	1 134
Ostovelat	5 790	4 134	3 799
Muut velat	703	1 568	1 017
Siirtovelat	8 273	5 600	5 417
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	185 790	177 682	175 343

TUNNUSLUVUT	2018	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	37,8	42,6	40,7
100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)			
Suhteellinen velkaantuneisuus %	70,8	59,9	60,4
(Vieras pääoma - Saadut ennakot)/Käyttötulot			
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	71,54	60,81	60,89
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot			
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 euroa	16 416	21 509	16 402
Kertynyt yli- / alijäämä, euroa/asukas	562	740	566
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	89 999	79 940	83 648
Vieras pääoma - (saadut ennakot + Ostovelat +Siirtovelat + Muut velat)			
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	3079	2751	2889
Lainasaamiset, 1000 euroa	0	1	7
Asukasmäärä	29 228	29 059	28 959

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa 70 prosentin omavaraisuutta. Vihdin kunnan omavaraisuusaste 31.12.2018 oli 37,8 prosenttia. Vuonna 2017 kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli noin 60,8 prosenttia ja kuntakonserneissa 44,4 prosenttia. Kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste on heikentynyt 2000-luvun alusta lähtien tasaisesti.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Vihdin kunnan suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2018 oli 70,8 prosenttia, mikä on noin 10,9 prosenttiyksikköä edellisvuotta suurempi. Koko maan keskiarvo vuonna 2017 oli noin 56,2 prosenttia ja kuntakonsernien osalta 78,7 prosenttia. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus on noussut tasaisesti 2000-luvulla.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vihdin kunnan lainakanta kasvoi noin 10 miljoonalla eurolla. Lainaa asukasta kohden oli vuoden lopulla 3 079 euroa eli 328 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2017 Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta oli 2 933 euroa/asukas ja kuntakonsernien lainakanta 6 299 euroa/asukas.

6.3 KOKONAISTULOT - JA MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Vihdin kunnan kokonaistulot kuluneella tilikaudella olivat 184,74 miljoonaa euroa. Suurin tuloerä muodostuu verotuloista, jonka osuus kokonaistuloista on 66,6 %. Kokonaismenot olivat tilikaudella 190,27 miljoonaa euroa. Olennaisin menoerä koostuu toimintakuluista, joiden osuus kokonaismenoista on 82,6 %. Kokonaismenot olivat 5,5 miljoonaa kokonaistuloja suuremmat. Täsmäytyksenä voidaan todeta rahavarojen muutoksen ja maksuvalmiuden muutoksen erotuksen olevan vastaava.

KOKONAISTULOT JA MENOT 1000€	2018	2018	2017	2017
	1 000 €	%	1 000 €	%
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	15 893	8,6	18 213	9,9
Verotulot	123 107	66,6	125 799	68,5
Valtionosuudet	22 865	12,4	24 043	13,1
Korkotuotot	10	0,0	63	0,0
Muut rahoitustuotot	325	0,2	456	0,2
Satunnaiset tuotot	24	0,0	505	0,3
Tulorahoituksen korjauserät				
Pysyvien hyödykkeiden luovutusvoitot	-450	-0,2	-1 141	-0,6
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointeihin	434	0,2	89	0,0
Pysyvien vastaavien myyntituotot	530	0,3	1 484	0,8
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	1	0,0	7	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	10,8	14 000	7,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2 000	1,1	0	0,0
Oman pääoman lisäykset	0	0,0	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	184 739	100,0	183 517	100,0
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	157 238	82,6	152 916	84,4
Valmistus omaan käyttöön	-317	-0,2	-187	-0,1
Korkokulut	576	0,3	607	0,3
Muut rahoituskulut	52	0,0	16	0,0
Satunnaiset kulut	19	0,0	998	0,6
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos	182,9	0,1	-997,7	-0,6
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-23	0,0	-42	0,0
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	20 597	10,8	10 237	5,6
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen lisäykset	0	0,0	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	11 941	6,3	12 208	6,7
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0	5 500	3,0
Oman pääoman vähennykset	0	0,0	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	190 266	100,0	181 255	100,0

7 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

7.1 KUNTAKONSERNIN RAKENNE

Vihdin kuntakonserniin kuuluivat 31.12.2018 seuraavat yhteisöt:

KUVIO 11. Vihdin kunnan konserniin liitetyt yhteisöt 31.12.2018

7.2 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ovat melko pieniä ja niillä on konsernin tilinpäätöslaskelmissa merkittävästi kuntayhtymiä pienempi vaikutus. Konserniin kuuluvista tytäryhtiöistä Veikkokorpi I Oy:lla ja Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla oli tappiollinen tulos vuonna 2018. Kiinteistö Oy Härköiläntie 3 sekä Nummelan Aluelämpö Oy sekä Nummelan Teollisuustalo Oy tekivät positiivisen tuloksen vuonna 2018. Kiinteistö Oy:t Härköiläntie 1 ja 2 tekivät nollatuloksen vuonna 2018.

Veikkokorpi I Oy:n toiminta päättyi 31.12.2018. Yhtiö ei omista enää toimitiloja, joten hallinnollisten kustannusten jatkuessa tulos kääntyi tappiolliseksi. Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla oli edellisvuoden tapaan

tappiollinen tulos, mutta tappion suuruus pieneni. Tytäryhtiöistä Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla on kumulatiivista alijäämää. Kuntayhtymien osalta Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän, Uudenmaan liiton sekä Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän tulos oli ylijäämäinen.

Konserniyhtiöiden osalta kunnalla oli 31.12.2018 takauksia ainoastaan Nummelan Aluelämmön lainoille 275 000 euron arvosta.

Talousarviossa on kunnan tytäryhteisöille asetettu yksittäisiä tavoitteita. Tässä osiossa selvitetään lyhyesti tavoitteiden saavuttaminen. Kuntayhtymille asetetut tavoitteet ja niiden toiminta on tarvittaessa selostettu kunkin toimielimen kohdalla.

KIINTEISTÖ OY HÄRKÖILÄNTIE 1,2 JA 3

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1, 2 ja 3 jäivät vuokra-asuntokauppojen yhteydessä kunnalle. Alueella on käynnissä kaavoitustyö, minkä yhteydessä selvitetään vuokratalojen jatkokäyttö. Asumiskäyttö lopetetaan vuonna 2019. Härköiläntie 1 on perustettu ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.1971. Yhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³, sekä lämpökeskusrakennus ja saunaosasto, jonka tilavuus on 36 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 476 m². Yhtiön hallinnassa on 5 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikaudella 2018 ei tehty merkittäviä korjauksia tai hankintoja. Tilikauden tulos oli 0 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2018 ei jaeta osinkoa. Yhtiön rahoituksellista asemaa kuormittaa vireillä olevat riita-asiat, joissa vuokralainen on hakenut valitusoikeutta hallinto-oikeuteen. Toiminnan arvioidaan jatkuvan entisen kaltaisena. Taseen loppusumma oli 44 064,93 euroa.

Härköiläntie 2 kiinteistöosaakeyhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 504 m². Yhtiön hallinnassa on 6 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikauden tulos oli 0 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2018 ei jaeta osinkoa. Yhtiön tulosta rasittaa tilavuokrat Kiinteistö Oy Härköiläntie 3:sta. Taseen loppusumma oli 67 309,58 euroa. Asumiskäyttö lopetetaan vuonna 2019.

Härköiläntie 3 kiinteistöosaakeyhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 504 m². Yhtiön hallinnassa on 6 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikauden tulos oli 1 362,85 euroa. Taseen loppusumma oli 59 816,60 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2018 ei jaeta osinkoa. Asumiskäyttö lopetetaan vuonna 2019.

NUMMELAN TEOLLISUUSTALO OY

Yhtiön omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4 – 6. Harjutie 14 on vuokrattu kokonaisuudessaan yrityksille, Tehtaantien hallissa on vuokralaisena myös kunnan kierrätyskeskus sekä vuodesta 2017 alkaen nuorten työpaja. Merkittävimmät korjaukset olivat Harjutie 14:ssä viemäriin asennetun jätepumppaamon töiden loppuunsaattamisen, 2-kerroksen yhteisten tilojen kunnostus sekä rakennuksen päätyjen ja sokkelin julkisivumaalaus. Tehtaantie 4-6:ssa korjattiin ulkoseinää, lisättiin salaojitusta ja pellitettiin ulkoseinä. Lisäksi uusittiin keittiön sähköryhmäkeskus ja valaistus. Tilikauden tulos oli 43 082,99 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa, että tilikauden tappio kirjataan yli-/alijäämätilille, eikä osinkoa jaeta. Taseen loppusumma oli 674 607,22 euroa. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön rakennukset vähintäänkin olemassa olevassa kunnossa ja yhtiön korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan.

VEIKKOINKORPI OY

Yhtiön omistama teollisuushalli myytiin vuoden 2015 aikana. Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Hallintokuluja maksettiin 2 222,28 euroa. Tilikauden tulos oli -2 318,57 euroa. Taseen loppusumma oli 378 955,22 euroa. Yhtiöllä ei ole lainoja. Yhtiön toiminta loppuu 31.12.2018.

PALMAN TIETO-TAITO-KESKUS OY

Kiinteistöyhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vihdin kunnan Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvittavia toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajan maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosvaikuttaisesti yhtiön kirjanpitoon. Yhtiön toiminta tullaan todennäköisesti lopettamaan. Yhtiön maksuvalmius oli tilikauden aikana hyvä. Tilikauden tulos oli -11 831,30 euroa ja taseen loppusumma 1 128 802,95 euroa. Yhtiöllä ei ole lainoja, lyhytaikainen vieras pääoma oli 12 232,28 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa, että tilikauden tappio kirjataan yli-/alijäämätilille, eikä osinkoa jaeta. Kiinteistöjen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen meneillään oleva kaavoitustyö.

NUMMELAN ALUELÄMPÖ OY

Yhtiön omistavat Vihdin kunta 60 % ja Adven Oy 40 %, joten yhtiö on Vihdin kunnan tytäryhteisö. Hallitus on toiminut omistajien tahtotilaa noudattaen ja kannattavan kasvustrategian mukaisesti. Tässä voidaan katsoa yhtiön onnistuneen hyvin vallitseva markkina- ja kilpailutilanne huomioiden. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Tilikauden lopussa yhtiön oma pääoma on 2 269 491,22 euroa ja taseen loppusumma 4 986 589,89 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden voitto 321 028,37 euroa (vuonna 2017: 274 519,71 euroa) siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osingonjaosta päätetään myöhemmin.

7.3 KUNTAKONSERNIN OHJAUS JA SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 2.3.2015 § 53. Uuden kuntalain myötä konserniohje tulee päivittää ja arvioida samalla kunnan omistajapolitiikka.

Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä on supistunut huomattavasti viime vuosina omaisuuden myyntien vuoksi. Suurimpana tytäryhteisönä taseen perusteella on Nummelan Aluelämpö Oy, muut tytäryhteisöt ovat kiinteistöjen omistusyhteisöjä.

Konserniyhteisöjen valvontavastuut ohjeissa on listattu toimenpiteet tavoitteiden asettamisesta, kokousedustajien ohjeistamisesta sekä raportoinnista ja valvonnasta. Konserniyhtiöiden osalta tulisi vahvistaa konserniyhtiöiden ja kunnan välistä yhteydenpitoa, jotta voidaan varmistaa riittävä tiedonkulku yhtiöiden talouden ja toiminnan seuraamiseksi.

Nykyisen käytännön mukaisesti seuranta pohjautuu pitkälti tilinpäätöksen yhteydessä tehtävään arviointiin taloudellisesta tilanteesta ja toiminnasta edelliseltä vuodelta.

7.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ovat kooltaan pieniä ja niillä on konsernin tilinpäätöslaskelmissä merkittävästi kuntayhtymiä pienempi vaikutus. On todennäköistä, että tulevina vuosina Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä tulee supistumaan entisestään. Kunnan tulee kaavoitustyön yhteydessä ratkaista mikä tulee olemaan Härköiläntie 1,2,3 vuokratilojen sekä Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:n jatko. Veikkoincorpi I lakkauttaa toimintansa 31.12.2018 ja Härköiläntien yhtiöiden asumiskäyttö lopetetaan 2019.

Kaavailtu maakunta sekä sosiaali- ja terveydenhuoltouudistus tulee myös vaikuttamaan merkittävästi konserniin yhdisteltäviin kuntayhtymiin. Nykyisen tiedon mukaan Vihdin konsernista poistuisivat kaikki muut kuntayhtymät paitsi Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä.

7.5 KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA 1000€	2018	2017	2016
Toimintatuotot	94 596	95 069	89 550
Toimintakulut	-237 205	-231 183	-225 866
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-13	3	-1
Toimintakate	-142 622	-136 112	-136 318
Verotulot	123 107	125 799	124 278
Valtionosuudet	28 506	29 610	31 983
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Korkotuotot	23	77	44
Muut rahoitustuotot	339	355	177
Korkokulut	-610	-636	-666
Muut rahoituskulut	-297	-260	-275
Vuosikate	8 447	18 833	19 223
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 166	-13 040	-12 616
Omistuksen eliminointierot	-37	-20	0
Arvonalentumiset	-13	0	-88
Satunnaiset tuotot	24	639	400
Satunnaiset kulut	-19	-998	-15
Tilikauden tulos	-4 765	5 413	6 904
Tilinpäätössiirrot	-11	7	-3
Tilikauden verot	-123	-115	-137
Laskennalliset verot	3	8	21
Vähemmistöosuudet	-127	-113	-168
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 023	5 201	6 617

TUNNUSLUVUT	2018	2017	2016
Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut:			
Toimintatuotot/toimitakulut, %	39,9	41,1	39,6
100 x Toimintatuotot / Toimitakulut			
Vuosikate % poistoista	64,2	144,4	152,4
100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)			
Vuosikate, €/asukas	289	648	664
Vuosikate / Asukasluku			
Asukasluku	29 228	29 059	28 959

7.6 KONSERNIRAAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

KONSERNIRAAHOITUSLASKELMA 1000€	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Vuosi 2016
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	8 447	18 833	19 223
Satunnaiset erät	5	-359	385
Tilikauden verot	-123	-115	-116
Tulorahoituksen korjauserät	-1 402	-157	-1 034
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-24 414	-14 402	-19 850
Rahoitusosuudet investointimenoihin	522	129	873
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 725	1 794	1 565
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 241	5 723	1 046
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	1	3	-6
Antolainauksen lisäykset	0	-4	-6
Antolainauksen vähennykset	1	7	0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 265	15 624	20 238
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 082	-12 638	-11 864
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 009	-5 500	-6 500
Oman pääoman muutokset	-4	-116	-167
Muut maksuvalmiudet muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	11	13	14
Vaihto-omaisuuden muutos	-102	64	-100
Saamisten muutos	439	-1 176	738
Korottomien velkojen muutos	4 343	907	-2 068
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	4 691	-192	-1 416
Rahoituksen rahavirta	14 880	-2 819	286
Rahavarojen muutos	-360	2 904	1 332
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	19 650	20 011	17 106
Rahavarat 1.1.	20 011	17 106	15 774
	-360	2 904	1 332
TUNNUSLUVUT	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Vuosi 2016
Investointien tulorahoitus, %	35,4	132,0	101,3
100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno			
Pääomamenojen tulorahoitus, %	23,5	70,0	62,3
100 x Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)			
Lainanhoitokate	0,6	1,5	1,6
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)			
Kassa riittävyys (pv)	26	28	24
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella			
Kassastamaksut M €	275	259	259
Asukasluku	29 228	29 059	28 959

Vuoden 2017 rahoituslaskelmaa korjattu, kun huomattu, että yhdistelyssä on ollut virhe: yhdistelty Luksian kuntayhtymän eikä Luksian konsernin tiedot. Ero rahavarojen muutoksessa on +187.246,25 e.

7.7 KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT

KONSERNITASE 1000 € VASTAAVAA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT	193 072	182 747	183 012
Aineettomat hyödykkeet	1 998	1 192	1 108
Aineettomat oikeudet	1 562	791	815
Muut pitkävaikutteiset menot	435	405	290
Ennakkomaksut	1	-3	3
Aineelliset hyödykkeet	184 950	175 449	175 594
Maa- ja vesialueet	34 658	33 818	33 060
Rakennukset	86 511	92 931	87 277
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 464	29 359	25 340
Koneet ja kalusto	5 140	5 075	5 069
Muut aineelliset hyödykkeet	68	66	68
Enn.maksut ja keskeneräiset	28 109	14 200	24 779
Sijoitukset	6 125	6 106	6 311
Osakkuusyhteisöosuudet	466	419	381
Muut osakkeet ja osuudet	5 578	5 662	5 700
Muut lainasaamiset	1	2	8
Muut saamiset	80	23	222
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	371	388	360
Valtion toimeksiannot	162	170	78
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	138	140	141
Muut toimeksiantojen varat	72	78	142
VAIHTUVAT VASTAAVAT	28 384	30 194	26 177
Vaihto-omaisuus	1 189	1 023	1 087
Aineet ja tarvikkeet	1 188	678	1 086
Keskeneräiset tuotteet	0	344	0
Muu vaihto-omaisuus	1	1	1
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	219	218	465
Myyntisaamiset	135	135	405
Lainasaamiset	1	1	0
Muut saamiset	83	82	60
Siirtosaamiset	0	0	0

Lyhytaikaiset saamiset	7 326	8 942	7 519
Myyntisaamiset	4 314	4 313	2 738
Lainasaamiset	0	-2	17
Muut saamiset	1 437	2 116	2 662
Siirtosaamiset	1 576	2 514	2 101
Rahoitusarvopaperit	2 474	2 461	3 522
Osakkeet ja osuudet	2 474	12	2 441
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	2 449	240
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	841
Rahat ja pankkisaamiset	17 177	17 550	13 584
VASTAAVAA YHTEENSÄ	221 827	213 329	209 549

KONSERNITASE 1000 € VASTATTAVAA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
OMA PÄÄOMA	77 706	82 736	78 070
Peruspääoma	50 993	50 993	50 993
Arvonkorotusrahasto	180	180	180
Muut omat rahastot	438	471	900
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	31 119	25 891	19 380
Tilikauden yli-/ alijäämä	-5 023	5 201	6 617
VÄHEMMISTÖOSUUDET	989	851	1 104
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0	0	0
Poistoero	0	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	1 841	2 048	1 084
Eläkevaraukset	20	20	22
Muut pakolliset varaukset	1 822	2 029	1 062
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	431	450	409
Valtion toimeksiannot	109	87	58
Lahjoitusrahastojen pääomat	156	159	160
Muut toimeksiantojen pääomat	166	204	191
VIERAS PÄÄOMA	140 860	127 243	128 882
Pitkäaikainen	96 792	87 294	84 070
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 135	75 808	72 623
Lainat julkisyhteisöiltä	144	9	13

Lainat muilta luotonantajilta	0	0	0
Saadut ennakot	0	370	911
Ostovelat	0	0	0
Muut velat	11 485	11 080	10 495
Siirtovelat	0	0	0
Laskennalliset verovelat	28	28	28
Lyhytaikainen	44 068	39 949	44 812
Joukkovelkakirjalainat	2 000	0	5 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 136	12 409	12 637
Lainat julkisyhteisöiltä	10	7	5
Saadut ennakot	1 002	984	1 391
Ostovelat	10 211	9 530	9 415
Muut velat	1 769	2 735	2 287
Siirtovelat	17 931	14 272	13 557
Laskennalliset verovelat	8	12	20
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	221 827	213 329	209 549

TUNNUSLUVUT	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Vuosi 2016
Konsernin omavaraisuusaste, %	35,6	39,4	38,2
<i>100 x (oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot). Lyhennyksessä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot</i>			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	57,2	50,3	51,5
<i>100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot</i>			
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	26095	31093	25998
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	893	1 070	898
Konsernin lainat, €/asukas	3 367	3 036	3 135
Konsernin lainakanta / Asukasmäärä			
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	98 425	88 233	90 779
Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma			
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	1	2	8
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset			
Kunnan asukasmäärä	29 228	29 059	28 959

8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Vihdin kunnanhallitus ehdottaa, että tilikauden tulos -5 282 222,56 euroa sekä aikaisemmin tehdystä poistoerosta poistoerohankkeiden tilikauden suunnitelmapoistoja vastaava määrä 189 393,08 euroa siirretään kokonaisuudessaan alijäämänä (5 092 829,48 euroa) taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli-/alijäämiin.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kunnan taseessa on 16 415 929,54 euroa kumulatiivista ylijäämää.

II TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutuminen -kohdassa selvitetään valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Kunnanvaltuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tilikaudelle laadittavassa talousarviossa. Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitovana määrärahana on toimintakate ja sitovina tavoitteina tulokortin tavoitteet. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita, myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai lautakunnan menojen katteeksi ja myyntitappioita ei tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä. Nämä määrarahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat talousarvion sekä toteuman osalta esitetty toimielinten toimintakertomuksissa sivuilla 49 – 88 kokonaisuudessaan ja tulosalueittain. Toimintakertomuksissa on myös esitetty perustelut suurimmille poikkeamille.

Käyttötalousosan taulukoiden lukuohje

TP 2017	= edellisvuoden tilinpäätös
TA 2018	= vuoden 2018 alkuperäinen talousarvio
Talousarviomuutokset	= vuoden 2018 aikana tapahtuneet talousarviomuutokset
MTA 2018	= vuoden 2018 muutettu talousarvio
Toteuma	= toteuma 31.12.2018
Poikkeama	= muutetun talousarvion 2018 ja toteuman välinen poikkeama
TP2017/ TP2018 (%)	= Vuoden 2017 ja 2018 tilinpäätöksien prosentuaalinen muutos

Kunnalla oli vuodelle 2018 asetettu yhteensä 24 (vuonna 2017 tavoitteita oli 28) toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista toteutui 17 kpl eli 70,8 %, toteutumatta jäi 7 kpl.

1.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	139 860	0	139 860	47 164	-92 696	#JAKO/0!
Toimintakulut	-61 625	-103 719	0	-103 719	-40 586	63 133	-34,1
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-61 625	36 141	0	36 141	6 578	-29 563	-110,7
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
<i>Toimintakulut</i>	-3 109	-2 604	0	-2 604	-2 442	162	-21,4

Keskusvaalilautakunnan tulee toimittaa vaalilain mukaiset tehtävät. Vuonna 2018 järjestettiin presidentinvaalit. Vuoden 2018 talousarviossa varauduttiin presidentinvaalien mahdolliseen ratkaisuun kahdella kierroksella, kuten myös maakuntavaalien järjestämiseen. Talouden osalta keskusvaalilautakunnan poikkeamat talousarvioon johtuvat edellä mainituista asioista.

1.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-27 895	-24 987	0	-24 987	-26 699	-1 712	-4,3
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-27 895	-24 987	0	-24 987	-26 699	-1 712	-4,3
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
<i>Toimintakulut</i>	-145	-400	0	-400	-634	-234	337,0

Tarkastuslautakunnan keskeisenä tehtävänä on valmistella valtuustossa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Vihdin tarkastuslautakunta suoritti vuonna 2018 nämä hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat tehtävänsä ja toimitti valtuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2017.

Tarkastuslautakunta ylitti talousarvionsa 1 712 eurolla. Suurin ero talousarvioon nähden aiheutui henkilöstökulujen, lähinnä kokouspalkkioiden lisääntymisestä. Tarkastuslautakunta kuuli viime keväänä osana arviointikertomuksen valmistelua melko laajasti johtavia viranhaltijoita sekä henkilöstön edustajia, minkä todettiin olevan hyvä toimintamalli kunnan toiminnan ja talouden arvioinnin kannalta.

1.1.3 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	1 860 345	1 658 295	75 554	1 733 849	1 781 864	48 015	-4,2
Toimintakulut	-88 173 016	-89 444 082	-4 100 996	-93 545 078	-92 333 049	1 212 029	4,7
Toimintakate	-86 312 671	-87 785 787	-4 025 442	-91 811 229	-90 551 185	1 260 044	4,9
<i>siitä sisäiset</i>		0	0	0	0	0	
<i>Toimintatuotot</i>	3 114	21 400	0	21 400	14 236	-7 164	357,1
<i>Toimintakulut</i>	-296 644	-411 771	-2 412	-414 183	-406 328	7 856	37,0

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 91 971 229 euroa. Toteuma ei sisällä pysyvien vastaavien myyntivoittoja.

Kunnanhallituksen alaisessa toiminnassa vuoden 2018 aikana eniten muutoksia aiheutti palveluiden ostoissa Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvion ylittäneet kustannukset. Kunnan omassa toiminnassa tulojen osalta olivat erityisesti joukkoliikennepalveluiden alla olevat ELY:itä tulevat rahoitusosuudet suuremmat. Kustannusten osalta työmarkkinakorvaukset toteutuivat selvästi talousarviossa arvioitua pienempänä. Myös joukkoliikennepalveluissa lipputuotejärjestelmässä tapahtuneet muutokset sekä reittisuunnittelussa tapahtuneet uudistukset vähensivät kustannuksia.

1.1.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

Konsernipalvelut	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	1 861 658	1 648 295	75 554	1 723 849	1 772 512	48 663	-4,8
Toimintakulut	-9 088 442	-9 874 367	99 004	-9 775 363	-8 608 679	1 166 684	-5,3
Toimintakate	-649 515	-8 226 072	174 558	-8 051 514	-6 836 166	1 215 348	952,5
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	3 114	21 400	0	21 400	14 236	-7 164	357,1
<i>Toimintakulut</i>	-295 985	-411 771	-2 412	-414 183	-390 632	23 551	32,0

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vihdin kunnan toimintoja organisoitiin uudelleen vuoden 2018 aikana, ja uusi organisaatio käynnisti toimintansa 1.8.2018. Konsernipalveluiden palvelukeskukseen konsernipalveluiden tulosalueelle koottiin koko kuntaa palvelevat hallinnon palvelut, yleishallinto, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallinto ja kehittäminen. Konsernin palveluissa korostuvat lisäksi perinteisempien hallintopalveluiden lisäksi entistä enemmän kuntalaisille suunnatut palvelut, kuten joukkoliikenne, työllistäminen sekä maahanmuuttopalvelut. Valtuustoon nähdessä sitovien, työllisyyttä, henkilöstön työhyvinvointia, strategian mukaista toimintaa, sähköisiä palveluita ja joukkoliikennettä kehittävien tavoitteiden lisäksi konsernipalveluissa edistettiin vahvasti kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia toteuttamalla ensimmäistä kertaa osallistuvan budjetoinnin pilotti, jossa kuntalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa 50 tuhannen euron suuruisen investointimäärärahan käyttöön. Lisäksi käynnistettiin hanke sekä kunnan että kuntalaisten valokuituyhteyksien kehittämiseksi. Kuuma-seudun puheenjohtajuuden myötä toiminta keskittyi vahvasti koko seudun edunvalvontaan erityisesti sote- ja maakuntauudistuksen että markkinoinnin osalta.

Työllisyys

Työttömyyden pitkittymistä pyritään ehkäisemään oikein suunnatuilla työllistämispalveluilla, jotka kohdennetaan ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömille. Kunnan työllisyystilanne parani merkittävästi vuoden 2018 aikana työttömyysasteen ollessa parhaimmillaan alle 7 %. Tavoitteena ollut Kuuma-kuntien keskiarvoa ei kuitenkaan ihan saavutettu, joulukuun työttömyysasteen ollessa 7,44 % ja Kuuma-kuntien keskiarvon 7,25 %. Parantuneella työllisyystilanteella oli myös huomattava vaikutus kunnan maksettavaksi tuleviin työmarkkinatuen kuntaosuuksiin, jotka laskivat 292 tuhatta euroa edellisestä vuodesta ja alittivat talousarvioon vara-

tun määrärahan 335 tuhannella eurolla. Oma osansa on ollut myös kunnan ja Karviaisen yhdessä toteutetuilla työllistämistoimenpiteillä, joiden avulla saavutettiin n. 1,4 miljoonan euron laskennallinen säästö työmarkkinatukimaksuista.

Kolme vuotta toiminnassa ollut kierrätyskeskus on vakiinnuttanut toimintansa ja laajentunut nuorten työpajan yhdistymisen myötä Työvoimalaksi. Tuetun työllistämisen lisäksi Työvoimalassa on järjestetty työkokeiluja, lisätty kuntouttavan työtoiminnan paikkoja ja monipuolistettu toimintamahdollisuuksia entisestään suurtalouskeittiön rakentamisella.

Osana Työvoimalaa toimiva nuorten työpaja on tarkoitettu 18-29 -vuotiaille vihtiläisille nuorille, joilla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa. Toiminnan tarkoituksena on antaa nuorille valmiuksia opintoihin, työelämään ja arkisten asioiden hoitamiseen. Pajan arki koostuu yhdessä tekemisestä. Toiminta sisältää sekä yksilöohjausta että ryhmätoimintaa. Pajajakson vuonna 2018 päättäneistä 21 nuoresta 15 siirtyi opiskelemaan, työhön, palkkatukityöhön, työkokeiluun tai muuhun ohjattuun toimintaan. Kaikkiaan Työvoimala tuottaa erilaisia työllistämispalveluja keskimäärin yli viidellekymmenelle työntekijälle kuukausittain eripituisissa jaksoissa ja vuoden aikana työllistämispalveluissa on ollut yhteensä yli sata henkilöä.

Kuntouttavaa työtoimintaa tuotettiin sekä kunnan omana toimintana Remonttipartiossa, jossa kerrallaan n. 15 kuntoutujaa tuottaa yhdessä kahden ohjaajan kanssa kunnan toiminnan kannalta tärkeitä käyttäjäpalveluita, että Karviaisen Werstaalla ja eri ostopalveluissa yhteensä yli sadalle kuntoutujalle kuukausittain. Vuoden 2018 aikana on kehitetty työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia, ja ensimmäisen kerran vaikuttavuutta mitataan alkuvuodesta 2019 toteutettavalla kyselyllä. Sen sijaan kunnan työllisyysstrategian laadinta ei edistynyt suunnitellusti työvoimalan henkilöstövaihdojen sekä maakuntaudistuksen aikataulun ennakoimattomuuden vuoksi.

Tietohallinto

Sähköisen asioinnin kehittäminen on Vihdissä ollut pitkäaikainen valtuustotason tavoite. Tavoite ei ole toteutunut kokonaisuudessaan, vaikka kaikki eniten käytetyt palvelut onkin jo sähköistetty. Sähköisten asiointimahdollisuuksien lisääminen on yksinkertaisinta ja selkeintä, kun niitä lisätään toimialakohtaisiin tietojärjestelmiin, jotka huolehtivat tietojenkäsittelystä tiedonhallinnan kaikkien näkökulmien osalta. Parhaimmillaan järjestelmien tietomalli sopii hyvin käyttötarkoitukseensa, järjestelmien käyttöliittymät ovat toimivat niin kunnan työntekijöille kuin kuntalaisillekin, järjestelmät hyödyntävät kansallisia sähköisen asioinnin tukipalveluita (Suomi.fi), pääsynhallinta-, käytönvalvonta- ja tietosuoja-asiat on laadukkaasti järjestetty, järjestelmä tarjoaa tarvittavat rajapinnat integraatioita varten ja järjestelmän elinkaarikustannukset ovat kohtuulliset yksittäisen kunnan kannalta. Valitettavasti mikään yksittäinen järjestelmä ei täytä kaikkia näitä kriteerejä. Toivottavasti järjestelmät saadaan jatkossa kehittymään tähän suuntaan valtakunnallisten suositusten ja määräysten kautta.

Toimialakohtaisten tietojärjestelmien lisäksi Vihdissä käytetään esimerkiksi rakennuslupien käsittelyyn tehtyä prosessinhallintapalvelua, joka tarjoaa kuntalaisille ja yrityksille yhdenmukaisen asiointikanavan. Samalla periaatteella toimivia käyttökelpoisia ratkaisuja voidaan hankkia jatkossakin, vaikka niiden merkittävänä ongelmana onkin päätöksenteon ja siihen liittyvien tietojen hajautuminen yhä useampaan järjestelmään. Jokainen erillinen järjestelmä tuo mukanaan myös oman peruskustannuksensa ja hallintatyönsä. Pienempiä tietojenkäsittelytarpeita varten ei kunnissa yleensä käytetä tietojärjestelmiä, vaan tietoja hallitaan tavanomaisia toimisto-ohjelmia apuna käyttäen. Kuntalaisten kanssa on tähän mennessä asioitu puhelimitse tai lomakkeilla. Lomakepohjaisen tiedonsiirron turvallisuuden, nopeuden ja asiointimahdollisuuksien parantamiseksi pyrittiin vuonna 2018 ottamaan käyttöön Suomi.fi-viestit-palvelu, mutta palvelu ei valmistunut ajoissa.

Toimisto-ohjelmiin perustuvan tiedonhallinnan, prosessinhallintapalveluiden ja perinteisten tietojärjestelmien oheen pitäisi olla kehitettävissä uusi, digitalisaatiota ehkä eniten edistävä toimintatapa, jossa hyödyn-

netään ns. ydintietokantaa, jossa eri tarkoituksiin tarvittavaa, kunnan omistamaa tietoa ylläpidetään yhdessä tietokannassa. Tieto pidetään aina ajan tasalla ja se on kaikkien sitä tarvitsevien hyödynnettävissä. Ydintietokannan lisäksi tarvitaan käytettävien prosessien mallinnus, käyttöliittymät asiakkaille ja kunnan työntekijöille sekä rajapinnat Suomi.fi-palveluihin ja ehkä myös toimialakohtaisiin perusjärjestelmiin. Tällaisen kokonaisuuden toteuttamisvaihtoehtoja selvitettiin vuonna 2018 niin Vihdissä kuin joissakin muissakin kunnissa, mutta selvitystyötä tarvitaan edelleen, eikä ratkaisu todennäköisesti toteudu aivan lähiaikoina. Vihdissä ei myöskään toistaiseksi ole lähdetty aihepiiriin liittyviin pilottiprojekteihin, koska niiden kattavuutta ja onnistumismahdollisuuksia on pidetty liian vähäisinä suhteessa kustannuksiin.

Talousohjelmien ja tietohallinto aloittivat vuonna 2018 uuden tiedolla johtamisen ratkaisun kehittämisen, jonka on tarkoitus nykyaikaistaa ja uudistaa kunnan johdolle, poliittisille päättäjille sekä kuntalaisille tehtävää raportointia. Ratkaisun kehittäminen parantaa myös sähköiseen asiointiin jatkossa tarvittavia teknisiä valmiuksia. Tiedolla johtamisen ratkaisun tietovarasto sekä raporttiluonnokset saatiin valmiiksi vuonna 2018, mutta viimeistely ja käyttöönotto jäivät vuoden 2019 puolelle. Vihdin kunnassa otettiin käyttöön vuoden alusta uudet taloushallinnon ohjelmistot sekä uudet kirjaustunnisteet. Muutos on työllistänyt talousohjelmia sekä esijärjestelmien (vesihuolto, tilanvaraus, päivähoito, koulu, rakennusvalvonta, tilapalvelu, ateria- ja puhdistus) pääkäyttäjiä myös koko alkuvuoden 2018. Uusien järjestelmien käyttöönotto on vaikuttanut talousohjelmien työskentelyyn vuoden 2018 aikana.

Kuntalaisten toiveiden ja markkinakartoituksen perusteella aloitettiin vuonna 2018 valokuituhanke, jossa kilpailutettiin kunnan käyttämät yhteydet ja veloitettiin niiden toimittaja tarjoamaan myös kuluttajayhteyksiä tiettyjen ehtojen täytyessä. Hankinta suunniteltiin yhteistyössä alan konsulttien ja hankintalakimiehen kanssa. Suunnitelmia esiteltiin ennakolta suurimmille telealan yrityksille ja joitakin yksityiskohtia muutettiin, jotta hankintamalli varmasti olisi hankintalain mukainen. Tarjouskilpailu aloitettiin kesäkuussa, ja syyskuussa saatiin kaksi tarjousta. Kunnanhallitus teki hankintapäätöksen lokakuussa. Valitettavasti kilpailussa toiseksi tullut yritys valitti markkinaoikeuteen, minkä vuoksi asiassa ei voida toistaiseksi edetä. Hanke on kuitenkin lisännyt yleistä kiinnostusta nopeisiin tietoliikenneyhteyksiin Vihdissä ja selvästi parantanut niiden markkinaehtoista tarjontaa.

Henkilöstöpalveluissa tehtiin paljon työtä uuden kunta-alalle suunnatun henkilöstöjärjestelmän rakentamisessa yhdessä Taitoan ja Accountorin kanssa. Tavoitteena oli ottaa järjestelmä käyttöön Vihdissä vuoden 2019 alusta. Järjestelmästä piti tulla alansa selkeästi helppokäyttöisin, monipuolisin ja nykyaikaisin. Näiden tavoitteiden vuoksi käyttöönoton alkuperäisestä aikataulusta oli tingitty, ja oli myös hyväksytty, että kyseessä on pilottiprojekti, jossa voi vielä ilmetä virheitä käytön aikana.

Toimittajan sitoutumisessa järjestelmän kehittämiseen oli huolestuttavaa vaihtelua alkuvuoden 2018 aikana, kun taas toimittajan alihankkija ei ilmeisesti ollut missään vaiheessa täysin sitoutunut kehittämistyöhön. Toimittajan ja alihankkijan näkemykset työn valmiusasteesta vaihtelivat. Asiaa tarkemmin selvitettäessä ilmeni, että järjestelmän valmiusaste oli huomattavasti aiemmin tiedettyä alhaisempi, kehitystyötä oli jäljellä huomattavasti enemmän kuin on arvioitu, kehitystyöhön ei ollut syystä tai toisesta pystytty resursoimaan tarvittavaa henkilöstöä, kunta-asiakkaille aiheutuvat kustannukset olivat nousemassa huomattavasti ja että järjestelmän tuomien hyötyjen toteutumista ei voitu mitenkään taata. Projektin jatkaminen olisi edellyttänyt sitoutumista lisämaksuihin ilman minkäänlaisia takeita lopputuloksesta, joten ainoaksi ratkaisuksi jäi irtautuminen projektista.

Maahanmuutto

Maahanmuuttotyö on jatkunut Vihdin kunnassa kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden parissa vuosien 2016-2017 tapaan. Joulukuussa 2017 kunta hyväksyi Uudenmaan ELY-keskuksen esityksen 20 kiintiöpakolaisesta, jotka kuuluvat niin Vihdin kuin Suomen osalta vuoden 2017 kiintiöön. Nämä kiintiöpakolaiset saapuivat kuntaan keväällä 2018. Lisäksi kuntaan ja kunnasta on muuttanut yksittäisiä kansainvälisen suojelun piirissä olevia ja muutamia on saapunut perheen yhdistämisen kautta. Vuoden 2018 lopussa heitä oli Vihdin kunnassa 116 henkilöä. Perheiden suhteellinen osuus on edelleen kasvanut.

Kunnassa kotouttavaa työtä tekevät palkatun henkilöstön (maahanmuuttokoordinaattori, kotoutumisohjaaja ja PTKY Karviaisen sosiaalityöntekijä) lisäksi kolmannen sektorin toimijat ja vapaaehtoiset. Maahanmuuttotyössä on mukana säännöllisesti 15-20 vapaaehtoista ja esimerkiksi Vihdin seurakunta tukee toiminnallaan pakolaisten kotoutumista.

Keväällä 2018 kunta aloitti yhteistyössä Lohjan, Raaseporin ja Karkkilan kanssa Resurssipankki-hankkeen. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF). Resurssipankki-hankkeen tavoitteena on kehittää kotouttamistyötä yhteistyössä järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Loppukevästä 2018 aloitti hankkeessa kahden vuoden määräaikainen järjestökoordinaattori, joka kuitenkin vaihtui syksyllä 2018. Alkuvuodesta 2019 hankkeessa aloitti vielä Vihdin ja Karkkilan alueella toimiva yhden vuoden määräaikainen vapaaehtoistoiminnan ohjaaja. He tekevät tiivistä käytännön yhteistyötä kaikkien alueen kotouttavan työn toimijoiden kanssa. Lisäksi kunta on ollut mukana erilaisissa kotouttamishankkeissa. Vuonna 2019 Vihti on yksi Navigaattori-hankkeen pilottikunnista.

Valtaosa asiakkaista on kotouttavien toimenpiteiden piirissä. Kansainvälisen suojelun piirissä olevien työllistymisessä on hieman edistytty. Kotouttamistyön suurimpina haasteina ovat Suomen vaikeaksi koettu palvelu- ja koulutusjärjestelmä sekä vähäiset kontaktit suomalaisten kanssa. Toisaalta perheet näyttävät viihtyvän Vihdissä. Tämän kokoisessa kunnassa on mahdollisuus tiiviimpään kotouttavaan työhön verrattuna suuriin kaupunkeihin.

Vihdin kunnanvaltuuston päätöksen mukaan Vihdin kunta ottaa vastaan vähintään 25-30 kiintiöpakolaista tai oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa joka kolmas vuosi. Seuraavan kerran Vihdin kunta valmistautuu ottamaan vastaan kiintiöpakolaisia vuonna 2020. Kunnan maahanmuuttopalveluiden toiminta keskittyy vuonna 2019 kotouttamisen toimintojen vakiinnuttamiseen onnistuneen kotoutumisen varmistamiseksi. Erityistä huomiota pyritään kiinnittämään työllistävien toimintamallien löytämiseksi.

Taloudellisesti vuodet 2016-2018 olivat pakolaisten vastaanotossa jonkin verran ylijäämäisiä, mutta vuodesta 2019 odotetaan tulevan hieman alijäämäinen korvausten piirissä olevan asiakasmäärän laskiessa. Vuonna 2019 valtion maksamat laskennalliset korvaukset päättyvät ensimmäisiltä Vihdin kunnassa asuvilta kansainvälisen suojelun piirissä olevilta (noin 35-40 henkilöltä).

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen osalta vuoden 2018 alkuvuoden painopisteenä on ollut reittisuunnittelun vakiinnuttaminen sekä joukkoliikenteen kehittämiseen tähtäävä palvelutaso- ja järjestämistapaselvitys. Reittisuunnittelun osalta kunta on omalla reittisuunnittelulla sekä onnistuneella kuljetuspalveluiden hankinnalla pystynyt saamaan sisäisiin ja koulukuljetusmenoihin noin 360 tuhannen euron kustannussäästöt, kun huomioidaan lisätty reittisuunnittelun resursointi. Reittisuunnittelun tukemiseksi ja vuosilomien jaksottamiseksi määrällä apuna toiminut toinen reittisuunnittelija tulisi vakinaistaa. Palvelutasoselvityksen myötä syntynyt Vihdin kunnan joukkoliikenteen palvelulupaus ja joukkoliikenteen järjestämistapaselvitys tuli päätöksentekoon loppuvuodesta.

Joukkoliikenteen kustannuskehitykseen on vaikuttanut alentavasti Vihtilipun poistuminen (korvaavaan lipputukeen varattu 200 tuhannen euron määräraha jäi käyttämättä) sekä reittisuunnittelusta saadut säästöt. ELY teki loppuvuodesta päätöksen joukkoliikenteen valtionavusta ja valtionapu oli selvästi odotuksia suurempi. Valtionapuun vaikutti lisävästi uusi Nummela-Leppävaara yhteysväli sekä avustusprosentti. HSL:n lippuyhteistyötä laajennettiin vuoden 2018 alusta, mutta HSL:n lippujen käyttö on ollut vuonna 2018 laskeva. Vihdissä käytettiin HSL-lippua 2016 yhteensä 2 480 kappaletta, 2017 yhteensä 2 606 kappaletta sekä 2018 yhteensä 2 214 kappaletta. Lipputuotteiden käyttöön on todennäköisesti vaikuttanut laskevasti Vihtilipun poistuminen. Seutulipun käyttö on ollut 2016 616 kappaletta, 2017 494 kappaletta ja 2018 491 kappaletta.

Henkilöstö

Henkilöstötyölle vuonna 2018 haasteita toi henkilöstön erityisen voimakas vaihtuvuus, sekä henkilöstön sairauspoissaolojen lisääntyminen kohdennetuista toimenpiteistä huolimatta. Kevään avainrekrytointien onnistuminen sekä 1.8.2018 voimaan astunut uusi organisaatio toi mukanaan paljon hyvää energiaa henkilöstötyöhön. Uuden palvelukulttuurin johtamisen tueksi käynnistettiin johtoryhmille ja esimiehille suunnattu valmennus syksyllä 2018.

Hallinnon puolella henkilöstöjärjestelmän uudistamisen kariutuminen siirsi odotuksia johtamisen tueksi tuotettavan ajantasaisen tiedon tuottamisesta tulevaisuuteen. Palkkaneuvotteluissa loppuvuoden kunnan oma rahaa kohdennettiin paikallisten palkkausepäkohtien korjaamiseen sekä palkkojen jälkeenjääneisyyden korjaamiseen. Kunnallisten sopimusten 1.1.2019 voimaan astuvat järjestelyerien kohdennuksiin liittyvät neuvottelut saatiin valmiiksi hyvässä yhteistyössä ammattijärjestöjen kanssa joulukuun alussa

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET, TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2018	TYÖTTÖMYYDEN PITKITTÄMINEN EHKÄISTÄÄN OIKEIN SUUNNATUILLA TYÖLLISTÄMISPALVELUILLA.
Tavoite 2018-2020	Kunnan työttömien osuus työvoimasta on enintään Kuuma-kuntien keskiarvo ja työttömänä oleville tarjotaan heidän tarpeidensa mukaisia työllistämispalveluita.
Toimenpide	Työllistämistoimenpiteitä suunnataan ensisijaisesti niille pitkäaikaistyöttömille, joiden osalta kunta maksaa osan työmarkkinatukikustannuksista. Otetaan käyttöön työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi, jonka avulla arvioidaan henkilön saamaa hyötyä työllistämistoimenpiteistä.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Työttömien osuus työvoimasta on 12/2018 enintään Kuuma-kuntien keskiarvo. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaiskustannus on enintään vuoden 2016 tasolla. Vihdin kunnan ja Karviaisen yhteisillä työllistämistä- ja kuntoutustoimenpiteillä säästettyjen työmarkkinatuen kuntaosuuden kuukausien lukumäärä on vähintään 2500 (keskimäärin 400 e/kk).
Vastuuphenkilö	Hallintojohtaja
Toteuma	Työttömien osuus työvoimasta oli vuoden 2018 lopussa 7,44 %, Kuuma-kuntien keskiarvo oli 7,25 %. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 1,679 M€ vuonna 2016, vuoden 2018 toteuma on 1,364 591 M€. Työllistämistä- ja kuntoutustoimenpiteillä on säästetty työmarkkinatuen kuntaosuutta 3515 kk (kustannusvaikutus n. 1,4 M€).
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	EI
Edelliset toteumat	Työttömien osuus työvoimasta oli vuoden 2017 lopussa 8,10 %, Kuuma-kuntien keskiarvo oli 8,04 %. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 1,679 M€ vuonna 2016 ja vuonna 2017 1,636 M€. Työllistämistä- ja kuntoutustoimenpiteillä säästettiin vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuutta 2547 kk (kustannusvaikutus n. 1,02 M€).

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET, HUOLEHTIVA JA HOUKUTTELEVA TYÖNANTAJA
TAVOITE 2018	NIISSÄ YKSIKÖISSÄ JOISSA SAIRAUSSPOISSAOLOJEN JA/TAI TYÖHYVINVOINNIN KEHITYS ON HUOLESTUTTAVA, MÄÄRITELLÄÄN KONKREETTISET TOIMENPIDEOHJELMAT, JOILLA TYÖHYVINVOINTIA EDISTETÄÄN
Tavoite 2018-2020	Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa kuntalaisille hyvinvointia.
Toimenpide	Työyksikkökohtaisissa toimenpideohjelmissa määritellään konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla kehityksen suunta muutetaan.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Sairauspoissaolot vähenevät, työhyvinvointikyselyn tulokset paranevat ja vaihtuvuus vähenee. Yksikkökohtaisia mittareita seurataan yksiköittäin. Kuntatasolla mittareina käytetään sairauspoissaoloja tulosalueittain ja työhyvinvointikyselyn kuntatason tuloksia.
Vastuuhenkilö	Keskusten johtajat
Toteuma	Niissä yksiköissä, joissa sairauspoissaoloja on ollut eniten, poissaoloja on seurattu ja käyty läpi yhteistyössä työterveys- huollon, henkilöstöpalveluiden ja esimiesten kanssa. Työhyvinvointikysely toteutettiin loka-marraskuussa ja tulokset toimitettiin työyksiköiden käsittelyyn ja toimenpideohjelmien laatimiseen marras-joulukuussa. Toimenpiteet on käynnistetty erikseen määritellyissä yksiköissä. Konsernipalveluissa kiertämyskeskuksen toiminnan vakiintuminen on vähentänyt sairauspoissaoloja. Infra- ja tukipalveluissa kokouskäytäntöjä on kehitetty työntekijöitä osallistavaksi ja vaikutusmahdollisuuksia lisääväksi. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuuden myötä erityishuomio on kiinnitetty arjen käytäntöjä kehittämiseen ja esimiesalaisvuorovaikutuksen tiivistämiseen. Ateria- ja puhdistuspalvelut on panostanut henkilöstön ja esimiesten kouluttamiseen sekä uusien työntekijöiden perehdyttämiseen. Sivistyskeskuksessa toimenpiteiden pääpaino on ollut varhaiskasvatuksessa. Henkilöstömitoitus säilytettiin ennallaan, vaikka uusi varhaiskasvatustilaki olisi mahdollistanut lapsimäärän lisäämisen kasvattajaa kohden. Vakinaisten varahenkilöiden määrää on lisätty ja esitetään edelleen lisättäväksi sijaisen saatavuuden varmistamiseksi ja tuttuun toimintakulttuuriin tuntevien sijaisten tuoman turvallisuuden lisäämiseksi. Kaikkein haastavimpiin ryhmiin on palkattu neljäs kasvattaja ryhmän turvallisuuden takaamiseksi ja pedagogisen osaamisen varmistamiseksi. Koko henkilökunnalle on järjestetty ammatillisen vuorovaikutuksen vahvistamista tukevaa easelkoulutusta. Kikyn myötä lisääntynyt työaika on suunnattu palaverirakenteita uudistamalla päiväkotien sisällä tapahtu-

	vaan yhteiseen pedagogiseen keskusteluun. Työergonomian parantamiseen on satsattu. Lastenhoitajien työhyvinvointia vahvistettiin kunnan omalla työhyvinvointiohjelmalla. Päiväkodin johtajille käynnistyi loppuvuodesta 2018 yhdessä rehtoreiden kanssa kunnan oma Urhot- ja unelmat – työhyvinvointiohjelma. Yksilöiden työkykypulmiin ratkaisuja on haettu tiiviissä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Vuoteen 2019 valmistauduttiin kolmen uuden varhaiskasvatuksen erityisopettajien palkkaamiseen myötä. Kelalta on haettu KIILA-kuntoutusta erityisesti jaksamisen tukemiseen.
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Uusi tavoite

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	JOKAINEN KUNNAN TYÖNTEKIJÄ OSALLISTUU UUDEN KUNTASTRATEGIAN TOTEUTTAMISEEN
Tavoite 2018-2020	Uusi kuntastrategia juurtuu osaksi työyksiköiden toimintakulttuuria: positiivisempi kuntaimago, asioiden mahdollistaminen, kuntalaisten osallistaminen, kunnan kärkihankkeissa onnistuminen
Toimenpide	Jokainen työyksikkö tuottaa toimintasuunnitelman siitä, miten työyksikön toiminnassa huomioidaan kuntastrategian mukaiset haasteet ja asiakastarpeet
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Toteutuneet toimenpiteet työyksiköittäin
Vastuuhenkilö	Keskusten johtajat
Toteuma	<p>1.8.2018 voimaan astunut organisaatiouudistus kytkettiin tiiviisti kunnan uuteen strategiaan. Organisaatiouudistus toi työhön uutta energiaa ja vahvisti koko kunnassa uuden kuntastrategian mukaista toimintaa. Strategisen johtamisen tueksi hallinnon, infra- ja tukipalvelujen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen esimiehille järjestettiin neljän päivän esimiesvalmennus.</p> <p>Konsernipalveluissa kehitettiin sähköistä asiointia ja sisäisiä palveluprosesseja uuden strategian mukaisesti. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia lisättiin mm. osallistuvan budjetoinnin avulla. Tiedolla johtamisen projekti käynnistettiin kumppanin valinnalla ja keskeisimpien tietojärjestelmistä kerättävien tietojen määrittelyllä.</p> <p>Vihdin kouluilla ”aktiivisten ihmisten Vihti” -haaste näkyi koulujen toiminnassa mm. tiiviinä yhteistyönä koulujen vanhempainoimikuntien että koulujen lähialueiden muiden toimijoiden kanssa. Sidosryhmäyhteistyötä hyödynnettiin erityisesti liikkuvan koulun menetelmien lisäämisessä osaksi oppilaiden koulupäiviä. Oppilaiden ja opiskelijoiden vai-</p>

	<p>kuttaminen kanavoitui mm. oppilaskuntien toiminnan kautta. Oppilaskuntien hallituksia kuultiin mm. kouluruokailuihin liittyvissä asioissa. Kouluilla painotettiin kotiseututietoisuutta monipuolisesti eri oppiaineissa. Luonnon läheisyyttä hyödynnettiin pitämällä oppitunteja ulkona luonnossa mahdollisuuksien mukaan. Sivistyspalvelujen johtamista vahvistettiin opetuspäällikön viran perustamisella. Uusi opetuspäällikkö aloitti virassa 1.12.2018. Hän toimii tulosalueen esimiehenä, ja johtaa uuden strategian juurruttamista osaksi koulujen arkea.</p> <p>Päiväkodeissa vuoden 2018 teemana oli leikki; ilon ja leikin kautta oppiminen. Lasten osallisuutta lisättiin toiminnan suunnittelussa ja oppimisympäristön rakentamisessa. Yhteistyötä huoltajien kanssa tehtiin mm. lasten vasu-keskusteluissa, vanhempain illoissa, vanhempien vierailupäivissä. Tulosalueella on kehitetty sähköistä asiointia hoitoaikojen ja päätösten ilmoittamisessa ja laskutuksessa.</p> <p>Kirjastossa, museossa sekä nuorisopalveluissa osallisuutta, palvelujen ja tapahtumien kehittämistä on vahvistettu kumppanuuksien kautta.</p> <p>Elinvoimapalveluissa strategia on käyty läpi koko keskuksen kanssa, strategian tavoitteiden ja arvojen sisäistämiseksi yksiköittäin. Toiminnan perusarvoiksi on määritelty asiakaslähtöisyys, osallisuus, yhteisöllisyys, vastuullisuus ja läpinäkyvyys. Toimintakulttuurin uudistamistyö käynnistettiin ja sitä jatketaan vuonna 2019. Yhtenä keskeisenä teemana vuonna 2018 oli mm. ilmastotavoitteiden saavuttaminen.</p> <p>Infra- ja tukipalveluissa, joissa työt ja toimet ovat hyvin lähellä kuntalaisten arkea, nostettiin työn tekeminen ja kuntalaisten huomioihin reagoiminen keskusteluun. Toiminnan tavoitteena on turvata kuntalaisen sujuva arki. Saadun asiakaspalautteen perusteella tässä on onnistuttu hyvin. Vihdin Ateria ja Puhdistus -tulosalueen toiminnan lähtökohtana on asiakaspalvelu ja asiakaslähtöisyys. Oppilastoimikuntien kanssa tehtiin yhteistyötä ruokalistan suunnittelussa. Osassa koulujen ja päiväkotien vanhempainiltoja esiteltiin ja tarjottiin vanhemmille ruokalistan ruokalajeja.</p>
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Uusi tavoite

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	TUODaan UUSIA PROSESSEJA SÄHKÖISEN ASIOINNIN PIIRIIN
Tavoite 2018-2020	Kunnan kanssa asioinnista tehdään helpompaa ja nopeampaa. Asiakkaat näkevät selkeästi asioiden käsittelyvaiheet ja niihin kuluvan ajan.
Toimenpide	Otetaan käyttöön suomi.fi-viestit-palvelu, jolla voitaneen tarjota tietoturvallinen ja sähköinen asiointitapa prosesseihin, jotka eivät toistu

	<p>kovin usein. Muiden palveluprosessien hallintaan käytetään joko nykyisiä järjestelmiä, soveltuvaa sähköisen asioinnin alustaa tai erikseen hankittuja komponentteja.</p>
<p>Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso</p>	<p>Suomi.fi-viestit palvelu käytössä (kyllä/ei). Sähköisen asioinnin piiriin tulee vähintään neljä uutta palveluprosessia. Käyttöön on saatu (kyllä/ei) tekninen ratkaisu, jolla uusien prosessien liittäminen sähköisen asioinnin piiriin on suoraviivaista.</p>
<p>Vastuuhenkilö</p>	<p>Tietohallintojohtaja</p>
<p>Toteuma</p>	<p>Osallistuvaan budjetointiin liittyen yritettiin keväällä hankkia sähköistä asiointia yleisemminkin tukevaa teknistä ratkaisua, mutta tarjolla olevien ratkaisujen kustannukset ylittivät niistä saatavan hyödyn. Myönteistä oli se, että tarjotut ratkaisut olivat teknisesti mielekkäitä. Koska ratkaisuissa on tietty peruskustannus, ne muuttuvat suhteessa edullisemmiksi käyttötarpeen myöhemmin lisääntyessä. Yleisempää sähköisen asioinnin vaatimusmäärittelyä ei tästä syystä katsottu vielä järkeväksi tehdä eikä siihen liittyvää hankintaa käynnistää, mutta tavoitetta tukevia tiedonhallinnan käytäntöjä kehitettiin tiedolla johtamisen projektissa ja tilannetta seurataan jatkuvasti.</p> <p>Sähköisen asioinnin kiireellisimmäksi soveltamiskohteeksi todettiin palautejärjestelmä, jolle määriteltiin tarkemmat tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Lisäksi kuvattiin järjestelmän kunnan sisällä vaatima henkilötyö.</p> <p>Väestörekisterikeskus on julkaissut Suomi.fi-viestit-palvelun osia vaiheittain, eikä se kaikilta osiltaan ollut vielä käyttökunnossa vuonna 2018. Niinpä sitä ei otettu käyttöön missään järjestelmässä.</p>
<p>TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)</p>	<p>EI</p>
<p>Edelliset toteumat</p>	

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TERVE KUNTATALOUS
<p>TAVOITE 2018</p>	<p>OTETAAN KÄYTTÖÖN TIEDOLLA JOHTAMISEN RATKAISU, JOSSA ERI LÄHTEISTÄ TULEVAA OIKEAA, AJANTASAISTA JA YHTEENSOPIVAA TIETOA YHDISTELLÄÄN AUTOMAATTISESTI PÄIVITTYVIIN RAPORTEIHIN</p>
<p>Tavoite 2018-2020</p>	<p>Kunnan toimintaa tehostetaan tiedolla johtamisen avulla</p>
<p>Toimenpide</p>	<p>Perustetaan tietovarasto, jonne järjestetään automaattinen tietojen tuonti eri lähteistä. Tiedoista muodostetaan useimmin tarvittavat raportit.</p>
<p>Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso</p>	<p>Tietovarastossa olevien käsitteiden määrä (8 kpl vuonna 2018). Johdolle ja esimiehille tarjottavien raporttien määrä (12 kpl vuonna 2018).</p>

Vastuuhenkilö	Tietohallintojohtaja
Toteuma	Tietovarasto on perustettu, ja sinne tuodaan päivittäin tuorein taloushallinnon kirjanpitoaineisto. Tilastokeskuksen tietokannoista on valittu tiedolla johtamisen kannalta sopivimmat, ja niiden automaattinen tuonti on toteutettu. Väestötietojen tuonti tietovarastoon on suunniteltu. Tietovarastoon saatiin vuoden loppuun mennessä 10 käsitettä. Ensimmäisen raportointikokonaisuuden toimittajaksi valittiin yritys, joka tekee tarvittavat raportit ja visualisoinnit kunnan tarpeiden mukaisesti yksi kerrallaan mahdollisimman pienellä riskillä, vähillä lisenssikuluilla ja ennen kaikkea mahdollisimman pienillä jatkuvilla kustannuksilla. Kaikki tieto pysyy kunnan omistuksessa ja on ilman lisämaksuja hyödynnettävissä muihinkin tarkoituksiin. Ensimmäiset raportit ovat melkein valmiit ja niihin kuuluu parikymmentä taulukkoa tai graafia. Raportteja ei julkaistu vuoden 2018 puolella, koska lähtötiedot ja raportit eivät olleet täysin kunnossa. Ensimmäiset raportit päätettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen kohdistaa kunnan luottamushenkilöille.
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	EI
Edelliset toteumat	Uusi tavoite

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2018	KUNNAN JOUKKOLIIKENTEEN KEHITTÄMINEN
Tavoite 2018–2020	Vihdissä on toimiva ja kustannustehokas joukkoliikenne
Toimenpide	Kehitetään kunnan ulkoista ja sisäistä joukkoliikennettä
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2018 aikana: 1) toteutetaan joukkoliikenteen liityntäyhteys pääkaupunkiseudun rataverkkoon 2) joukkoliikenteen kehittämiseksi tehdään järjestämistaselitys ja määritetään palvelutasotavoitteet 3) sisäisistä kuljetuspalveluista 30 % on kuntalaisten avoimessa käytössä (mitataan autojen määrästä)
Vastuuhenkilö	Talusojohtaja
Toteuma	Vuoden 2018 aikana on saatu toteutettua liityntäyhteys Leppävaaraan sekä palvelutasotavoitteet. Järjestämistaselitys valmistuu marraskuussa 2018. Sisäisistä kuljetuspalveluista saadaan kuitenkin kuntalaisten avoimeen käyttöön ainoastaan noin 25 prosenttia.
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	EI

1.1.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

Sosiaali ja terveystaloudet	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	-1 313	0	0	0	0	0	-100,0
Toimintakulut	-78 939 746	-79 062 517	-4 200 000	-83 262 517	-83 068 249	194 268	5,2
Toimintakate	-78 941 059	-79 062 517	-4 200 000	-83 262 517	-83 068 249	194 268	5,2

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue koostuu kahdesta suuresta kokonaisuudesta perusterveydenhuolto ja sosiaalipalvelut sekä erikoissairaanhoidon. Tulosalueen kustannukset koostuvat pääosin Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja Etevan palvelujen ostoista. Lisäksi tulosalueelle kohdistuu vanhan eläkejärjestelmän mukaisia eläkemenoperusteisia maksuja. Tulosalueen toimintakate oli noin 83,068 miljoonaa euroa, kun muutettu talousarvio oli 83,262 miljoonaa euroa. Talousarvioyhtymä on selostettu tarkemmin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteydessä.

Vuosi 2018 oli kymmenes toimintavuosi Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle sosiaali- ja terveystalouden tuottajana ja järjestäjänä Vihdissä. Talousarvio vuodelle 2018 perustui toiminnallisesti ja taloudellisesti kuntayhtymän perussopimukseen ja palvelutasosuunnitelmaan 2017–2020. Vuoden 2018 aikana kustannukset kasvoivat merkittävästi erityisesti perusterveyden huollon ja sosiaalipalveluiden alueilla. Kasvua näiden osalta tapahtui alkuperäiseen talousarvioon nähden 3,3 miljoonaa euroa.

PERUSTERVEYDENHUOLTO JA SOSIAALIPALVELUT

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	-1 313	0	0	0	0	0	-100,0
Toimintakulut	-45 063 527	-45 476 316	-3 100 000	-48 576 316	-48 894 260	-317 944	8,5
Toimintakate	-45 064 840	-45 476 316	-3 100 000	-48 576 316	-48 894 260	-317 944	8,5

Perusterveydenhuoltoon varatut määrärahat olivat alkuperäisessä talousarviossa noin 45,5 miljoonaa vuodelle 2018, kun toteuma oli noin 48,9 miljoonaa euroa. Perusterveydenhuollon määrärahojen ylittyminen johtui pääosin perhepalveluiden palvelulinjalla sekä työikäisten kehitysvammopalveluissa tapahtuneesta kasvusta. Myös ikääntyneiden palvelulinjalla oli kasvua.

Vuoden 2018 lopussa ja vuoden 2019 aikana Karviaisen tulee saada talous jälleen tasapainoon.

	TP 2016	TP 2017	TA 2018 alkuperäinen	TA 2018	TP 2018	TP18/TP17 % MUUTOS	TP18/TA18 % MUUTOS	TP18/TA18 % MUUTOS alkuper. TA
Karkkila (ilman esh)	18 340,6	18 109,4	18 256,0	18 656,0	18 697,5	3,2	0,2	2,4
Perhepalvelut	2 593,2	3 253,3	2 751,3	3 151,3	3 571,2	9,8	13,3	29,8
Työikäiset	8 496,3	7 979,3	7 909,1	8 019,1	7 945,5	-0,4	-0,9	0,5
Ikäihmiset	6 978,1	6 626,7	7 284,8	7 204,8	6 918,5	4,4	-4,0	-5,0
Hallinto	270,9	252,7	312,5	282,5	263,9	4,4	-6,6	-15,6
Rahoitus	2,1	-2,6	-1,7	-1,7	-1,6	-38,5	-5,9	-5,9
Erikoissairaanhoito	10 512,4	10 938,0	11 510,1	11 510,1	10 830,9	-1,0	-5,9	-5,9
Karkkila yhteensä	28 853,0	29 047,4	29 766,1	30 166,1	29 528,4	1,7	-2,1	-0,8
Vihti (ilman esh)	46 955,5	44 492,3	45 024,5	47 794,5	48 402,9	8,8	1,3	7,5
Perhepalvelut	7 918,0	8 519,6	8 531,8	10 431,8	10 641,6	24,9	2,0	24,7
Työikäiset	25 017,1	22 204,2	22 301,1	23 101,1	23 259,3	4,8	0,7	4,3
Ikäihmiset	13 140,3	12 955,6	13 180,9	13 350,9	13 645,5	5,3	2,2	3,5
Hallinto	873,3	821,3	1 016,0	916,0	861,5	4,9	-5,9	-15,2
Rahoitus	6,8	-8,4	-5,3	-5,3	-5,0	-40,5	-5,7	-5,7
Erikoissairaanhoito	30 984,6	33 434,2	33 197,4	34 297,4	33 703,8	0,8	-1,7	1,5
Vihti yhteensä	77 940,1	77 926,5	78 221,9	82 091,9	82 106,7	5,4	0,0	5,0
Karviainen yhteensä	106 793,1	106 973,9	107 988,0	112 258,0	111 635,1	4,4	-0,6	3,4

ERIKOISSAIRAANHOITO

Erikoissairaanhoito	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-33 876 219	-33 586 201	-1 100 000	-34 686 201	-34 173 989	512 212	0,9
Toimintakate	-33 876 219	-33 586 201	-1 100 000	-34 686 201	-34 173 989	512 212	0,9

Perusturvakuntayhtymä Karviainen hankkii lähtökohtaisesti erikoissairaanhoitosta sen toiminnan, mitä ei pystytä tai ei ole tarkoituksenmukaista itse tuottaa. Perusturvakuntayhtymä Karviainen on vastannut erikoissairaanhoitosta vuodesta 2015 alkaen.

Erikoissairaanhoitoon varatut määrärahat olivat alkuperäisessä talousarviossa noin 33,6 miljoonaa vuodelle 2018, kun toteuma oli 34,2 miljoonaa euroa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	EKKV-YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN SOTE-ASIOISSA
Tavoite 2018-2020	Sote-palveluissa tehdään konkreettista yhteistyötä EKKV-alueella (Espoo-Kauniainen-Kirkkonummi-Vihti)
Toimenpide	Käytännön yhteistyö on aloitettu
Mittari/Arviointikriteeri	
Tavoitetaso	Käytännön yhteistyö on aloitettu
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja
Toteuma	EKKV-kunnat ovat yhdessä muiden Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa teettäneet selvityksen sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseksi ja yhteistyön mahdollisuuksien kartoittamiseksi alueella. Käytännön yhteistyötä on kehitetty siten, että tavoitteen mukaan Espoon sosiaali- ja kriisipäivystys tuottaa vuoden 2019 alusta sosiaalipäivystyspalvelut koko Länsi-Uudenmaan alueelle. Muilta osin käytännön yhteistyötä ei ole aloitettu sote-uudistuksen viivästymisen takia.
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	EI
Edelliset toteumat	Tavoite on uusi

1.1.3.3 Elinkeino- ja markkinointi

Elinkeino ja markkinointi	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	10 000	0	10 000	9 352	-648	#JAKO/0!
Toimintakulut	-144 828	-507 198	0	-507 198	-565 738	-58 540	290,6
Toimintakate siitä sisäiset	-144 828	-497 198	0	-497 198	-556 386	-59 188	284,2
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-659	0	0	0	-12 049	-12 049	1728,3

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Brändimarkkinointia on laajennettu pohjautuen brändiohjeisiin ja brändityössä selvitettyihin tutkimuksiin eri kohderyhmistä. Visuaalisesti brändielementtejä on lisätty tukemaan eri materiaaleissa olevia viestejä ja tuomaan yhtenäistä kuntakuvaa. Elementtejä on käytetty sekä markkinoinnin että kunnan muiden yksiköiden materiaaleissa, joiden tuottamisessa markkinointi on tukenut. Brändielementtien käyttöä on laajennettu kustannustehokkaasti sisäisten ja osin ulkoisten resurssien avulla.

Myös kuntaorganisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa on tehty yhteistyötä yhteisöllisemmän kuntakuvan luomisessa, mikä liittyy strategiseen kunta mahdollistajana -ajatukseen. Kunta on myös näkynyt erilai-

sisä paikallisissa tapahtumissa, joiden näkyvyys medioissa - mukaan lukien TV - ja somessa ennen, aikana ja jälkeen tapahtuman on monin osin ulottunut kuntarajojen ulkopuolelle.

Sisällöllisesti markkinointimateriaaleissa ja viestinnässä on tehostettu strategisesti tärkeiden viestien ja potentiaalisten turistikien ja tulomuuttajien arvostamien viestien luomista. Viestinnällisten painotusten valinnassa on käytetty strategista ohjausta.

Vakiintuneiden viestintäkanavien, kuten lehdistötiedotteet ja Facebook, lisäksi käyttöön on otettu uudet kunnan sisäiset someohjeet, joiden tarkoituksena on saada orgaanista, ei-maksettua ja avoimempaa viestintää kunnan toiminnasta. Näiden kanavien lisäksi on tarvittaessa varattu mainostilaa joko mainoksina tai muuna yhteistyönä kohdistettuna tietyille yleisölle tai laajalle massalle potentiaalisilla alueilla.

Helmikuu 2019 lopulla suoritetussa kuluttajapaneelissa kysyttiin Vihdin mielikuvasta samalla otannalla (N=300+, HKI/Espoo/Vantaa, 20-59v.) kuin 2017 Mielikuvatutkimuksessa. Vihdin tunnettuus on noussut 87%:sta 91%:een. Yleismielikuvaosiot (myönteinen/kielteinen) ovat pysyneet suunnilleen samana, mutta suuria eroja on mielikuvaa muodostavissa yksityiskohtaisemmissa kysymyksissä. Korostetusti kehitystä on tapahtunut jo ennestäänkin vahvassa mielikuvassa "Vihti on luonnonläheinen", joka "kuva erittäin hyvin" kysytyjen mielestä Vihtiä (53% -> 62%) ja on akselilla "kuva erittäin hyvin" ja "kuva jossain määrin" yhteensä 90%. Huomattavaa positiivista kehitystä (kuva erittäin hyvin tai kuva jossain määrin) on kohdissa "Kunnan imago ja maine ovat hyvät" (57% -> 67%), "Vihti on kuntana edistyksellinen ja uudistuva" (26% -> 36%), "Vihdissä on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet" (37% -> 46%) ja "Siellä on hyvät peruspalvelut elämän eri vaiheissa" (37% -> 45%). Kaikissa muissakin kysymyksissä on tapahtunut positiivista muutosta, paitsi "Sinne on toimivat liikenneyhteydet", jossa mielikuvatasolla "kuva erittäin hyvin tai kuva jossain määrin" muutos on 34% -> 33%. Kysyttäessä "Voisitko harkita muuttoa Vihtiin joskus tulevaisuudessa?" kyllä-vastaus on kasvanut 25% -> 29%.

Vuonna 2018 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa oli strategian mukaisesti uudet työpaikat. Tätä edistäviä toimia ovat kunnan vetovoimaisuuden edistäminen, aktiiviset sijoittumispalvelut, kuntamarkkinointi, matkailun edistäminen sekä yritysten toimintaedellytysten edistäminen muun muassa toimialaverkostojen aktivoinnilla. Erityinen painopiste vuonna 2018 oli matkailutoimialan sekä neuvontapalveluiden kehittämällä. Lisäksi kehitettiin KUUMA -kuntien yhteistyötä kansainvälisten investointien sijoittumisessa alueelle sekä myös yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa. Uusien potentiaalisten yrittäjien uusyritysneuvonta hankittiin edelleen yhteistyöverkostosta. Uusia yrityksiä vuonna 2018 on Vihtiin perustettu ennätyskelliset 183 kpl. Talouden osalta elinkeinopalveluiden määräraha ylittyi markkinoinnin määrärahojen pysyessä budjetissa. Kuitenkaan elinkeinopalveluiden sitova määräraha ei ylittynyt.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	BRÄNDIMARKKINOINNIN ALOITTAMINEN JA VIESTINNÄN TEHOSTUMINEN
Tavoite 2018–2020	Kuntakuvan parantaminen
Toimenpide	Kunnan näkyvyyttä valtakunnallisissa medioissa ja somessa lisätään
Mittari/Arviointikriteeri	Kuntakuvaa koskevien kyselyiden tulokset
Tavoitetaso	+ -merkkinen kehitys

Vastuhenkilö	Kunnanjohtaja
Toteuma	Mielikuvatutkimus-mittarina. Norstat ja Mediatoimisto Voitto suorittivat tutkimuksen helmikuussa 2019 alueella HKI/Espoo/Vantaa vastaavalla otannalla kuin pohjalla oleva tutkimus vuodelta 2017. Tulokset osoittavat, että Vihdin tunnettuus on noussut, positiivisissa ominaisuuksissa 12 kohtaa 13:sta on parantunut ja Kyllä-vastausten määrä on kasvanut kysyttäessä "Voisitko harkita muuttoa Vihtiin joskus tulevaisuudessa?"
TOTEUTUKO (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Tavoite on uusi

1.1.4 LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	3 758 476	3 403 480	-96 959	3 306 521	3 474 622	168 101	-7,6
Toimintakulut	-58 969 280	-58 893 443	-17 124	-58 910 567	-58 915 403	-4 836	-0,1
Toimintakate	-55 210 804	-55 489 963	-114 083	-55 604 046	-55 440 781	163 265	0,4
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	21 268	0	0	0	271	271	-98,7
<i>Toimintakulut</i>	-18 197 358	-18 609 995	18 000	-18 591 995	-18 622 525	-30 530	2,3

Vihdin kunnan organisaatio uudistui 1.8.2019. Lasten ja nuorten lautakunnan alaisuuteen tuli uudistuksen myötä kolme tulosaluetta. Varhaiskasvatuksen tulosalueelle ja organisaatio- sekä henkilöstörakenteeseen ei tullut merkittäviä muutoksia. Opetuksen ja nuorten tulosalue jakautui uudistuksessa opetuksen tulosalueeseen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalueeseen. Opetuksen tulosalue vastaa niin peruskoulu- kuin lukio-opetuksen järjestämisestä. Opetuksen tulosalueen esimiehenä toimii opetuspäällikkö, joka aloitti tehtävässään 1.12.2018. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalue jakautuu nuorisopalveluihin, opiskelu- huoltoon sekä sivistyspalveluiden hallintoon. Nuorisopalveluiden esimies on nuorisopäällikkö, joka aloitti tehtävässään 1.8.2018. Opiskelu- huoltoon kuuluu nykyisin kuraattoripalvelut, joita johtaa vastaava kuraattori.

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Lasten ja nuorten lautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli 55 604 046 euroa ja toteuma 55 440 682 euroa, toteuma 99,7 %. Lasten ja nuorten lautakunnan toimintakate on 163 364 euroa vähemmän kuin mitä muutetussa talousarviossa 2018 on arvioitu. Merkittävimmät muutokset talousarvioon nähden olivat eläkemenoperusteisten menojen kohdistaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalueen alle, joka näkyy muiden tulosalueiden menojen vähennyksenä palkkojen sivukuluissa, kotikuntakorvaustulojen kasvu opetuksen tulosalueella sekä sisäisten vuokrien aiheuttamat lisäykset.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat.

1.1.4.1 Opetuksen tulosalue

Opetuksen tulosalue	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	1 145 774	1 327 209	-11 459	1 315 750	1 392 206	76 456	21,5
Toimintakulut	-35 065 710	-35 202 254	-265 911	-35 468 165	-35 693 970	-225 805	1,8
Toimintakate	-33 919 936	-33 875 045	-277 370	-34 152 415	-34 301 764	-149 349	1,1
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	19 740	0	0	0	0	0	-100,0
<i>Toimintakulut</i>	-12 367 168	-12 769 487	-191 743	-12 961 230	-13 114 106	-152 876	6,0

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Lasten ja nuorten lautakunta on päättänyt peruskoulujen koulukohtaisesta lukuvuoden 2018-2019 tuntikehyksestä 27.3.2018 olleessa kokouksessaan. Lautakunnan päätöksen mukaan tulevan lukuvuoden tuntikehyks on 6394 tuntia. Tämä tuntimäärä on 94 tuntia enemmän kuin mihin talousarviossa on varauduttu ja merkitsee syksyn 2018 osalle noin 91 000 euron kustannuslisäystä ja kevään 2019 osalle 129 000 euron kustannuslisäystä. Lautakunta on lisäksi esittänyt huhtikuussa 2018 lisätalousarvioita kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle seuraavin perustein:

"Talousarvion laadintavaiheessa ei ole tarkkaa numeerista tietoa yli vuoden kuluttua alkavan lukuvuoden oppilasmäärästä. Esikoululaiset ilmoitetaan esiopetukseen saman vuoden tammikuussa, kun esikoulu alkaa elokuussa. Ensimmäisen luokan oppilaat ilmoittautuvat kouluun sen vuoden tammikuussa, kun heidän op-

pivelvollisuutensa alkaa elokuussa. Lukuvuoden aikana tehdään erityisen tuen päätöksiä niin kouluun ilmoittautuneille kuin kouluissa jo opiskeleville oppilaille. Näitä päätöksiä ei ole tehty vielä siinä vaiheessa, kun seuraavan vuoden talousarvion suunnittelu ja päätöksenteko on tapahtunut.

Toinen asia, mikä vaikuttaa täsmällisen resurssitarpeen ennustamiseen on se, että perheiden muutot ajoittuvat loma-aikoihin ja keväällä koulua lopeteltaessa oppilasmääriin yleensä tulee muutoksia ennen syksyn koulujen alkua. Tästä johtuen joskus tulee eteen tilanteita, jossa koulukohtainen tuntikehys on ns. avattava ja kehykseen tehdään tarpeelliset muutokset.

Edellä esitettyjen asioiden lisäksi perusteluna lisätalousarviolle on ollut oppilasmäärän lisääntyminen Nummelan ja Ojakkalan alueen kouluissa. Oppilasmäärien lisääntyminen tällä alueella johtuu niin kunnan sisällä tapahtuvasta muuttoliikkeestä kuin kuntaan muuttavista perheistä. Oppilasmäärän muutoksiin ja erityisesti pienryhmien perustamisen tarpeeseen vaikuttaa myös se, että Vihdin kunnassa on lukuisia lastensuojelulaitoksia, joiden asukkaille kunnan on järjestettävä opetus.

Perusopetus on kunnan peruspalvelu, joka kunnan on järjestettävä. Erilaisten yhteiskunnallisten muutosten myötä lasten ja nuorten psykiatrisen sairaalahoidon paikat ovat vähentyneet ja sen vuoksi muun muassa erilaiset lastensuojelutarpeet ovat lisääntyneet. Kunnan järjestämän perusopetuksen on reagoitava tähän muutokseen ja varauduttava erilaisiin opetusjärjestelyihin, joilla taataan laadukas ja turvallinen perusopetus. Uutena toimintamuotona perusopetuksessa on ollut keväällä 2018 ns. Opepoppanen –toiminta. Tämän toiminnan kautta on estetty koulupudokkuutta sekä mahdollista lastensuojelutarvetta.”

Koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat on hyväksytty lautakunnassa 6.11.2018. Perusopetukseen tuntikehys lukuvuonna 2018-2019 kaikkien lisäysten jälkeen on 6531 tuntia.

Vihdin lukion sisäänpääsykeskiarvo on noussut vuosittain. Vihdin lukioon pääsi kesällä 2018 opiskelijaksi, mikäli keskiarvo oli yli 7.5.

Tunnusluvut	TP 2017/ 20.9.2017	TP 2018/ 20.9.2018	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 633	3 694	3 653	41
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 473	2 505	2 464	41
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 153	1 182	1 182	0
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	7	7	7	0
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	135	173		
Oppilasmäärä katsomusaineen mukaan:	0	0		
Evankelis-luterilaiset	3 248	3 226		
Ortodoksinen uskonto	30	35		
Islam	4	4		
Elämäkatsomustieto	316	359		
Muut uskonnot	14	6		
Eivät osallistu katsomusaineen opiskeluun	14	16		
Tehostetun tuen oppilasmäärä	518	568	559	9
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	444	492	489	3
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	24	30	30	0
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	5	7	0	0
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	39	40	40	0
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	10	10	0
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	21	19	0	0
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	8	9	0	0
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	4	0	0
Vahvistettu tuntikehys	6 267	6 531,1		
Käytetty tuntikehys	6 272	6 531,1		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2017-2018 (%)	23 %	26 %		
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,1 %	0,8 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori)	920,2	770,3		
Kouluohjaajia	102	92		
Oppilasta/kouluohjaaja	35,75	40,15		
Kuljetusoppilaiden määrä	1 067	1 052	1 031	21
Kuljetusoppilaiden määrä %	29 %	28 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,0 %	2,0 %		
Lukion oppilasmäärä	552	531		

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	TIETO JA VIESTINTÄTEKNIKKAA HYÖDYNTÄVIEN OPETUSMENETELMIEN TOTEUTTAMINEN
Tavoite 2018-2020	OPS- täydennyskoulutukset
Toimenpide	Opettajille järjestetään täydennyskoulutusta opetussuunnitelman mukaisten tieto ja viestintäteknikkaa hyödyntävien opetusmenetelmien toteuttamiseen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Tutoropettajien ohjaustunnit lukuvuoden aikana
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja, TVT-koordinaattori, rehtorit
Toteuma	Viiden tutoropettajan ohjaustuntimäärä on ollut vuoden 2018 keväät- ja syyslukukauden aikana yhteensä 470 tuntia.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	99 % PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÄVISTÄ SIOITTUU TOISELLE ASTEELLE
Tavoite 2018-2020	99 % perusopetuksen päättävistä sijoittuu toiselle asteelle
Toimenpide	Opinto-ohjauksen resurssi on riittävä ja tarkoituksenmukaisesti kohdistettu.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Toiselle asteelle sijoittuneet (99 %) ja näistä lukioon sijoittuneet (49 %)
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja
Toteuma	99,5 % sijoittui toiselle asteelle ja näistä 49 % lukioon
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Vuonna 2017 toiselle asteelle sijoittuneet peruskoulun päättäneet (99 %), joista lukioon sijoittuneet (49 %)

1.1.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	2 435 793	1 923 571	0	1 923 571	1 980 427	56 856	-18,7
Toimintakulut	-22 726 652	-22 628 380	0	-22 628 380	-21 836 616	791 764	-3,9
Toimintakate	-20 290 859	-20 704 809	0	-20 704 809	-19 856 189	848 620	-2,1
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	358	0	0	0	0	0	-100,0
<i>Toimintakulut</i>	-5 502 133	-5 528 934	0	-5 528 934	-5 380 223	148 711	-2,2

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Asetus lasten päivähoidosta tuli voimaan 22.10.2015. Päiväkodissa tulee hoito- ja kasvatustehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön ammatillinen kelpoisuus, enintään kahdeksaa kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Varhaiskasvatuslaki (1.9.2018) pitäytyi yli kolmevuotiaiden osalta mitoituksessa yksi kasvattaja ja kahdeksan yli kolmevuotiaasta ja alle kolmevuotiaiden osalta täytyy olla yksi kelpoisuuden omaava henkilö neljää lasta kohden. Vihdin kunnanvaltuusto on tehnyt 21.3.2016 päätöksen, että Vihdin varhaiskasvatuksessa täytyy olla yksi aikuinen seitsemää yli kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden, joten toiminta on järjestetty tämän päätöksen mukaisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettajia ja erityisavustajia, jotka eivät ole ryhmien mitoituksiin sidottuja.

Varhaiskasvatuslain 12 §:ssä määritellään, että jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Vastaavat muutokset koskevat myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn sekä palvelusetelillä toimiviin yksityisiin päiväkoteihin. Tämän palvelun piirissä on koko kunnassa noin 50 lasta.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on tilastojen mukaan vähentynyt Vihdissä vuodesta 2016 alkaen. Vuonna 2015 kunnallisessa hoidossa lapsia oli kuukausittain noin 1424, vuonna 2016 lapsia oli 1360, vuonna 2017 keskimäärin 1309 ja vuonna 2018 lapsia kunnallisessa hoidossa oli kuukausittain keskimäärin 1258. Keväällä 2016 varhaiskasvatuksen piirissä oli noin 68 prosenttia alle kouluikäisistä vihtiläisistä lapsista, keväällä 2018 vastaava luku on noin 77 prosenttia eli varhaiskasvatuksen osallisuusaste on noussut. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on Vihdissä laskenut, niin lasten määrä varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä ei ole laskenut samassa suhteessa. Tämä tulee ottaa huomioon, kun suunnitellaan varhaiskasvatuksen palveluverkkoa. Palveluverkon muutokset vuosina 2016-2018 on tehty suhteessa lasten määrän vähenemiseen koko Vihdissä, mutta siinä ei ole huomioitu muutosta palveluiden osallisuusasteessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa on syksystä 2016 alkaen supistettu tarkoituksenmukaisesti. Syksyllä 2018 palveluverkkoa supistettiin kahden esikouluryhmän verran, yksi Kuoppanummen ja toinen Ojakkalan päiväkodista. Molemmissa paikoissa tilat annettiin perusopetuksen käyttöön.

Henkilöstömenot sisältävät väärin perustein maksettujen epäpätevyyshalvennuksien korjauksia n. 76 000 euroa. Niistä johtuvia viivästyskorkoja kirjattiin rahoituskuluihin n. 16 000 euroa. Epäpätevyyshalvennusta käytettäessä täytyy olla tehtävänkuvaan määritelty, että miten tehtävää on helpotettu pätevään työntekijään verrattuna. Henkilöstömenoihin sisältyy myös muutamia kunnanhallituksen luvalla lapsiryhmiin palkattujen neljänsien kasvattajien palkkoja. Neljänsiä kasvattajia on palkattu lapsiryhmiin, joissa on paljon tukea tarvitsevia lapsia. Tällä toimintatavalla on ollut iso merkitys lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta sekä henkilöstön työssä jaksamisen ylläpitämiseen.

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin. Vuorohoidon tarvitsijoiden määrä kasvoi vuoden 2016 aikana, mutta vuorohoidon määrä näyttää tasaantuneen reilun sadan tarvitsijan tasolle kuukausittain.

Varhaiskasvatuksessa pedagogiset kärkitavoitteet taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen sekä lasten sosioemotionaalisen kehityksen ja tunnetaitojen tukeminen ovat näkyneet yksiköiden toiminnassa. Lisäksi päiväkodeissa toimintakulttuuriin on lisätty pienryhmätoimintaa sekä hyödynnetty tietoa ja viestintätekniikkaa esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Eri palveluissa olevien lasten määrät 31.12.2018:

- Kunnallinen päiväkotihoido 1197 lasta
- Kunnallinen perhepäivähoito 49 lasta
- Yksityinen perhepäivähoito 18 lasta
- Yksityisen hoidon tuella 25 lasta
- Palvelusetelin piirissä 219 lasta

Kotihoidontuen ja osittaisen hoitorahan hakijoiden määrä on pysynyt samana vuoteen 2017 verrattuna. Yksityisen hoidon tuen piirissä on keskimäärin vajaa 40 lasta ja palvelusetelin avulla hoidetaan kuukausittain noin 215 lasta.

Kuntaan on sijoitettuna aikaisempaa enemmän toisista kunnista varhaiskasvatusikäisiä lapsia, joka näkyy talousarviossa myyntituottojen nousuna.

Vuoden 2018 aikana varhaiskasvatuksessa on strategian mukaisesti sähköistetty palveluja. Asiakkaat ovat voineet jo pitkään hakea varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkoja sähköisesti, mutta nyt myös sijoitus- ja maksupäätökset lähtevät asiakkaille sähköisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen eli huoltajat ilmoittavat lasten hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta. Elokuusta 2018 siirryttiin hoitoaikaperusteiseen laskutukseen, jonka pohjana sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen toimii.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	PÄIVÄKOTIEN TÄYTTÖASTE 95 %
Tavoite 2018-2020	Päiväkotien täyttöaste säilyy 95 %
Toimenpide	Päiväkotipaikkoja täytettäessä käytetään yhtenäisiä kertoimia. Lapsiryhmien suunnittelussa huomioidaan esimerkiksi lasten hoidon tarve ja tuen tarpeet
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Täyttöastetta seurataan jokaisessa yksikössä yhtenäisiä kertoimia käyttäen.
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvatuspäällikkö
Toteuma	Vuoden 2018 osalta täyttöaste on 95,5 %
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	v. 2014 95,75 %, v. 2015 96,0 %, v. 2016 94,1 %, v. 2017 94,5 %

1.1.4.3 Lasten ja nuorten hyvinvointi

Lasten ja nuorten hyvinvointi	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	176 909	152 700	-85 500	67 200	101 989	34 789	-42,3
Toimintakulut	-1 175 476	-1 062 809	248 787	-814 022	-1 364 972	-550 950	16,1
Toimintakate	-998 567	-910 109	163 287	-746 822	-1 262 983	-516 161	26,5
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	1 170	0	0	0	271	271	-76,8
<i>Toimintakulut</i>	-326 615	-311 574	209 743	-101 831	-127 148	-25 317	-61,1

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vuoden 2018 aikana Vihdin kunnan nuorisopalveluiden toimintaan vaikuttivat Vihdin kirkonkylällä toteutettavan toiminnan sijoittuminen väistötiloihin sekä elokuun alussa voimaan astunut organisaatiomuutos. Kolmantena toimintaan ja talouteen vuonna 2018 vaikuttanut asia oli henkilöstön tavanomaista suurempi vaihtuvuus.

Vihdin kunnan nuorisopalvelut on toteuttanut avointa nuorisotyötä perinteisesti sekä Nummelassa (Nummelan nuorisokeskus Klubi) että Vihdin kirkonkylällä (Ohari). Suuria muutoksia nuorisotyössä Vihdin kirkonkylällä aiheutti Oharin nuorisotilasta luopuminen. Toiminta sijoitettiin Pappilanpellon päiväkodin yhteydessä sijaitseviin tiloihin, mutta nuoret eivät missään vaiheessa löytäneet väistötiloihin. Tästä syystä toiminta siirrettiin syksyn lopulla Vihdin yhteiskoululle.

Vihdin kunnan toteutettu organisaatiouudistus vaikutti merkittävästi Nuorisopalveluihin. Liikunta- ja nuorisopalvelut erotettiin toisistaan ja nuorisopalvelut sai oman viranhaltijan lähiesimieheksi ja lautakuntaesittelijäksi. Muutos mahdollisti koko palvelua koskevan arviointi- ja kehittämistyön aloittamisen syksyllä 2018. Vihdin kunnan nuorisopalvelujen toimintaa rampautti henkilöstön suuri vaihtuvuus. Vuoden loppuun mennessä nuorisopalveluissa oli aloittanut 5 uutta työntekijää koko henkilöstön koon ollessa 9. Lisäksi heti vuoden 2019 alussa aloitti 2 uutta työntekijää.

Sekä organisaation että henkilöstön uudistuessa nuorisopalveluissa on lähdetty arvioimaan ja kehittämään toimintaa laajasti. Lähtökohtina aloitetulle kehittämistyölle on nostettu Vihdin kunnan strategia ja erityisesti siinä korostetut arvot, nuorisolaki, nuorten elinoloista ja hyvinvoinnista kertovat tilastot sekä nuorten omat mielipiteet, tarpeet ja näkemykset. Vuoden loppuun mennessä avointa toimintaa nuorisotiloilla järjestettiin noin 30 tuntia viikossa, kouluilla suoritettava nuorisotyö oli suunniteltu ja valmisteltu (aloitus toteutui vuoden 2019 alussa) ja pienryhmätoiminnan pilotointi sovittu.

Vihdin kunnan nuorisopalveluissa työskentelevät kaksi erityisnuorisotyöntekijää toteuttivat vuonna 2018 nuorisolaissa määriteltyä etsivää nuorisotyötä tavoittaen 122 nuorta. Etsivään nuorisotyöhön luovutettiin yhteensä 142 kohderyhmään kuuluvan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot, joten etsivän nuorisotyön palvelujen ja ohjauksen piiriin päätyi 86 % sinne ohjatuista nuorista. Näin ollen talousarviossa asetettu tavoite toteutui (ks. alla). Etsivän nuorisotyön rahoituksesta noin 60 % tulee Aluevalvontavirastolta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	NUORTEN OHJAUTUMISTA KOULUTUKSEEN TAI TYÖELÄMÄÄN TUETAAN
Tavoite 2018-2020	50% toimintaan ohjautuneista sijoittuu koulutukseen tai työelämään.
Toimenpide	Nuorten työpajatoiminta ja etsivää nuorisotyö ovat nuorison matalan kynnyksen työmuotoja, joilla tuetaan nuorten sijoittumista opintoihin ja työelämään.

Mittari/Arviointikriteeri	
Tavoitetaso	50 % toimintaan ohjautuneista sijoittuu koulutukseen tai ohjaukseen
Vastuhenkilö	Nuorisopäällikkö
Toteuma	86 % toimintaan ohjautuneista sijoittui koulutukseen tai ohjaukseen
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	

1.1.5 KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	427 587	403 900	0	403 900	341 810	-62 090	-20,1
Toimintakulut	-3 542 482	-3 628 537	-42 248	-3 670 785	-3 659 138	11 647	3,3
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-3 114 895	-3 224 637	-42 248	-3 266 885	-3 317 328	-50 443	6,5
Toimintatuotot	47 148	32 000	0	32 000	43 708	11 708	-7,3
Toimintakulut	-1 558 939	-1 555 958	0	-1 555 958	-1 582 464	-26 506	1,5

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vihdin kunnan uusi organisaatorakenne näkyy erityisesti kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan toiminnoissa. Kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnassa on kaksi tulosaluetta: kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue, johon kuuluvat kirjasto-, museo- ja kulttuuripalvelut sekä liikuntapalveluiden tulosalue. Organisaatiouudistuksessa liikuntapalvelut siirtyivät elinvoimapalveluiden alaisuuteen, mutta lautakuntarakenteessa liikuntapalvelut kuuluvat edelleen kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen.

Organisaatiouudistuksessa kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajan virkanimike muuttui kirjastotoimenjohtajaksi ja kulttuuriasiat siirtyivät kulttuurituottajan alaisuuteen. Kulttuurituottajan tehtävä on täytetty vuoden 2019 alusta alkaen. Museonjohtajan virkanimike muuttui museotoimenjohtajaksi.

Kulttuuri ja vapaa-ajan lautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli 3 266 885 euroa ja toteutuma 3 317 328 euroa, toteuma 101,5 %.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan vuoden 2018 tilinpäätös ylittyy toimintakatteen osalta 50 443 euroa muutetusta talousarvioista. Ylitys on kulttuuripalveluiden tulosalueen osalta 27 446 euroa ja se johtuu eläkemenoperusteisista maksuista. Liikuntapalveluiden tulosalueen osalta ylitys on 21 523 euroa ja perustuu ensisijaisesti organisaatiomuutokseen liittyvien tila- ja aluevuokrien kirjautumisesta tilapalvelun- ja kunnallistekniikan tuloksi entisen liikuntapalvelun sijaan.

1.1.5.1 Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	KUMPPANUUKSIEN VAHVISTAMINEN
Tavoite 2018-2020	Kumppanuuksien vahvistaminen: Yhteistyökumppaneiden (kunnan muut yksiköt, järjestöt, yksityiset ja yritykset) järjestämät tapahtumat, tilaisuudet ja käynnit kirjastossa yksin tai yhteistyössä kirjaston kanssa.
Toimenpide	Tuetaan monipuolisia kirjastopalveluita erilaisten kumppanuuksien ja yhteistyön avulla ja etsitään uusia yhteistyökumppaneita.
Mittari/Arviointikriteeri	Tilaisuuksien määrä
Tavoitetaso	Kuntalaisten osallistuminen Muutokset toimintakulttuurissa

Vastuuhenkilö	Kirjastotoimenjohtaja
Toteuma 1.1.-31.12.2018	<p>Yhteistyökumppanit järjestivät kirjastossa 299 tilaisuutta ja kirjasto osallistui kirjastotilojen ulkopuolella kymmeneen yhteistyökumppaneiden järjestämään tilaisuuteen. Kirjasto teki yhteistyötä erilaisten kumppaneiden kanssa (MLL Vihti, MLL Uusimaa, LUMO, Vihdin Kuvataidekoulu, Avoin päiväkot, Vichtis föräldrar, Lohjan monitoimikeskus, Vihdin Mar-tat, Musiikkikoulu Vihermaa, PALMU, Vihdin Kalevalaiset Naiset, Päivö-län Virkistyskoti, Aurinkokustannus, Vihdin shakkikerho, TSL Luoteis-Uusimaan opintojärjestö, Vihdin Pohjola-Norden, Lukeva, Väinölä-yhteisö, Suomen Majakkayhdistys, Hiidenveden Zontakerho, Karviainen, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, Vihdin museo, Lohjan kaupunginkirjas-to, Karkkilan kaupunginkirjasto, Hiiden Opisto sekä yksityishenkilöitä) joko yhtenä järjestävänä osapuolena tai tarjoamalla tilat tapahtumien järjestämiseen.</p> <p>Yhteistyökumppaneiden järjestämiin tilaisuuksiin osallistui 6057 kunta-laista.</p> <p>Kirjastossa pyritään koko ajan kehittämään yhteistyötä erilaisten kump-paneiden kanssa, jotta kuntalaiset saavat mahdollisimman monipuolisia palveluita ja tapahtumia. Kirjasto tarjoaa ja vuokraa tilojaan ja järjestää itse erilaisia tilaisuuksia esim. AVI-hankkeiden muodossa. Vuoden 2018 aikana pääkirjastossa on myös vahvistettu nopeita verkkoyhteyksiä ja langatonta verkkoa. Tämä mahdollistaa monen erilaisen käyttäjän etä-työmahdollisuuden ja erilaisten käyttäjäkoulutusten järjestämisen sa-manaikaisesti.</p>
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Vastaavaa lukemaa ei ole laskettu aiemmin.

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	NELJÄ (4) VAIHTUVAA NÄYTTELYÄ
Tavoite 2018-2020	Vuosittainen asiakasmäärä 7 000, vaihtuvien näyttelyiden mää-rä 4 sekä 5 yleisötapahtumaa
Toimenpide	Museo järjestää kiinnostavia, laadukkaita, kohdennettuja ja osallistavia vaihtuvia näyttelyitä kuntalaisille
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vaihtuvia näyttelyitä on neljä. Osallistava näytte-ly/yleisötapahtuma kootaan/tehdään yhteistyössä kuntalaisten kanssa
Vastuuhenkilö	Museonjohtaja
Toteuma	Viisi näyttelyä ja yhdeksän yleisötapahtumaa. Kävijämäärä yli 7 300.

TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Vihdin museo toteuttaa vuosittain 4-6 vaihtuvaa näyttelyä sekä yleisötapahtumia.

1.1.5.2 Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tulosalue	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	316 924	287 800	0	287 800	260 366	-27 434	-17,8
Toimintakulut	-957 996	-959 898	-29 498	-989 396	-983 485	5 911	2,7
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-641 072	-672 098	-29 498	-701 596	-723 119	-21 523	12,8
<i>Toimintatuotot</i>	47 148	32 000	0	32 000	43 708	11 708	-7,3
<i>Toimintakulut</i>	-442 712	-405 552	0	-405 552	-440 395	-34 843	-0,5

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Toimintatuotot ovat jääneet alle arvioidun johtuen organisaatiouudistuksesta tilojen osalta. Kaikki tilat ovat siirtyneet tilapalvelun hallintaan ja liikuntapalvelulle aiemmin kirjautuneet tila- ja aluevuokrat kirjautuvat nyt tilapalvelulle tai kunnallistekniikkaan. Harrastustoiminnan kehittämisavustus, jolla toteutetaan muun muassa vesikkotoiminta sekä leiritoiminta oli aikaisempaa vuotta pienempi.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa. Liikuntapalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista järjestöjen liikuntatoimintaa. Kunnan strategian mukaisesti liikuntapalvelut on yksi kunnan ja kuntalaisten menestystekijä.

Liikuntapalvelun kausiohjelmaa on toteutettu seitsemän liikunnan ammattilaisen voimin. Liikuntasihteri ja liikuntatoimenjohtaja vastaavat erillistä tapahtuma- ja hanketoiminnasta yhteistyössä eri paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten liikunta- ja terveysorganisaatioiden kanssa. Yhteisestä asiakaspalvelusta ovat vastanneet toimistosihteri ja kaksi uimahallityöntekijää. Vuoden aikana henkilöstörekrytoinneissa on onnistuttu hyvin. Syksystä alkaen liikuntatoimenjohtajan tehtävistä ns. nuorisotyön tehtävistä nuorten työpaja siirrettiin osaksi Työvoimalan toimintaa (2 htv+ työnjohtotehtävät) ja perusnuorisotyön tehtäviä palkattiin johtamaan nuorisopäällikkö.

Sähköisten palveluiden kehittämistä on jatkettu, jotta henkilöresursseja voitaisiin entistä enemmän suunnata laadukkaaseen liikuntatoimintaan ja soveltavan liikunnan kasvavaan tarpeeseen tukipalveluiden sijaan. Koko kuntaan valittu tilapalvelun hallinnoima kassa-, tila- ja kulkuohjelma ei kuitenkaan ole edennyt siten, että henkilöstössä olisi voitu tehdä suunniteltuja muutoksia. Tämän sijalla on panostettu eri kohderyhmien liikkumisen lisäämiseen mm ottamalla käyttöön koeluonteisesti yli 68-vuotiaiden maksuton uimahalli- ja kuntosalikäyttömahdollisuus rajattuna aikana sekä 5. ja 8. luokkia koskeva vesihiisikortti, jolla nuoret voivat käyttää uimahallia kouluvuoden aikana mieleisensä määrän. Sporttikortti on puolestaan mahdollistanut maksuttomiin lajikoiteluihin eri järjestöjen toiminnassa. Aluehallintoviraston avustuksella toteutetut vesiliikuntakerhot Vesikot ovat olleet erittäin suosittuja kuten myös kesän 100 lapselle suunnattu leiritoiminta, joka toteutettiin yhteistyössä nuorisopalvelun ja eri järjestöjen kanssa. Liikuntapalvelun voitto Kompan Unelmien liikuntapaikkakisassa edisti Pajuniityn Bootcamp:n toteutusta siihen saadulla 60 % palkintorahoituksella.

Liikuntapalvelun terveystieteiden toteutumista mitataan valtakunnallisella, THL:n TEA-Viisari-mittarilla. Vihdin tavoitteena on säilyä maan keskiarvossa tai sitä laadukkaampana palveluntuottajana. (teaviisari.fi) Vuoden 2018 tulosten mukaan Vihdin liikuntapalvelu on 7 mitatulla osa-alueella 5 yli maan keskiarvon. Maan keskiarvoa alempi tulos on saatu kunnan sijoittamissa resursseissa liikuntaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että saadut resurssit on osattu hyödyntää täysmääräisinä liikuntalain ja kansallisten liikuntasuosituksen mukaiseen toimintaan. Vastaavasti tarveanalyysin osalta Vihti on saanut maan keskiarvoa alemman tuloksen. Tämä tulos kertoo organisaatiomuutoksen ja henkilöstövaihdosten jättämästä toiminnan rajapintojen selkeyttämättömyydestä muun muassa liikuntapaikkasuunnitelman ja Lipasliikuntapaikkojen tietokannan ajantasaisuudessa. Näihin on pyritty tekemään korjaus elinvoiman ja infra ja tukipalveluiden yhteispalaverin.

← Pisteet		Vihti	Koko maa
Liikunta		82	73
Sitoutuminen	i	100	61
Johtaminen	i	90	86
Seuranta ja tarveanalyysi	i	53	58
Voimavarat	i	53	65
Osallisuus	i	100	92
Muut ydintoiminnat	i	96	79

<https://teaviisari.fi/>

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	LAADUKKAAN JA MONIPUOLISEN TOIMINNAN JA LIIKUNTAMAHDOLLISUUKSIEN TUOTTAMINEN
Tavoite 2018-2020	Oikeiden ja oikea-aikaisten liikuntapalvelujen tarjoaminen kuntalaisille
Toimenpide	Asukaskyselyt
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Liikuntapalveluiden käyttäjät määrä/% asukkaista
Vastuhenkilö	Liikuntatoimenjohtaja
Toteuma	Liikuntapalvelun välittömästi tai välillisesti toteuttamaan toimintana on osallistunut 454 213 henkilöä. Kunnan asukasluku on 29 228.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Ei edellistä mittaria

1.1.6 KAAVOITUS JA TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	34 084 968	33 132 458	21 405	33 153 863	32 655 796	-498 067	-4,2
Toimintakulut	-23 040 413	-23 123 277	-289 308	-23 412 585	-23 655 279	-242 694	2,7
Valmistus omaan käyttöön	186 769	170 000	0	170 000	316 642	146 642	69,5
<i>Toimintakate siitä sisäiset</i>	11 231 324	10 179 181	-267 903	9 911 278	9 317 159	-594 119	-17,0
<i>Toimintatuotot</i>	21 752 851	22 731 473	0	22 731 473	22 627 011	-104 462	4,0
<i>Toimintakulut</i>	-1 694 718	-2 132 424	-15 588	-2 148 012	-1 997 141	150 871	17,8

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 8 711 278 euroa.
Toteuma sisältää pysyvien vastaavien myyntivoittoja 450 187 euroa.

Talouden toteutuminen

Kaavoitus- ja teknisen lautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli 9 911 278 euroa ja toteuma 9 317 159 euroa eli 594 119 euroa alle talousarvion. Toteutuneet myyntivoitot olivat 450 187 euroa ja talousarvion budjetoidut voitot 1 200 000 euroa. Myyntivoitot ja -tappiot eivät kuulu sitoviin määrärahoihin.

Tilapalvelun investoinnit olivat noin 14,0 miljoonaa euroa, kunnallistekniikan noin 3,3 miljoonaa euroa ja elinvoimapalveluiden noin 0,4 miljoonaa euroa sekä Vihdin Veden investoinnit olivat noin 1,1 miljoonaa euroa.

Tulosalueiden talousarvion toteutuminen on tarkemmin selostettu toimintakertomuksessa olevissa käytötalouden ja investointien toteumataulukkoissa.

Toiminnan toteutuminen

Kaavoitus- ja teknisen lautakunnan alaisten teknisen ja elinvoimapalveluiden keskusten toiminnan perustana on Vihdin kunnan strategia ja sen pohjalta laaditut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Keskusten toiminta on ollut suunnitelmallista ja erityistä huomiota on kiinnitetty toimintatapoihin ja niiden kehittämiseen. Asetettuja tavoitteita seurataan säännöllisesti ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan nopeasti.

Vuoden 2018 aikana entinen tekninen- ja ympäristökeskus jaettiin uuden organisaation mukaisesti infra- ja tukipalveluihin sekä elinvoimapalveluihin. Uusi organisaatio astui voimaan 1.8. Intra- ja tukipalvelukeskukseen liittyi organisaatiomuutoksen yhteydessä ateria- ja puhdistustoiminnot, jotka olivat aikaisemmin osa konsernihallintoa. Muutos on osoittautunut toiminnallisesti hyväksi ratkaisuksi. Yksiköissä tapahtui merkittäviä henkilövaihdoksia. Elinvoimajohtaja aloitti uudessa virassaan ja hänen aiempaan virkaansa palkattiin uusi maankäyttöinsinööri, tekninen johtaja vaihtui, vesilaitos sai uuden johtajan, tilapäällikkö, johtava rakennustarkastaja ja kaavoituspäällikkö vaihtuivat. Yhdyskuntatekniikan päällikkö siirtyi toisen työnantajan palvelukseen. Ateria- ja puhdistuspalveluissa puhdistuspäällikkö siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja hänen seuraajansa aloitti työt. Lisäksi kaavoitukseen perustettiin uusi yleiskaavasunnittelijan vakanssi, joka täytettiin joulukuun alussa, ja maankäyttöpalveluihin maankäyttöasiantuntijan vakanssi, jossa aloitti uusi henkilö kesäkuussa.

Talousarviossa esitettiin lautakunnalle seitsemän kehittämistavoitetta tilivuodelle 2018. Näiden toteuttamisessa onnistuttiin PKS seudun yhteistyössä, sähköisen tilavarauksen järjestämisessä "yhden luukun periaatteella", kiinteistöverotuksen tasapuolisen kohtelun edistämisessä, yhdyskunta- ja palvelurakenteen tar-

koituksenmukaisessa tehostamisessa sekä Pajuniittyyn rakentumisen edistämässä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vesihuoltolaitoksen pitkän aikavälin suunnitelmallinen toiminnan järjestäminen saatiin linjattua osin, mutta verkoston kehittämiseen liittyvä suunnittelu erityisesti vanhojen linjastojen uusimisen ajoittamisen osalta ei valmistunut. Kunnallistekniikan valmius- ja varautumistason nostoa ei saatu toteutettua tavoitteiden mukaisesti.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden tavoitteeksi vuodelle 2018 oli asetettu vuoden 2017 mukaisen asiakaspalveluarvioinnin tulosten saavuttaminen. Tavoite saavutettiin.

1.1.6.1 Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	2 914 439	2 140 500	21 405	2 161 905	1 488 093	-673 812	-48,9
Toimintakulut	-1 448 910	-1 905 318	-289 308	-2 194 626	-1 988 236	206 390	37,2
Toimintakate	1 465 529	235 182	-267 903	-32 721	-500 143	-467 422	-134,1
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	1 607	0	0	0	1 510	1 510	-6,0
<i>Toimintakulut</i>	-89 373	-84 618	-15 588	-100 206	-94 350	5 856	5,6

Sitovuustaso elinvoimapalveluiden toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -1 232 721 euroa. Toteuma sisältää pysyvien vastaavien myyntivoittoa 450 187 euroa. Kunnanhallituksen alaisuudessa esitetty elinkeino ja markkinointi sisältyy yllä oleviin elinvoimapalvelun tulosalueen sitoviin lukuihin.

Paikkatieto- ja mittauspalvelut

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Paikkatietojärjestelmän käyttöön ottamisen haasteellisuuden johdosta vuonna 2017 ei saatu tavoitteena olleita paikkatietoaineistoja julkaistua rajapintapalveluihin. Tämä toteutettiin vuoden 2018 aikana, jolloin rajapinnoille julkaistiin kantakartta (kaavan pohjakartta), ajantasa-asemakaava sekä osoitteet. Ajantasa-asemakaava julkaistiin samalla kunnan internetkarttapalvelussa.

Vuonna 2017 aloitettiin valmistelut N2000 korkeusjärjestelmään siirtymiseksi, joka oli tavoitteena toteuttaa vuonna 2018. Esiin nousseiden teknisten ongelmien johdosta korkeusjärjestelmämuutosta ei saatu tehtyä. Tekninen ongelma saatiin ratkaistua ja siirtyminen N2000 korkeusjärjestelmään toteutetaan vuoden 2019 aikana.

Paikkatieto- ja mittauspalvelut toimitti vuonna 2018 Maanmittauslaitokselle huomattavan määrän rajamerkkien sijainti- ja ominaisuustietotarkennuksia, jotka paransivat muun muassa kuntalaisten oikeusturvaa. Vuonna 2018 oli tavoitteena päivittää paikkatieto- ja mittauspalvelujen hinnasto. Tämä tavoite toteutui ja uusi hinnasto astui voimaan 1.1.2019.

Vuodelle 2018 arvioidut tulot eivät toteutuneet ennätysohjaisen uudisrakentamisen johdosta, jolla oli vaikutusta moneen paikkatieto- ja mittauspalvelujen tarjoamaan maksulliseen palveluun. Kunnallisteknisten mittauksien väheneminen aiheutti vastaavasti tuntipalkkojen ylittymisen. Hankintoja karsimalla ja siirtämällä saatiin talous kuitenkin pysymään arvioidussa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2018	KIINTEISTÖVEROTUKSEN TASAPUOLISEN KOHTELUN EDISTÄMINEN JA KIINTEISTÖVEROTULOJEN LISÄÄMINEN RAKENNUSTEN REKISTERITIETOJA TARKASTAMALLA JA KORJAAMALLA ERIKSEEN MÄÄRITETYLLÄ ALUEELLA
Tavoite 2018-2020	Vähintään puolet Vihdin kunnan alueesta on selvitetty vuoden 2020 loppuun mennessä
Toimenpide 2018	Suunnitelman laatiminen sekä vuonna 2018 selvittävän alueen määrittely Suunnitelman mukaisen selvityksen tekeminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Selvitysten vaikutus kiinteistöverotukseen Vuoden 2018 selvitysten vaikutus kiinteistöverotuloihin vastaa vähintään projektihenkilön vuoden 2018 palkkauksen kustannuksia. Vuosina 2019 ja 2020 tehtävien selvitysten vaikutus n. 100 000 euroa / vuosi.
Vastuuhenkilö	Johtava rakennustarkastaja ja johtava maanmittausteknikko
Toteuma	Alkuvuodesta palkattu projektihenkilö oli kunnan palveluksessa vain kaksi kuukautta ja loppuvuodesta palkattu uusi henkilö ei aloittanut vielä vuoden 2018 puolella. Kahden kuukauden aikana tarkistetuista rakennuksista löytyi puuttuvaa kokonaisalaa yli 10 000 m ² , jonka vaikutus kiinteistöverotukseen on jatkossa vuosittain suurempi kuin projektihenkilön vuoden 2018 palkkakustannukset.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Perusselvityksiä on tehty vuoden 2017 aikana

Kaavoituspalvelut

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vuoden 2018 aikana hyväksyttiin viisi asemakaavaa, jotka osaltaan edistävät asumistarpeita vastaavan yhdyskuntarakenteen toteuttamista. Näistä asemakaavoista neljä ovat Nummelan taajamaa koskevia asemakaavan muutoksia ja yksi on Moksjärven ranta-alueelle sijoittuva maanomistajan ranta-asemakaava. Nummelan asemakaavamuutoksilla mahdollistetaan muun muassa asumisen ja työpaikkatoimintojen sijoittuminen Kalkkimäenrinteeseen (kaava N 171), taajamaa tiivistävä rakentaminen Nummelan työväentalon läheisyyteen (kaava N 180, voimassa osittain), tiivis pientalorakentaminen Nummelan taajaman palveluiden äärellä (Sepänpihan kotinäyttelyalue, kaava N 193) sekä osaltaan huoltoasematoimintojen säilyminen Nummelan taajamassa (kaava N 196).

Vuonna 2018 koko kunnan kattava strateginen yleiskaavatyö eteni luonnosvaiheeseen ja luonnos oli nähtävillä vuoden lopussa. Kaavoituksen asiantuntijapalveluihin varatuista varoista käytettiin merkittävä osa

yleiskaavaa varten laadittaviin selvityksiin, muun muassa Vihdin yhdyskuntarakenteen kehittämisen taloudellisuustarkastelu teetettiin vuoden 2018 aikana.

Kaavoituksen toimintatuotot ylittivät budjetoidun johtuen siitä, että kaavoituksessa käsiteltiin lupia arvioitua enemmän. Toisaalta myös asiantuntijapalveluita ostettiin vuonna 2018 arvioitua vähemmän. Vuonna 2018 kaavoitus järjesti asukastilaisuuksia liittyen muun muassa koko kunnan strategiseen yleiskaavaan sekä Vihdin kirkonkylän kehittämiseen. Lisäksi kaavoitus osallistui Sepänpihan rakentajien iltoihin. Kokonaisuudessaan asukkaille järjestettiin tilaisuuksia arviolta n. 10 kappaletta.

Vuonna 2018 kaavoituksesta irtisanoutui yleiskaavasunnittelija sekä kaavoituspäällikkö. Yleiskaavasunnittelijan toimi täytettiin uudelleen toukokuussa. Lisäksi organisaatiomuutoksen myötä kaavoitukseen saatiin yhden suunnittelijan lisäresurssi, mikä täytettiin joulukuussa yleiskaavoitukseen. Kaavoituspäällikön sijaan yksikköön haetaan yleiskaavoitukseen suunnittelijaa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2018	ASUMISTARPEITA VASTAAVA YHDYSKUNTARAKENNE
Tavoite 2018-2020	Yhdyskunta- ja palvelurakennetta kehitetään tavoitteellisesti ja asukaslähtöisesti
Toimenpide	Yhdyskuntarakenteen kehittämisen taloudellisuustarkastelu 2018 Vihdin strateginen yleiskaava VISY 2017-2019
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Taloudellisuustarkastelu on tehty vuonna 2018 Vihdin strateginen yleiskaava valmis vuonna 2019 Asukkaiden osallistumistilaisuuksien määrä
Vastuuhenkilö	Kaavoituspäällikkö
Toteuma	Yhdyskuntarakenteen kehittämisen taloudellisuustarkastelu on teetetty v. 2018. Vihdin strateginen yleiskaava oli luonnoksena nähtävillä loppuvuodesta 2018 ja etenee ehdotusvaiheeseen syksyllä 2019. Erilaisia asukkaiden osallistumistilaisuuksia järjestettiin arviolta 10 kappaletta.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	

Maankäyttöpalvelut

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vuoden 2018 tärkeimpänä tavoitteena oli saada Pajuniityn alueen rakentuminen käyntiin, missä onnistuttiin Sepänpihan hankkeen kautta. Sepänpihan hanke on ollut tärkeä avaaja Pajuniityn alueen rakentamisen käynnistämiseksi. Lisäksi hanke on osoittanut tulkintamme asumispreferenssien muutoksesta oikeaksi ja oikea-aikaiseksi, ja luonut uskoa mahdollisuuksiimme vastata muuttuviin preferensseihin tarvittaessa nopeastikin. Kerrostalotontteja ei toistaiseksi ole luovutettu Pajuniityn alueelta.

Pajuniityn alueella järjestettiin keväällä 2018 myös Pajuniityn Tonttipäivät, joilla markkinoitiin kunnan omakotitontteja sekä Pajuniityn aluetta yleensä. Pajuniityn aluetta kehitettiin toteuttamalla alueelle estetempurata, mikä avattiin syksyllä 2018. Lisäksi alueen puistoihin ja viihtyisyyden lisääntymiseen on panostettu viime vuosina merkittävästi.

Kunnan myytäviä tontteja markkinoitiin tonttipäivien lisäksi messukeskuksessa järjestetyillä kevätmessuilla sekä Vuosisatamarkkinoilla. Tonttimarkkinointi näissä tapahtumissa kohdistui pääasiassa omakotitontteihin. Markkinointisatsaus ei suoraan näkynyt omakotitonttien kaupassa, sillä omakotitontteja vuonna 2018 myytiin 2 kappaletta. Omakotitonttien lisäksi vuonna 2018 myytiin yksi kerrostalotontti Vihdin kirkonkylältä sekä yhteensä 3 yritystonttia Veikkokorvesta ja Hiekan teollisuusalueelta.

Vuodelle 2018 asetettua tontinmyyntitavoitetta ei saavutettu muuta kuin kerrostalotonttien osalta, mikä johtuu osin kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta. Taloudellisesti merkittäviä kauppvoja siirtyi vuodelle 2019 erinäisistä, maankäyttöpalveluiden toiminnasta johtumattomista syistä. Lisäksi Sepänpihan Kotinäyttelyalueen tonttien luovutukset siirtyivät vuodelle 2019.

Sähköistä asiointia edistettiin edelleen vuonna 2018. Sähköisessä karttapalvelussa on mahdollista tutustua kunnan myynnissä oleviin omakotitontteihin ja tehdä niistä sitä kautta tonttivarauksia. Rivi-, kerrostalo- ja yritystonttien vieminen sähköiseen karttapalveluun siirtyi vuoteen 2019. Salkutuksen mukaista myyntiohjelmaa on toteutettu.

Maa- ja vesialueiden vuokratuottoja tuloutui lähes budjetoidun verran. Maankäyttösovimuskorvauksia tuloutui vuonna 2018 yli budjetoidun.

Maankäyttöpalveluihin perustettiin uusi maankäyttöasiantuntijan vakanssi, mikä täytettiin kesäkuussa. Organisaatiouudistuksen yhteydessä virassa ollut maankäyttöinsinööri siirtyi elinvoimajohtajan vakanssille ja maankäyttöinsinöörin virka laitettiin hakuun, ja täytettiin marraskuussa. Maankäyttöpalvelujen henkilöstökulut ylittivät talousarviossa budjetoidun mutta pysyivät muutetun talousarvion raameissa. Muutoin maankäyttöpalvelujen muissa toimintakuluissa tapahtui merkittävä ylitys maa-alueen oston yhteydessä erikseen ostetun puuston johdosta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2018	PAJUNIITYN ALUEEN RAKENTUMISEN EDISTÄMINEN
Tavoite 2018-2020	Pajuniityn alueen rakentuminen saadaan käyntiin. Ensimmäiset kerrostalotontit luovutetaan rakentajille 2018, minkä jälkeen rakentuminen rakentamisvelvoiteajan puitteissa käynnistyy.
Toimenpide	Tonttimarkkinoinnissa painotetaan vuonna 2018 kerrostalotontteja ja Pajuniityä alueena. Tonttimarkkinointiin liittyvät tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne edistävät tavoitteen saavuttamista. Yhteistyössä teknisen keskuksen muiden yksiköiden kanssa suunnitellaan ja toteutetaan toimenpiteet, joilla Pajuniityn alueelle ja sen tuleville asukkaille voidaan tuottaa asuinympäristöön liittyvää lisäarvoa.

Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Kunta luovuttaa Pajuniityn ensimmäiset tontit rakentajille vuoden 2018 aikana. Pajuniityn alueen asuinrakentaminen on käynnissä vuoteen 2020 mennessä.
Vastuuhenkilö	Maankäyttöinsinööri
Toteuma	Pajuniityn alueen rakentuminen käynnistyi vuonna 2018, mutta ei kerrostalohankkeella, vaan Sepänpihan kaupunkimaista pientaloasumista edustavalla hankkeella. Tonttien varausaste oli jo elokuussa 100%, mikä on viime vuosina vallinneeseen trendiin nähden hyvin poikkeuksellista. Tonttien luovutus siirtyi vuodelle 2019 maankäyttöpalveluista riippumattomista syistä.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Keväällä 2018 tuli lainvoimaiseksi Sepänpihan alueen asemakaavamuutos Pajuniityn alueella. Alueella kaavoitettiin sekä kaupunkimaiseen rakentamiseen soveltuvia rivitalotontteja, että pientalotontteja. Tontit asetettiin haettavaksi heti kaavan valmistuttua, ja niiden varausaste elokuun alussa 2018 on 100 %. Ensimmäiset kaupat alueen tonteista on odotettavissa vuoden 2018 lopulle.

1.1.6.2 Tukipalvelut

Tukipalvelut	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	23	0	0	0	28	28	22,6
Toimintakulut	-2 006 098	-2 026 415	0	-2 026 415	-2 171 002	-144 587	8,2
Toimintakate	-2 006 075	-2 026 415	0	-2 026 415	-2 170 974	-144 559	8,2
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
<i>Toimintakulut</i>	-13 949	-7 189	0	-7 189	-21 920	-14 731	57,1

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Vuonna 2018 maksettiin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle maksuosuuksia 1 906 237 euroa. Poikkeamia talousarvion toteutumiseen aiheutti henkilöstösivukulujen kohdentuminen lautakunnan alaisessa toiminnassa juurikin tukipalveluihin.

1.1.6.3 Kunnallistekniset palvelut

Kunnallistekniset palvelut	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	1 260 259	655 144	0	655 144	592 077	-63 067	-53,0
Toimintakulut	-3 595 234	-3 179 619	0	-3 179 619	-3 005 236	174 383	-16,4
Valmistus omaan käyttöön	112 758	70 000	0	70 000	190 792	120 792	69,2
Toimintakate	-2 222 217	-2 454 475	0	-2 454 475	-2 222 368	232 107	0,0
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	235 341	287 964	0	287 964	282 668	-5 296	20,1
<i>Toimintakulut</i>	-530 346	-764 108	0	-764 108	-584 249	179 859	10,2

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Kunnallistekniset palvelut –tulosalueen käyttötalous alitti noin 0,2 miljoonaa euroa talousarvion.

Kunnallistekniset palvelut –tulosalueella merkittävimpiä hankkeita olivat Koivissillantie, Pajuniityn alueen rakentaminen, Meritien parantaminen, Maaniitunlahden katujen rakentaminen sekä Nummelan kuntoradan saneeraus. Myös Sepän pihan maanrakennustyöt käynnistyivät ja saatetaan kunnallistekniikan osalta päätökseen 2019.

Valtatien 25 ja Kaukoilantien valo-ohjattuun liittymään rakennettiin lisäksi Kaukoilantien suunnalle. Pyörintietä parannettiin Ojakkalassa. Pajuniityn keskuspuiston rakentaminen jatkui suunnitellusti.

Rakentamisurakoiden ja hankinnoissa ollaan edelleen jäljessä henkilöresurssien vuoksi. Resurssivajaus vuoden 2017 aikana vaikutti merkittävästi siihen, ettei hankintoja ja urakoita pystytty tuottamaan suunnitellun tahtiin.

Valmius- ja varautumissuunnitelman laatiminen siirtyi. Aiheesta on tarjolla koulutusta pelastustoimen antamana. Vuoden 2018 kurssit olivat jo täynnä ja tehtävä siirtyy vuodelle 2019

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2018	VALMIUS JA VARAUTUMISSUUNNITELMA ON LAADITTU SEKÄ ORGANISAATION VASTUUT MÄÄRITELTY, ÖLJYNTORJUNTA VÄLINEISTÖÄ HANKITTU, RESURSSIT JA TOTEUTUSMAHDOLLISUUDET ON SUUNNITELTU.
Tavoite 2018-2020	Pystytään alueellisella tasolla reagoimaan nopeasti sekä tehokkaasti yleisillä alueilla tapahtuviin häiriötilanteisiin.
Toimenpide	Laaditaan valmius ja varautumissuunnitelma. Häiriötilanteiden suunnitelmallinen harjoittelu.
Mittari / Arviointikriteeri Tavoitetaso	Varautumissuunnitelma on 6/2019 alkaen käytössä ja häiriötilanteita on harjoiteltu. Tavoitteena on että kunnallistekniikka pystyy tehokkaasti hoitamaan yleisillä alueilla tapahtuvat häiriötilanteet, kuten yleistyvät myrskyt ja onnettomuuksissa kunnalle kuuluvat jälkitöiden tehtävät.
Vastuuhenkilö	Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Toteuma	Tavoite ei toteudu 2018 pelastusopiston koulutusten jäädessä toteutumatta. Tehtävä siirtyy vuodelle 2019.
TOTEUTUUKO	EI
Edelliset toteumat	Valmius ja varautumissuunnitelman laadinta on vielä kesken. Tarvitsemme lisäkoulutusta suunnitelman laadintaan, pelastusopiston koulutukset ovat tälle vuodelle aivan täynnä. Harjoittelua ei ehditä tekemään.

1.1.6.4 Aterian ja puhdistuksen tulosalue

Ateria ja puhdistus	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	7 920 156	8 037 878	0	8 037 878	7 999 216	-38 662	1,0
Toimintakulut	-7 437 002	-7 455 313	0	-7 455 313	-7 420 381	34 932	-0,2
Toimintakate	483 154	582 565	0	582 565	578 835	-3 730	19,8
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	6 489 542	6 628 578	0	6 628 578	6 655 080	26 502	2,6
<i>Toimintakulut</i>	-933 730	-939 453	0	-939 453	-897 487	41 966	-3,9

Talouden toteutuminen

Toiminnan tuotot alittavat ja kulut ylittävät talousarvion vajaalla 40 000 eurolla. Tulosalueen sisällä ateriapalvelu jää taloudellisesta tavoitteestaan noin 0,4 miljoonaa euroa ja vastaavasti puhdistuspalvelu tuotot ovat noin 0,4 miljoonaa euroa talousarviota suuremmat. Talousarviojärjestelmän uusimisen yhteydessä määrärahojen kirjautuminen oikein ei aivan onnistunut. Ateriapalvelun hinnoittelu jouduttiin tekemään vaiheessa, jossa tuotantokustannuksia ei vielä ollut käytettävissä. Tämä johti talouden epätasapainoon ateriapalvelun osalta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	ASIAKASLÄHTÖISET ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUT TUKEVAT OPETUSTA JA VARHAISKASVATUSTA
Tavoite 2018-2020	Asiakaslähtöiset aterial- ja puhdistuspalvelut tukevat opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa
Toimenpide	<p>Palveluiden suunnittelu asiakaslähtöisesti noudattaen taloudellisia tavoitteita.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruokailan suunnittelu yhteistyössä asiakkaiden kanssa asiakasryhmäkohtaisten suositusten mukaisesti - puhdistuspalvelun mitoituksen ja -laatutasojen tarkentaminen - palvelun joustavuus palvelutarpeiden muuttuessa
Mittari/Arviointikriteeri	Asiakastyytyväisyys (1-4) aterial- ja puhdistuspalveluissa
Tavoitetaso	Vähintään vuoden 2017 taso
Vastuuhenkilö	Ruokapalvelupäällikkö
Toteuma	Ateriapalvelun asiakastyytyväisyys 3,05 (1-4), ka päiväkodit, koulut Puhdistuspalvelun asiakastyytyväisyys 3,34 (1-4)
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat 2017	Ateriapalvelun asiakastyytyväisyys 3,05 (1-4) Puhdistuspalvelun asiakastyytyväisyys 3,33 (1-4)

1.1.7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristölautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	441 734	416 000	0	416 000	278 674	-137 326	-36,9
Toimintakulut	-1 150 036	-1 327 014	0	-1 327 014	-1 209 252	117 762	5,1
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-708 302	-911 014	0	-911 014	-930 577	-19 563	31,4
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	1 460	1 460	#JAKO/0!
<i>Toimintakulut</i>	-73 466	-71 721	0	-71 721	-70 638	1 083	-3,8

Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristöpalvelut –tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosityksiköstä: Rakennusvalvontapalvelut sekä ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut. Lisäksi lautakunnan alaisuuteen kuuluu ympäristön tukipalvelut, joka sisältää ympäristölautakunnan kokousmenot ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut.

Talouden toteutuminen

Ympäristölautakunnan talousarvio ylittyi koko vuoden osalta hieman. Vuoden lopussa toteuma oli 102,1 prosenttia. Kokonaisuudessaan ympäristöpalvelujen tulosalueen tuotot jäivät arvioitua pienemmäksi, mikä johtui osin vajaasta henkilöstöresurssista sekä ympäristönsuojelu – ja valvontapalveluissa että rakennusvalvontapalveluissa. Vajaaksi jääneet henkilöstökulut kompensoivat osin arvioitua pienemmän tuoton.

Henkilöstö

Henkilöstömielessä vuosi 2018 oli koko tulosalueen osalta haastava. Sekä ympäristönsuojelu – ja valvontapalveluita että rakennusvalvontapalveluita tuotettiin koko vuosi vajaalla henkilöstöresurssilla. Uusi ympäristöpäällikkö aloitti virassaan toukokuun alussa, kun taas johtava rakennustarkastaja irtisanoutui tehtävästään loppukeväästä. Syksyn ajan johtavan rakennustarkastajan tehtävä hoidettiin sijaisvoimin, mikä tarkoitti käytännössä kesän ja syksyn osalta jatkuvaa yhden rakennustarkastajan vajausta. Uusi johtava rakennustarkastaja aloitti virassaan vuoden 2019 alussa.

Lautakunnan merkittävimmät kehittämistavoitteet talousarviovuodelle olivat seuraavat:

1. Kiinteistöverotuksen tasapuolisen kohtelun edistäminen
2. Ympäristönsuojelu- ja valvontayksikössä vireillä olevien lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyn tehostaminen.

Jo talousarviota 2018 laadittaessa arvioitiin toimintatuottojen laskevan verrattaessa vuoden 2017 talousarvioon, johtuen Karkkila-sopimuksen päättymisestä ympäristövalvonnan osalta. Toimintakulujen kasvun arvioitiin johtuvan sähköisten palveluiden kasvusta sekä ympäristönsuojelu – ja valvontapalveluiden määrällisestä lisäresurssista.

1.1.7.1 Ympäristöpalveluiden tulosalue

Ympäristöpalvelut	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	441 734	415 000	0	415 000	276 286	-138 714	-37,5
Toimintakulut	-1 096 144	-1 320 348	0	-1 320 348	-1 196 685	123 663	9,2
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-654 410	-905 348	0	-905 348	-920 399	-15 051	40,6
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	1 460	1 460	#JAKO/0!
<i>Toimintakulut</i>	-58 529	-70 921	0	-70 921	-70 638	283	20,7

Ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut

Talouden toteutuminen

Vuonna 2018 ympäristöpalveluiden talousarvio oli 42400 euroa ylijäämäinen ja toteutuma oli 95 %. Ympäristöpalveluja tuotettiin vajaalla henkilöresurssilla eikä henkilöstökuluja syntynyt arvioidusti, johtuen kesken vuotta toteutuneista rekrytoinneista. Maaliskuussa aloitti määräaikainen ympäristötarkastaja ja toukokuu alussa ympäristöpäällikkö. Täysi viranhaltijaresurssi työskenteli ympäristöpalveluissa samanaikaisesti vain 28 % koko talousarviovuodesta.

Talousarvion toimintatuotot eivät toteutuneet. Lupia ei valmistunut ennustetusti, jolloin lupatulot jäivät arvioitua pienemmiksi.

Toteutuneita toiminnallisia tavoitteita ulkopuolisten menojen osalta (Vihdin ympäristönsuojelun projektit) olivat kasvihuonekaasupäästöjen seuranta, ilmanlaadun seuranta, Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke LINKKI ja siihen liittyvä jätevesineuvonta, Vihdin pintavesien seurantaohjelman toteuttaminen ja Hiidenveden kunnostushanke. Lisäksi osallistuttiin Hiidenveden sekä Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseuran toimiin ja Lohikalat Karjaanjoelle – vesistövisio 2021 –hankkeeseen. Avustuksia myönnettiin vesiensuojeluun. Heinäkuussa havaittiin Vihdin Enäjärvellä poikkeuksellisen laaja simpukkakuolema, jonka hoitaminen aiheutti erityisesti jäte- ja asiantuntijapalveluista muodostuvia suunnittelemtomia kuluja. Työhyvinvointiin panostettiin hankkimalla yksi uusi sähköpöytä.

Ympäristövalvonta koordinoi sekä sisäisen ilmastotyöryhmän että ilmastostrategiatyöryhmän toimintaa. Ilmastotyöryhmä kokoontui vuoden aikana yhden kerran, mutta ilmastostrategiatyöryhmä ei yhtään kertaa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Valtuustotason tavoite saavutettiin. Määräaikaisen ympäristötarkastajan onnistunut rekrytointi on merkittävästi edistänyt lupa-asioiden ruuhkan käsittelyä. Resurssia on näin ollut mahdollista suunnata myös valvonta-asioihin, joita on korjaantunut enemmän kuin edellisenä vuonna huolimatta pitkään, yli talousarviovuoden jatkuvista valvontatapauksista.

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	YRITTÄJYTTÄ EDISTÄVÄ KUNTA, SUJUVAN ARJEN MAHDOLLISTAMINEN
TAVOITE 2018	VUODEN 2018 LOPUSSA VIREILLÄ OLEVIA LUPA- JA VALVONTA-ASIOITA ON MÄÄRÄLLISESTI VÄHEMMÄN KUIN VUODEN 2018 ALUSSA
Tavoite 2018-2020	Hallintolain mukaiset käsittelyajat lyhenevät
Toimenpide	Ratkaistaan enemmän lupa- ja valvonta-asioita kuin niitä tulee vireille.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vireillä olevien lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyruuhkan purkaminen
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Toteuma	Valvonnassa ratkaistiin 9 asiaa ja vuonna 2018 vireille tulleita asioita oli

	vuoden lopussa rekisterissä 6 asiaa. Lupa-asioissa käsiteltiin 11 ja vuonna 2018 vireille tulleita lupahakemuksia oli 7.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Ei vastaavaa tavoitetta.

Rakennusvalvontapalvelut

Talouden toteutuminen

Rakennusvalvonnan osalta on vuonna 2018 toimintakuluja käytetty 82,7 % (365 112 euroa). Suurin kuluero on muodostunut resurssivajeesta, jolloin henkilöstöön kohdistuneet kulut jääneet toteutumatta (75,6%).

Rakennusvalvonnan tiloihin on vuoden 2018 aikana tehty tyhjennys ja siivous sekä työpisteiden päivitys. Tähän investointiin, jolla on parannettu niin sisäilmaa kuin viihtyvyyttä on käytetty osa henkilöstökulujen säästöstä.

Suurin ylityksen aiheuttaja on maksutuottojen jääminen huomattavasti alle ennusteen. Toteuma oli vuonna 2018 vain 64,3 %, suuruudeltaan 134 036 euroa vaje. Kuntaan ei tullut vireille riittävästi suuria rakennushankkeita ja lupamäärät ovat jääneet alle odotuksen.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Ks. kohta 1.1.6.1, tavoite KIINTEISTÖVEROTUKSEN TASAPUOLISEN KOHTELUN EDISTÄMINEN JA KIINTEISTÖVEROTULOJEN LISÄÄMINEN RAKENNUSTEN REKISTERITIETOJA TARKASTAMALLA JA KORJAAMALLA ERIKSEEN MÄÄRITETYLLÄ ALUEELLA yhteinen paikkatieto- ja mittauspalveluiden kanssa.

1.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toimintatuotot	16 369 120	0	16 369 120	15 893 244	-475 876
Myyntituotot	7 153 254	0	7 153 254	7 765 907	612 653
Maksutuotot	3 239 871	0	3 239 871	2 940 812	-299 059
Tuet ja avustukset	1 419 795	0	1 419 795	1 514 214	94 419
Muut toimintatuotot	4 556 200	0	4 556 200	3 672 310	-883 890
Valmistus omaan käyttöön	170 000	0	170 000	316 642	146 642
Toimintakulut	-153 760 186	-4 449 676	-158 209 862	-157 237 562	972 300
Henkilöstökulut	-45 770 225	-249 676	-46 019 901	-45 906 907	112 994
Palkat ja palkkiot	-35 920 743	-249 676	-36 170 419	-36 252 287	-81 868
Henkilösivukulut	-9 849 482	0	-9 849 482	-9 654 620	194 862
Palvelujen ostot	-93 535 646	-4 200 000	-97 735 646	-96 639 548	1 096 098
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 558 273	0	-7 558 273	-7 790 652	-232 379
Avustukset	-5 414 400	0	-5 414 400	-5 032 564	381 836
Muut toimintakulut	-1 481 642	0	-1 481 642	-1 867 890	-386 248
Toimintakate	-137 221 066	-4 449 676	-141 670 742	-141 027 676	643 066
Verotulot	124 735 000	-800 000	123 935 000	123 107 012	-827 988
Kunnan tulovero	113 804 000	-800 000	113 004 000	112 302 953	-701 047
Kiinteistövero	7 192 000	0	7 192 000	7 184 763	-7 237
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 739 000	0	3 739 000	3 619 297	-119 703
Valtionosuudet	22 821 926	0	22 821 926	22 865 376	43 450
Rahoiustuotot ja -kulut	-314 475	0	-314 475	-292 968	21 507
Korkotuotot	23 000	0	23 000	9 856	-13 144
Muut rahoitustuotot	793 000	0	793 000	325 190	-467 810
Korkokulut	-703 000	0	-703 000	-576 358	126 642
Muut rahoituskulut	-427 475	0	-427 475	-51 656	375 819
Vuosikate	10 021 385	-5 249 676	4 771 709	4 651 744	-119 965
Poistot ja arvonalentumiset	-10 488 001	0	-10 488 001	-9 938 688	549 313
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 488 001	0	-10 488 001	-9 930 941	557 060
Arvonalentumiset	0	0	0	-7 747	-7 747
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	4 721	4 721
Satunnaiset tuotot	0	0	0	23 633	23 633
Satunnaiset kulut	0	0	0	-18 912	-18 912
Tilikauden tulos	-466 616	-5 249 676	-5 716 292	-5 282 223	434 069
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 500	0	189 500	189 393	-107
Tilikauden yli-/ alijäämä	-277 116	-5 249 676	-5 526 792	-5 092 829	433 963

Käyttötalousosaan budjetoidut tulot ja menot summataan tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosaan budjetoitavia ja siinä seurattavia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä satunnaiset erät. Taulukossa on huomioitu vain ulkoiset erät.

VALTIONOSUUEDET	TA 2018	TA 2018 MUUTOKSET	TA 2018 MUUTETTU	TOTEUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TOTEUMA 31.12.2017
Peruspalvelujen valtionosuus	28 752 149	0	28 752 149	27 657 931	-1 094 218	28 208 991
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 619 606	0	-1 619 606	-1 653 135	-33 529	-1 528 056
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-4 310 617	0	-4 310 617	-3 139 420	1 171 197	-2 637 662
Valtionosuudet yhteensä	22 821 926	0	22 821 926	22 865 376	43 450	24 043 273

1.3 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointien määrärahojen sitovuustaso on talousarviossa määritelty toiminnoittain. Seuraavassa taulukossa investointien toteutuminen on esitetty valtuuston hyväksymien määrärahojen sitovuustasolla. Alkuperäisen talousarvion mukaan investointimäärärahat olivat 19,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 aikana muutettiin investointimäärärahoja yhteensä 185 000 euroa, joten investointimäärärahojen loppusumma oli -19 611 000 euroa. Investointien loppusumma oli -19 632 455 euroa, joten noin 21 tuhannen euron osalta investointimäärärahat ylittyivät kokonaisuudessaan. Toiminnoittain tarkasteltuna poikkeamat olivat suurempia ja merkittävät talousarvioylitykset on käsitelty kunnanvaltuustossa.

Vuonna 2018 merkittävimpiä yksittäisiä investointihankkeita oli Vihdin Kirkonkylän Campuksen rakentaminen, osallistuva budjetointikokeilu sekä kunnallistekniikan ja vesihuollon infrahankkeet, kuten Maaniitynlahti, Pajuniitty, Koivissillantie, Sepänpiha. Myös Nummelan kuntoradan valaistusta kehitettiin ja perusopetukseen sekä lukiolle hankittiin kannettavia tietokoneita yhteensä 970 kappaletta.

INVESTOINTISEURANTA

MENOT	-21 946 000	815 000	-21 131 000	-20 596 779	97,47 %	534 221
TULOT	2 520 000	-1 000 000	1 520 000	964 323	63,44 %	-555 677
NETTO	-19 426 000	-185 000	-19 611 000	-19 632 455	100,11 %	-21 455

HANKE		TA- TA 2018 muutokset		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
KUNNANHALLITUS							
KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE							
Aineeton käyttöomaisuus							
Muiden osakkeiden osto	MENOT	0	0	0	0	#JAKO/0!	0
Asunto-osakkeiden myynti,	TULOT	200 000	-200 000	0	32 797	#JAKO/0!	32 797
	NETTO	200 000	-200 000	0	32 797	#JAKO/0!	32 797
Irtain omaisuus							
ATK-hankinnat							
Keskitetty ATK-hankinta/Konsernipalvelut							
	MENOT	-600 000	0	-600 000	-206 720	34,45 %	393 280
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-600 000	0	-600 000	-206 720	34,45 %	393 280
Muu irtain omaisuus							
Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-20 000	-60 000	-80 000	-75 300	94,12 %	4 700
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-20 000	-60 000	-80 000	-75 300	94,12 %	4 700
Osallistuva budjetointi							
	MENOT	-50 000	0	-50 000	-49 887	99,77 %	113
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-50 000	0	-50 000	-49 887	99,77 %	113
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ							
	MENOT	-670 000	-60 000	-730 000	-331 907	45,47 %	398 093
	TULOT	200 000	-200 000	0	32 797		32 797
	NETTO	-470 000	-260 000	-730 000	-299 110	40,97 %	430 890

Kunnanhallitus

KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus

► Kunta möi vuoden 2018 keväällä omistamansa osakkeet ostotarjouksen perusteella Vihdin Siirilästä tilaa hallinnoivalle kiinteistöosakeyhtiölle. Tiloissa toimi aiemmin nuorisotila Ohari, joka siirtyi tilan sisäilmaongelmasta johtuen väistötiloihin.

Irtain omaisuus

Atk-hankinnat

► Merkittävin ATK-investointi oli taloushallinnon uusi tietojärjestelmäkokonaisuus, joka saatiin käyttöön vuoden 2018 alusta. Työasemaverkon hakemistojärjestelmän päivitysprojektiin kului 25 000 euroa. Levyjärjestelmän vaihto siirrettiin vuodelle 2019. Valokuituhankkeen edistämiseksi hankittiin määrittelytyöhön liittyviä ja lainopillisia konsultointipalveluita noin 30 000 euroa arvosta.

Muu irtain omaisuus

► Talousarvioon varatulla 50 tuhannen euron suuruisella määrärahalla suoritettiin osallistuvan budjetoinnin pilotti. Kuntalaisilla oli ensimmäisessä vaiheessa mahdollisuus tehdä ehdotuksia määrärahan osoittamisesta strategian mukaisiin tarkoituksiin lisäämään elinympäristön viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä ja toisessa vaiheessa äänestää ehdotuksista. Ehdotuksia tuli yksityishenkilöiltä ja ryhmiltä yhteensä yli 200 kpl. Ideoissa korostui vahvasti liikkuminen eri muodoissaan, erityisesti lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien edistäminen. Kuntalaisten äänestyksen perusteella määrärahalla toteutettiin Pajuniittyyn estetemppurata sekä lisättiin koulujen pihoilte liikuntavälineitä.

Kunnanviraston 4. kerroksen kokoustilat uudistettiin kokonaisuudessaan kalusteiden sekä sähköisten kokousvalmiuksien osalta uuden brändi-ilmeen mukaisesti.

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

OPETUKSEN TULOSALUE	TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama	
	TA 2018	muutokset					
Irtain omaisuus							
	MENOT	-330 000	0	-330 000	-312 962	94,84 %	17 038
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-330 000	0	-330 000	-312 962	94,84 %	17 038

Lasten ja nuorten lautakunta

Irtain omaisuus

Muu irtain omaisuus

► Perusopetuksen ja lukion mahdollisuutta toteuttaa opetusta sähköisillä välineillä lisättiin laitehankinnoilla ja oppimisympäristöjä kehittämällä. Perusopetukselle ja lukiolle hankittiin kannettavia tietokoneita yhteensä 970 kpl. Näiden oheislaitteina hankittiin hiiriä, irtovirtalähteitä ja tietokoneiden säilyttämiseen ja lataamiseen latausvaunuja. Tietokoneiden tehokkaaseen opetuskäytön mahdollistamiseen hankittiin langattoman verkon tukiasemia ja kiinteitä tietokoneiden lataustorneja. Mukautuvien oppimisympäristön vaatimuksiin hankittiin välineistöä langattoman esitystekniikan pilotointiin.

Investointirahasta jäi käyttämättä osuus yhden latausvaunutilauksen peruunnuttua tuotteen mallin vaihdosta johtuneen toimitusvaikeuksien vuoksi.

KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN TULOSALUE		TA- TA 2018	muutokset	MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
Muu irtain omaisuus	MENOT	-55 000	0	-55 000	-43 198	78,54 %	11 802
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-55 000	0	-55 000	-43 198	78,54 %	11 802
LIIKUNTAPALVELUIDEN TULOSALUE							
Muu irtain omaisuus	MENOT	-10 000	0	-10 000	-10 000	100,00 %	0
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-10 000	0	-10 000	-10 000	100,00 %	0

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta

Irtain omaisuus

Muu irtain omaisuus

KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN TULOSALUE

► Pääkirjaston lainausautomaatti uusittiin. Koska uusiminen saatiin hoidettua päivityksenä, siihen kului rahaa ennakolta arvioitua vähemmän. Osa jäljelle jääneestä investointiosuudesta käytettiin talousjohtajan luvalla pääkirjaston nopeiden verkkoyhteyksien ja langattoman verkon vahvistamiseen. Investointiin varastusta rahasta jäi tämän jälkeenkin käyttämättä noin 10 000 euroa. Pääkirjastolle hankittiin sähkösäädettävät työpöydät ja sekä kalusteita asiakastiloihin. Tarvittaviin kalusteisiin kului rahaa hiukan arvioitua vähemmän.

LIIKUNTA-ALUEIDEN TULOSALUE

► Mobo-mobiilisuunnistusrastisto valmistunut yhteistyössä Suunnistusliiton ja Rasti-Vihdin kanssa Nummelaan ja Otalammelle. Kirkonkylän rastiston valmius on, mutta asennetaan paikalleen vasta lähiliikunta- paikan valmistumisen yhteydessä. 10 000 euroa. Mobo-rastien käyttöopetusta on toteutettu vaiheittain eri kohderyhmille ja opastusta jatketaan rastiston käytön varmistamiseksi.

HANKE		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA		TA 2018	muutokset				

KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
Valtion toiminnot		TA 2018	muutokset				
Kunnan osuudet tielaitoksen hankkeisiin	MENOT	-650 000	250 000	-400 000	-269 187	67,30 %	130 813
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-650 000	250 000	-400 000	-269 187	67,30 %	130 813
Kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-3 471 000	750 000	-2 721 000	-2 766 682	101,68 %	-45 682
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-3 471 000	750 000	-2 721 000	-2 766 682	101,68 %	-45 682
Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-315 000	0	-315 000	-234 489	74,44 %	80 511
	TULOT	15 000	0	15 000	40 000	266,67 %	25 000
	NETTO	-300 000	0	-300 000	-194 489	64,83 %	105 511
Muu irtain omaisuus	MENOT	-200 000	0	-200 000	-59 839	29,92 %	140 161
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-200 000	0	-200 000	-59 839	29,92 %	140 161
Kiinteä omaisuus	MENOT	0	0	0	-5 371		-5 371
Kiinteistöjen liittymismaksut	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	0	0	0	-5 371		-5 371
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-4 636 000	1 000 000	-3 636 000	-3 335 567	91,74 %	300 433
	TULOT	15 000	0	15 000	40 000	266,67 %	25 000
	NETTO	-4 621 000	1 000 000	-3 621 000	-3 295 567	91,01 %	325 433

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
Maa-alueet		TA 2018	muutokset				
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-1 500 000	0	-1 500 000	-893 609	59,57 %	606 392
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	2 300 000	-800 000	1 500 000	497 524	33,17 %	-1 002 476
	NETTO	800 000	-800 000	0	-396 084	0,00 %	-396 084
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-25 000	0	-25 000	-28 000	112,00 %	-3 000
	TULOT	5 000	0	5 000	0	0,00 %	-5 000
	NETTO	-20 000	0	-20 000	-28 000	140,00 %	-8 000
ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-1 525 000	0	-1 525 000	-921 609	60,43 %	603 392
	TULOT	2 305 000	-800 000	1 505 000	497 524	33,06 %	-1 007 476
	NETTO	780 000	-800 000	-20 000	-424 084	2120,42 %	-404 084

		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
ATERIA JA PUHDISTUS TULOSALUE		TA 2018	muutokset				
Ensikertainen kalustaminen							
Ateria ja puhdistuksen	MENOT	-205 000	0	-205 000	-81 289	39,65 %	123 711
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-205 000	0	-205 000	-81 289	39,65 %	123 711
Ateria ja puhdistuksen irtaimen omaisuuden hankinta							
	MENOT	-90 000	0	-90 000	-93 537	103,93 %	-3 537
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-90 000	0	-90 000	-93 537	103,93 %	-3 537
ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-295 000	0	-295 000	-174 826	59,26 %	120 174
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-295 000	0	-295 000	-174 826	59,26 %	120 174

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

KUNNALLISTEKNIikka

Valtion toiminnot (kunnan osuudet valtion hankkeisiin)

► Kunnalla oli tilivuoden aikana useita yhteishankkeita valtion kanssa. Ne liittyivät tieverkon parantamishankkeisiin. Tärkeimpinä Pyölintien parantaminen Ojakkalassa sekä valtatie 25 Kaukoilantien ja Vihdintien liittymä Nummelassa. Em. liittymän parantaminen on osa ELY -keskuksen valtatie 25 kehittämishanketta. Yhteishankkeille osoitetusta määrärahasta osa jäi käyttämättä siksi, että hankkeiden käynnistymisen sopiminen ELY -keskuksen kanssa viivästyi. Hankkeet eivät poistuneet vaan siirtyivät toteutettavaksi vuonna 2019.

Kunnallistekniikan rakentaminen

► Merkittävimmät uusien katujen ja liikennealueiden rakentamiskohteiden olivat Koivissillantie, Pajuniityn kadut, Meritien – Naarapajuntien muutos, Maaniitynlahden kadut sekä Sepänpihan kunnallistekniikan rakentaminen. Nummelan linja-autoaseman piha-alueita kunnostettiin.

► Liikennealueiden rakentamiseen liittyi poikkeuksetta myös katuvalaistuksen rakentaminen tai uusiminen. Uudiskohteiden lisäksi uusittiin joitakin pylviäitä myös muualla.

► Puistorakentamisen suurin hanke oli Pajuniitynpuisto. Muista suurempia kohteita olivat Maaniitynpuisto sekä Perhosniitty.

Liikunta-alueiden rakentaminen

► Liikuntapaikkarakentamisen suurin investointikohde oli Nummelan kuntoradan saneeraus. Latupohjat parannettiin, kuivatusta varmistettiin asentamalla sadevesirumpuja ja valaistus saneerattiin vaihtamalla entiset puupylväissä olleet elohopeasuorpainelamput LED-valaisimiin. Samassa yhteydessä uusittiin valaistuksen ohjausjärjestelmä toimimaan niin, että valaistus toimii täydellä teholla vain silloin, kun kuntoradalla on liikkuja. Päiväsaikaan valaistus ei ole käytössä. Näillä toimenpiteillä tavoitellaan kuntoradan valaistukseen merkittävää energiasäästöä, jonka on arvioitu olevan yli 50 %.

Muu irtain omaisuus

- Kunnallistekniikan ajoneuvon hankinta.

Liittymismaksut

- Majvikintorin liittymismaksu.

Elinvoimapalvelut tulosalue

Kiinteä omaisuus

- Vuoden 2018 aikana kunnalle hankittiin maaomaisuutta yhteensä noin 6,44 hehtaaria, josta raakamaata ei ollut yhtään. Edellä mainitun lisäksi kunnalle hankittiin vaihtokirjalla maaomaisuutta asemakaavoitetulta alueelta noin 1,25 hehtaaria. Lisäksi yksi raakamaanhankintaprosessi on oikeuskäsittelyssä, mistä kaupat on odotettavissa vuodelle 2019. Toistaiseksi päätökset ovat olleet kunnalle myönteisiä.

Tontteja myytiin vuonna 2018 yhteensä 6, joista 2 omakotitontteja, 1 kerrostalotontti ja 3 elinkeinotonttia. Muita kauppoja olivat 2 lisämaan myyntiä naapurikiinteistöjen omistajille kiinteistöjaotuksen selkeyttämiseksi. Lisäksi vaihtokirjalla vaihdettiin maa-alueita yksityisen maanomistajan kanssa.

Muu irtain omaisuus

- Paikkatieto- ja mittauspalvelut uusi mittauskalustoa vaihtamalla GNSS-paikannuslaitteen sekä maastotalentimen. Laitteiden uusimisella saatiin käyttöön suurempi määrä paikannussatelliitteja, joka parantaa toimintavarmuutta sekä tarkkuutta erityisesti hankalimmissa olosuhteissa. Lisäksi uusi tallennin on huomattavasti tehokkaampi ja monipuolisempi kuin aikaisempi. Investoinnin kustannus (28 000 euroa) ylitti määrärahan 3 000 eurolla.

ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE

Ensikertainen kalustaminen

- Pappilanpellon koulun keittiö peruskorjattiin kesällä 2018. Peruskorjauksen yhteydessä uusittiin keittiön laitteet ja koneet sekä oppilasravintolan buffetlinjasto (80 379 euroa). Keittiö oli toiminut vuosina 1991-2009 välisenä aikana valmistuskeittiönä ja viimeiset yhdeksän vuotta palvelukeittiönä. Keittiön tilasta lohkaistiin peruskorjauksen yhteydessä ruokasaliin tilaa ruokabuffetia varten. Peruskorjaus oli erittäin onnistunut ratkaisu.

Toteuttamatta jäi Nummelan koulun keittiön peruskorjaus (-123 711 euroa).

Muu irtain omaisuus

- Laitteiden uusimisen perusteina olivat huono toimintavarmuus ja laitteiden ikä. Vuonna 2018 käytettiin laitteiden uushankintaan 78 537 euroa. Keskeisimmät olivat Hiidenrannan päiväkodin uunit (20 930 euroa), aterian lämpö/kylmäkuljetusvaunut 8 kpl (20 309 euroa), Pohjoisen suurkeittiön (VYK) jäähdytyskaappi (18 412 euroa), sekä biokontti (15 000 euroa) Otalammen keittiölle. Ylitystä tapahtui (+3 537 euroa)

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
		TA 2018	muutokset				
Talorakennus							
Uudisrakentaminen							
Vihdin kirkonkylän Campus	MENOT	-11 000 000	0	-11 000 000	-12 833 295	116,67 %	-1 833 295
	TULOT	0	0	0	375 000		375 000
	NETTO	-11 000 000	0	-11 000 000	-12 458 295	113,26 %	-1 458 295
Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	0	-10 000	-10 000	-9 886	98,86 %	114
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	0	-10 000	-10 000	-9 886	98,86 %	114
		TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
		TA 2018	muutokset				
Talorakennus							
Perusparannus ja muutos							
Karviainen (Nummelan ja kk:n tervey	MENOT	-100 000	0	-100 000	-85 252	85,25 %	14 748
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-100 000	0	-100 000	-85 252	85,25 %	14 748
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pier	MENOT	-730 000	-285 000	-1 015 000	-1 080 666	106,47 %	-65 666
	TULOT	0	0	0	19 003		19 003
	NETTO	-730 000	-285 000	-1 015 000	-1 061 663	104,60 %	-46 663
Uimahallin tilamuutokset	MENOT	-150 000	0	-150 000	-113 672	75,78 %	36 328
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-150 000	0	-150 000	-113 672	75,78 %	36 328
Nummelan koulun keittiö muutostyö	MENOT	-200 000	170 000	-30 000	-42 676	142,25 %	-12 676
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-200 000	170 000	-30 000	-42 676	142,25 %	-12 676
Muu irtain omaisuus	MENOT	-200 000	0	-200 000	-199 490	99,75 %	510
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-200 000	0	-200 000	-199 490	99,75 %	510
Tilapalvelun kiinteä omaisuus	MENOT	-170 000	0	-170 000	-11 958	7,03 %	158 042
Liittymismaksut	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-170 000	0	-170 000	-11 958	7,03 %	158 042
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ							
	MENOT	-12 550 000	-125 000	-12 675 000	-14 376 894	113,43 %	-1 701 894
	TULOT	0	0	0	394 003		394 003
	NETTO	-12 550 000	-125 000	-12 675 000	-13 982 892	110,32 %	-1 307 892

TILAPALVELUT TASEYKSIKÖ

Talonrakennus
Uudisrakentaminen

Vihdin Kirkonkylän Campus

► Kirkonkylän Campuksen rakennustyöt ovat edenneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Ensimmäisenä valmistui kalustohalli, jolle pidettiin osavastaanotto joulukuussa. Campuksen vuoden 2018 kokonaisinvestointi mukaan lukien sekä koulun että liikuntahallin osalta oli noin 12,6 miljoonaa euroa. Työt etenivät osin odotettua nopeammin ja vuosien 2018 ja 2019 kustannusjakoa tarkistettiin aientamalla hankkeen määrärahoja.

Campuksen lämmitysratkaisuun liittyvä hakelämpölaite on edelleen oikeuskäsittelyssä. Hallinto-oikeuden päätöstä odotetaan kevään 2019 aikana. Toistaiseksi lämmitys toimii tilapäisiksi suunnitelluilla öljylämmityksyksiköillä, joista toinen on VYKin pihassa ja toinen Pappilanpellonkoulun välittömässä läheisyydessä.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen sekä liikunta- ja nuorisotilojen suunnittelu

► Investointien osalta hanke oli aktiivinen keväällä, jolloin kunnanhallituksessa tehtiin periaatteelliset linjaukset koulu- ja päiväkotihankkeen ja palloiluhallin osalta. Syksyn aikana käytiin hankintalain mukaisen tietopyyntömenettelyn mukaisia neuvotteluja eri rakentajaorganisaatioiden kanssa.

Talonrakennus
Perusparannus ja muutos

Karviainen (Nummelan terveysasema ja kirkonkylän terveyskeskus)

► Nummelan terveysasemaa on remontoitu vuoden aikana useaan otteeseen. Rakennus on jo iäkäs ja ilmanvaihtoon liittyviä parannuksia, huoneiden ilmapuotojen poistamisia sekä muita kunnossapitotehtäviä on tehty koko vuoden ajan.

Uimahallin tilamuutokset

► Uimahallin toimisto-alue kunnostettiin ja tilankäyttö tehostettiin sekä squashtila muutettiin varastotilaksi.

Nummelan koulun keittiön muutostyöt

► Vuodelle 2019 siirtyneen muutostyön suunnittelu.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

► Päiväkotien ja koulujen leikkivälineet ja pihavarusteet tarkastettiin ja niille laadittiin huolto- ja korjaussuunnitelma. Huonokuntoisimmat leikkivälineet poistettiin kokonaan, korjaukset aloitettiin ja niitä jatketaan keväällä 2019. Lisäksi uusia leikkivälineitä hankittiin muun muassa Pappilanpellon koululle, Otalammen koululle, Ojakkalan koululle, Nummelan koululle, Nummelanharjun koululle, Kuoppaanummen ja Enärannan päiväkodeille. (Osana Liikkuva koulu-hanketta)

► Sisäilmatutkimuksia tehtiin paljon oireilujen syiden paikallistamiseksi ja oikeiden korjaustoimenpiteiden määrittämiseksi. Tutkimuksia tehtiin muun muassa Jokikunnan koululle, Kirkkoniemen koululle, Nummelan koululle ja Myrskylänmäen päiväkotiin. Sisäilmakorjauksista suurimmat työt tehtiin Nummelan koululla. Kiinteistöjen iv-kanavien nuohoukset toteutettiin muun muassa Pajuniityn päiväkodilla, Pappilanpellon koululla sekä Nummelan terveysasemalla.

► Korjauksia toteutettiin useassa eri kohteessa, suurimpana Kuoppanummen koulun oppilasravintolan linjaston saneeraus, Enärannan ja Annantien päiväkotien julkisivumaalaukset sekä Virastotalon 4.krs:n koustilojen muutokset ja 2.krs:n työhuoneiden muutokset.

Kiinteistöjen odottamattomat pienkorjaukset

► Odottamattomia korjauksia oli vuonna 2018 paljon. Suurimpana niistä Jokikunnan koulun sisäilmakorjaukset, Nummelan paloaseman vesivahinkokorjaukset sekä letkupesulinjasto.

Muu irtain omaisuus

Tilapalvelun irtain omaisuus

► Tilapalveluun hankittiin uusi kiinteistöhoitotraktori.

Tilapalvelun kiinteä omaisuus (liittymämaksut)

► Liittymämaksut kohdistuivat Vihdin kirkonkylän Campuksen vesi- ja viemäriliittymiin.

VIHDIN VESI		TA 2018	TA- muutokset	MTA 2018	TP 2018	TOT %	Poikkeama
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-100 000	0	-100 000	-20 280	20,28 %	79 720
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-100 000	0	-100 000	-20 280	20,28 %	79 720
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-190 000	0	-190 000	-74 754	39,34 %	115 246
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-190 000	0	-190 000	-74 754	39,34 %	115 246
Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus	MENOT	-1 280 000	0	-1 280 000	-917 220	71,66 %	362 780
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-1 280 000	0	-1 280 000	-917 220	71,66 %	362 780
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-180 000	0	-180 000	-43 956	24,42 %	136 044
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-180 000	0	-180 000	-43 956	24,42 %	136 044
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-50 000	0	-50 000	-13 057	26,11 %	36 944
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-50 000	0	-50 000	-13 057	26,11 %	36 944
Pumppaamot	MENOT	-75 000	0	-75 000	-30 379	40,51 %	44 621
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-75 000	0	-75 000	-30 379	40,51 %	44 621
Sähköliittymät	MENOT	0	0	0	-2 129		-2 129
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	0	0	0	-2 129		-2 129
VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ							
	MENOT	-1 875 000	0	-1 875 000	-1 101 774	58,76 %	773 226
	TULOT	0	0	0	0		0
	NETTO	-1 875 000	0	-1 875 000	-1 101 774	58,76 %	773 226

VIHDIN VEDEN KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ

Vihdin Veden investoinnit olivat vuonna 2018 noin 1,1 miljoonaa euroa, investointeihin talousarviossa varattu määräraha oli 1,875 miljoonaa euroa. Vihdin Veden investoinnit ovat sitovia kokonaissumman osalta. Toiminnoittain toteumaa on selostettu tarkemmin alla.

Vihdin puhdistamo projekti

► Vihdin uuden keskuspuhdistamon esisuunnittelu käynnistettiin keväällä. Esisuunnitelman tarkoituksena oli tarkastella Vihdin jätevesien käsittelyn keskittämistä yhteen keskuspuhdistamoon nykyisten kahden puhdistamon sijaan. Työssä oli tarkoitus laatia esitys puhdistamon lupaehtoista ja puhdistetun jäteveden purkupisteistä, selvittää soveltuvin prosessivaihtoehto ja siirtoviemäreiden linjaukset sekä laatia koko hankkeen investointi- ja käyttökustannusarviot. Hanke edistyi, mutta ei valmistunut kokonaisuudessaan vuoden 2018 aikana.

Puhdasvesilaitoshankinnat

► Uusia vedentuotantolähteitä tutkittiin Nummelanharjun pohjavesialueella Maaniitunlahdella. Hankkeen tarkoituksena on palvelukyvyyn parantaminen ja vedentuotannon toimintavarmuuden lisääminen. Hanke toteutettiin keväällä suunnitellussa laajuudessa. Tutkittu alue Hiidenveden rannan tuntumassa ei osoittautunut vedentuotantoon sopivaksi.

► Tilinpäätösvuoden aikana käynnistettiin vedenottamoiden vedenjakelun automaation kehittämissuunnittelu paineajotavan lisäämiseksi. Kyseessä on vedenottamoiden automaation muutostyö siten, että veden pumppausta laitokselta verkostoon on mahdollista ohjata laitoksen painemittausten perusteella ilman vesitorneja. Nykyinen järjestelmä ei mahdollista Nummelan vesitornin käytöstä poistamista. Hanke ei valmistunut vuoden 2018 aikana. Hanketta jatketaan vuonna 2019, jolloin muutostyöt on tarkoitus toteuttaa.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus

► Vihdin alueella on noin 30 kilometriä Himaniittiputkea (asbestisementti), jota on tarkoitus vuosittain saneerata materiaalin heikon tärinän keston ja vedenjakelun toimintavarmuuden turvaamiseksi. Vuoden 2018 henkilöstövajauksen vuoksi suunniteltu saneerauskohde jäi toteuttamatta.

► Viemäriverkoston saneerausurakka oli käynnistetty vuoden 2017 lopulla, joka jatkui tilinpäätösvuoden aikana. Viemäriä saneerattiin sujuttamalla yhteensä 1,4 km Nummelassa ja kirkonkylällä.

► Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin kunnallistekniikan uudisinvestointikohteissa. Kohteita olivat vuoden aikana Maaniitunlahden, Koivissillan, Pajuniityn ja Sepänpihan alueet. Sepänpihan alue ei valmistunut vuoden 2018 aikana.

Puhdistamoiden investoinnit

► Puhdistamoiden talousarvion mukaiset investoinnit jäivät toteutumatta vesilaitoksen henkilöstövajauksen vuoksi. Nummelan puhdistamolla tehtiin pienimuotoisia saneerausinvestointeja muun muassa toimilaitteenttiilien osalta.

Irtaimisto

► Puhdasvesikohteiden ja jätevedenpuhdistamoiden lukitukset uusittiin (iLoq-järjestelmä).

Pumppaamot

► Mäyräntien ja Körsserin jätevedenpumppamot saneerattiin.

1.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	8 661	-5 250	3 412	4 046	634
Vuosikate	10 021	-5 250	4 772	4 652	-120
Satunnaiset erät	0	0	0	5	5
Tulorahoituksen korjauserät	-1 360	0	-1 360	-610	750
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-19 441	-1 000	-20 441	-19 632	809
Rahoitusosuudet investointeihin	-21 946	0	-21 946	-20 597	1 349
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	434	434
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 505	-1 000	1 505	530	-975
	-10 780	-6 250	-17 029	-15 586	1 443
	-30 221				
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	1	1
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 497	0	10 497	10 059	-439
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	20 000	0	20 000	20 000	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 503	0	-12 503	-11 941	561
	3 000	0	3 000	2 000	-1 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	3 750	3 750
Rahavarojen muutos	-282	-6 250	-6 532	-1 777	4 755

1.5 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	139 860	0	139 860	47 164	-92 696	
Toimintakulut	-61 625	-103 719	0	-103 719	-40 586	63 133	-34,1
Toimintakate	-61 625	36 141	0	36 141	6 578	-29 563	-110,7
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	0	0	
<i>Toimintakulut</i>	-3 109	-2 604	0	-2 604	-2 442	162	-21,4

Tarkastuslautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-27 895	-24 987	0	-24 987	-26 699	-1 712	-4,3
Toimintakate	-27 895	-24 987	0	-24 987	-26 699	-1 712	-4,3
<i>siitä sisäiset</i>	0	0	0	0			
<i>Toimintatuotot</i>	0	0	0	0	0	0	
<i>Toimintakulut</i>	-145	-400	0	-400	-634	-234	337,0

Kunnanhallitus	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	1 860 345	1 658 295	75 554	1 733 849	1 781 864	48 015	-4,2
Toimintakulut	-88 173 016	-89 444 082	-4 100 996	-93 545 078	-92 333 049	1 212 029	4,7
Toimintakate	-86 312 671	-87 785 787	-4 025 442	-91 811 229	-90 551 185	1 260 044	4,9
<i>siitä sisäiset</i>		0	0	0	0	0	
<i>Toimintatuotot</i>	3 114	21 400	0	21 400	14 236	-7 164	357,1
<i>Toimintakulut</i>	-296 644	-411 771	-2 412	-414 183	-406 328	7 856	37,0

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	3 758 476	3 403 480	-96 959	3 306 521	3 474 622	168 101	-7,6
Toimintakulut	-58 969 280	-58 893 443	-17 124	-58 910 567	-58 915 403	-4 836	-0,1
Toimintakate	-55 210 804	-55 489 963	-114 083	-55 604 046	-55 440 781	163 265	0,4
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	21 268	0	0	0	271	271	-98,7
<i>Toimintakulut</i>	-18 197 358	-18 609 995	18 000	-18 591 995	-18 622 525	-30 530	2,3

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	427 587	403 900	0	403 900	341 810	-62 090	-20,1
Toimintakulut	-3 542 482	-3 628 537	-42 248	-3 670 785	-3 659 138	11 647	3,3
Toimintakate	-3 114 895	-3 224 637	-42 248	-3 266 885	-3 317 328	-50 443	6,5
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	47 148	32 000	0	32 000	43 708	11 708	-7,3
<i>Toimintakulut</i>	-1 558 939	-1 555 958	0	-1 555 958	-1 582 464	-26 506	1,5

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	34 084 968	33 132 458	21 405	33 153 863	32 655 796	-498 067	-4,2
Toimintakulut	-23 040 413	-23 123 277	-289 308	-23 412 585	-23 655 279	-242 694	2,7
Valmistus omaan käyttöön	186 769	170 000	0	170 000	316 642	146 642	69,5
<i>Toimintakate</i>	11 231 324	10 179 181	-267 903	9 911 278	9 317 159	-594 119	-17,0
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	21 752 851	22 731 473	0	22 731 473	22 627 011	-104 462	4,0
<i>Toimintakulut</i>	-1 694 718	-2 132 424	-15 588	-2 148 012	-1 997 141	150 871	17,8

Ympäristölautakunta	TP 2017	TA2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2018	POIKKEAMA	TP2017, % TP2018, %
Toimintatuotot	441 734	416 000	0	416 000	278 674	-137 326	-36,9
Toimintakulut	-1 150 036	-1 327 014	0	-1 327 014	-1 209 252	117 762	5,1
Toimintakate <i>siitä sisäiset</i>	-708 302	-911 014	0	-911 014	-930 577	-19 563	31,4
Toimintatuotot	0	0	0	0	1 460	1 460	
Toimintakulut	-73 466	-71 721	0	-71 721	-70 638	1 083	-3,8

TULOSLASKELMAOSAN MUUT ERÄT	Alkuperäinen talousarvio	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Verotulot	124 735 000	-800 000	123 935 000	123 107 012	-827 988
Kunnan tulovero	113 804 000	-800 000	113 004 000	112 302 953	-701 047
Kiinteistövero	7 192 000	0	7 192 000	7 184 763	-7 237
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 739 000	0	3 739 000	3 619 297	-119 703
Valtionosuudet	22 821 926	0	22 821 926	22 865 376	43 450
Rahoitustuotot ja -kulut	-314 475	0	-314 475	-292 968	21 507
Korkotuotot	23 000	0	23 000	9 856	-13 144
Muut rahoitustuotot	793 000	0	793 000	325 190	-467 810
Korkokulut	-703 000	0	-703 000	-576 358	126 642
Muut rahoituskulut	-427 475	0	-427 475	-51 656	375 819
Poistot ja arvonalentumiset	-10 488 001	0	-10 488 001	-9 938 688	549 313
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 488 001	0	-10 488 001	-9 930 941	557 060
Arvonalentumiset	0	0	0	-7 747	-7 747
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 500	0	189 500	189 393	-107

INVESTOINNIT	TA-		MTA 2018	TP 2018	TOT %	POIKKEAMA
	TA 2018	MUUTOKSET				
MENOT	-21 946 000	815 000	-21 131 000	-20 596 778	97,47	-534 222
TULOT	2 520 000	-1 000 000	1 520 000	964 323	63,44	555 677
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000	0	15 000	434 003	2 893,35	-419 003
Käyttöomaisuuden myyntituotot	2 505 000	-1 000 000	1 505 000	530 320	35,24	974 680
NETTO	-19 426 000	-185 000	-19 611 000	-19 632 455	100,11	21 455

OTTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	Alkuperäinen talousarvio	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Lainakannan muutokset	10 497 201	0	10 497 201	10 058 614	-438 587
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	0	20 000 000	20 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 502 799	0	-12 502 799	-11 941 386	561 413
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000 000	0	3 000 000	2 000 000	-1 000 000

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1 TULOSLASKELMA

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2018 Euro	2017 Euro	2016 Euro
Toimintatuotot			
Myyntituotot	7 765 907,00	7 564 811,00	8 214 437,33
Maksutuotot	2 940 812,44	4 456 668,07	4 614 899,81
Tuet ja avustukset	1 514 213,98	1 818 177,85	2 928 027,05
Muut tuotot	3 672 310,18	4 372 899,87	4 447 354,25
	<u>15 893 243,60</u>	<u>18 212 556,79</u>	<u>20 204 718,44</u>
Valmistus omaan käyttöön	316 641,83	186 769,37	209 192,14
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-36 252 287,02	-35 663 234,74	-35 213 605,99
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-8 296 446,58	-8 144 149,03	-8 865 335,21
Muut henkilösivukulut	-1 358 173,49	-1 672 202,79	-2 240 379,42
Palvelujen ostot	-96 639 547,81	-93 071 924,40	-93 528 389,81
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 790 652,23	-7 360 800,22	-7 400 558,78
Avustukset	-5 032 564,45	-5 313 859,76	-5 465 887,41
Muut toimintakulut	-1 867 890,24	-1 689 334,80	-1 534 827,31
	<u>-157 237 561,82</u>	<u>-152 915 505,74</u>	<u>-154 248 983,93</u>
Toimintakate	-141 027 676,39	-134 516 179,58	-133 835 073,35
Verotulot	123 107 012,33	125 798 960,06	124 282 740,30
Valtionosuudet	22 865 376,00	24 043 273,00	25 635 186,00
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot	9 855,59	63 423,30	21 325,23
Muut rahoitustuotot	325 190,30	456 438,28	428 482,72
Korkokulut	-576 357,86	-607 423,35	-608 263,68
Muut rahoituskulut	-51 655,56	-15 774,37	-34 990,58
	<u>145 679 420,80</u>	<u>149 738 896,92</u>	<u>149 724 479,99</u>
Vuosikate	4 651 744,41	15 222 717,34	15 889 406,64
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 930 940,53	-9 802 978,19	-9 427 963,98
Arvonalentumiset	-7 747,42	-10 062,79	-48 464,37
	<u>-9 938 687,95</u>	<u>-9 813 040,98</u>	<u>-9 476 428,35</u>
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot	23 633,00	504 952,93	400 000,00
Satunnaiset kulut	-18 912,02	-997 677,41	-14 833,68
	<u>4 720,98</u>	<u>-492 724,48</u>	<u>385 166,32</u>
Tilikauden tulos	-5 282 222,56	4 916 951,88	6 798 144,61
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 393,08	189 587,16	189 587,16
	<u>189 393,08</u>	<u>189 587,16</u>	<u>189 587,16</u>
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	-5 092 829,48	5 106 539,04	6 987 731,77

2 RAHOITUSLASKELMA

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2018 Euro	2017 Euro		
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	4 651 744,42	15 222 717,34		
Satunnaiset erät	4 720,98	-492 724,48		
Tulorahoituksen korjauserät	-610 301,38	-101 526,36	4 046 164,02	14 628 466,50
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-20 596 778,44	-10 236 826,75		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	434 002,50	88 528,67		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	530 321,20	1 483 522,74	-19 632 454,74	-8 664 775,34
Toiminnan ja investointien rahavirta			-15 586 290,72	5 963 691,16
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0		
Antolainasaamisten vähennykset	840,94	6 681,14	840,94	6 681,14
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00	14 000 000,00		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 941 385,97	-12 208 054,67		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000,00	-5 500 000,00	10 058 614,03	-3 708 054,67
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	29 529,07	-62 825,82		
Vaihto-omaisuuden muutos	36 400,38	-10 463,44		
Saamisten muutos (lis-, väh+)	133 000,40	1 145 981,51		
Palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys	342 550,59	501 326,66		
Korottomien velkojen muutos (lis+, väh-)	3 208 152,24	-368 608,52	3 749 632,68	1 205 410,39
Rahoituksen rahavirta			13 809 087,65	-2 495 963,14
Rahavarojen muutos			-1 777 203,07	3 467 728,02
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 556 948,06	5 334 151,13		
Rahavarat 1.1.	5 334 151,13	1 866 423,11	-1 777 203,07	3 467 728,02

3 TASE

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2018	2017	2016
VASTAAVAA	Euro	Euro	Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	182 573,72	137 176,36	169 805,68
Muut pitkävaikutteiset menot	366 474,02	324 233,83	149 460,89
	<u>549 047,74</u>	<u>461 410,19</u>	<u>319 266,57</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	33 901 856,06	33 062 344,12	32 321 402,79
Rakennukset	65 706 149,11	71 150 726,54	65 954 364,94
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 708 774,84	28 556 329,46	24 505 096,29
Koneet ja kalusto	1 708 120,36	1 753 647,22	2 237 106,65
Ennakkomaks. ja keskener.hankinnat	25 399 639,80	11 826 638,95	22 208 511,11
	<u>156 424 540,17</u>	<u>146 349 686,29</u>	<u>147 226 481,78</u>
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	21 099 107,10	21 140 441,80	20 446 313,75
Lainasaamiset	0	840,94	7 109,88
Muut saamiset	190 163,72	190 163,72	199 113,97
	<u>21 289 270,82</u>	<u>21 331 446,46</u>	<u>20 652 537,60</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	52 928,46	82 457,53	19 631,71
Muut toimeksiantojen varat	29 475,97	29 266,60	29 059,34
	<u>82 404,43</u>	<u>111 724,13</u>	<u>48 691,05</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	159 050,40	195 450,78	184 987,34
	<u>159 050,40</u>	<u>195 450,78</u>	<u>184 987,34</u>
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	135 000,00	135 000,00	405 000,00
Lainasaamiset			
Muut saamiset	51 731,00	50 806,00	50 914,00
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1 885 826,81	1 308 883,66	1 610 231,84
Lainasaamiset	0,00	-1 558,40	17 166,51
Muut saamiset	702 052,36	1 040 101,55	1 662 315,18
Siirtosaamiset	953 762,06	1 365 070,18	1 298 656,97
	<u>3 728 372,23</u>	<u>3 898 302,99</u>	<u>5 044 284,50</u>
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	9 649,20	9 649,20	9 649,20
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0	840 939,64
	<u>9 649,20</u>	<u>9 649,20</u>	<u>850 588,84</u>
Rahat ja pankkisaamiset	3 547 298,86	5 324 501,93	1 015 834,27
VASTAAVAA YHTEENSÄ	185 789 633,85	177 682 171,97	175 342 671,95

VASTATTAVAA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Liittymismaksurahasto			
Arvonkorotusrahasto	29 723,77	29 723,77	29 723,77
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	21 508 759,02	16 402 219,98	9 414 488,21
Tilikauden yli- / alijäämä	-5 092 829,48	5 106 539,04	6 987 731,77
	<u>67 438 279,65</u>	<u>72 531 109,13</u>	<u>67 424 570,09</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET			
Poistoero	2 670 148,51	2 859 541,59	3 049 128,75
Investointivaraukset			
	<u>2 670 148,51</u>	<u>2 859 541,59</u>	<u>3 049 128,75</u>
PAKOLLISET VARAUKSET			
Muut pakolliset varaukset	814 765,97	997 677,41	0,00
	<u>814 765,97</u>	<u>997 677,41</u>	<u>0,00</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen pääomat	29 475,97	29 266,60	29 059,34
	<u>29 475,97</u>	<u>29 266,60</u>	<u>29 059,34</u>
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	77 329 357,60	67 998 821,61	65 934 953,62
Lainat julkisyhteisöiltä		0,00	5 253,96
Lainat muilta luotonantajilta		0,00	0,00
Saadut ennakot		377 173,16	910 584,40
Ostovelat		0,00	0,00
Muut velat	9 770 572,16	9 416 063,90	8 914 737,24
Siirtovelat			
	<u>87 099 929,76</u>	<u>77 792 058,67</u>	<u>75 765 529,22</u>
Lyhytaikainen			
Joukkovelkakirjalainat	2 000 000,00	0,00	5 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 669 464,01	11 936 132,01	12 202 798,67
Lainat julkisyhteisöiltä		5 253,96	5 256,00
Lainat muilta luotonantajilta		0,00	0,00
Lainat kunnalta		0,00	0,00
Saadut ennakot	301 311,45	228 902,04	1 133 657,60
Ostovelat	5 790 220,77	4 134 327,26	3 799 333,12
Muut velat	703 308,81	1 568 382,32	1 016 644,15
Siirtovelat	8 272 728,95	5 599 520,98	5 416 695,01
	<u>27 737 033,99</u>	<u>23 472 518,57</u>	<u>29 074 384,55</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	185 789 633,85	177 682 171,97	175 342 671,95

4 KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
Toimintatuotot	94 595 648,03	95 068 673,22	89 549 685,69
Toimintakulut	-237 205 024,50	-231 183 175,03	-225 866 334,06
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-12 695,21	2 882,27	-1 189,32
Toimintakate	-142 622 071,68	-136 111 619,54	-136 317 837,69
Verotulot	123 107 012,33	125 798 960,06	124 277 740,30
Valtionosuudet	28 506 017,45	29 609 936,95	31 982 721,50
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	23 065,33	76 927,49	43 839,25
Muut rahoitustuotot	339 489,72	354 766,88	177 050,72
Korkokulut	-609 870,72	-635 718,73	-666 212,24
Muut rahoituskulut	-296 766,98	-259 953,33	-274 666,37
Vuosikate	8 446 875,45	18 833 299,78	19 222 635,47
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 165 605,21	-13 040 435,96	-12 616 342,43
Omistuksen eliminointierot	-37 443,55	-19 982,89	0
Arvonalentumiset	-13 167,29	-397,46	-87 796,41
Satunnaiset tuotot	23 633,00	638 687,94	400 000,00
Satunnaiset kulut	-18 912,02	-997 677,41	-14 833,68
Tilikauden tulos	-4 764 619,62	5 413 494,00	6 903 662,95
Tilinpäätössiirrot	-10 627,11	7 037,14	-2 661,13
Tilikauden verot	-123 347,34	-115 013,38	-136 634,79
Laskennalliset verot	2 720,00	8 362,77	20 978,43
Vähemmistöosuudet	-127 466,71	-112 615,60	-167 999,06
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 023 340,78	5 201 264,93	6 617 346,40

5 KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	8 446 875,45	18 833 299,79	19 222 635,47
Satunnaiset erät	4 720,98	-358 989,47	385 166,32
Tilikauden verot	-123 347,34	-114 835,41	-115 656,36
Tulorahoituksen korjaukset	-1 402 219,29	-157 065,16	-1 034 468,01
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-24 413 861,34	-14 401 976,81	-19 849 578,93
Rahoitusosuudet investointimenoihin	522 446,78	128 940,20	872 934,62
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 724 737,94	1 793 915,74	1 565 191,29
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 240 646,82	5 723 288,88	1 046 224,40
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-3 936,25	-5 845,20
Antolainasaamisten vähennykset	1 104,07	6 725,93	0,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 264 649,53	15 624 097,03	20 238 015,23
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 082 023,21	-12 637 981,50	-11 863 948,26
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 009 481,54	-5 500 000,00	-6 500 000,00
Oman pääoman muutokset	-4 465,87	-116 077,76	-166 639,65
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	11 187,87	13 246,24	14 489,88
Vaihto-omaisuuden muutos	-102 039,35	64 119,38	-99 811,83
Saamisten muutos (lis-, väh+)	439 008,70	-1 176 107,21	737 610,14
Korottomien velkojen muutos	4 343 298,05	907 013,10	-2 067 857,61
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	4 691 455,27	-191 728,49	-1 415 569,42
Rahoituksen rahavirta	14 880 201,33	-2 818 901,04	286 012,70
Rahavarojen muutos	-360 445,49	2 904 387,84	1 332 237,10
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	19 650 295,84	20 010 741,33	17 106 353,49
Rahavarat 1.1.	20 010 741,33	17 106 353,49	15 774 116,39
	-360 445,49	2 904 387,84	1 332 237,10

6 KONSERNITASE

KONSERNITASE VASTAAVAA	Vuosi 2018 Euro	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	1 561 832,99	791 114,73	815 091,41
Muut pitkävaikutteiset menot	434 915,54	404 638,61	289 788,46
Ennakkomaksut	941,09	-3 331,40	3 042,99
	<u>1 997 689,62</u>	<u>1 192 421,94</u>	<u>1 107 922,86</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	34 658 222,02	33 817 660,09	33 060 496,12
Rakennukset	86 511 437,40	92 930 907,86	87 276 905,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	30 463 731,75	29 359 359,23	25 340 441,14
Koneet ja kalusto	5 140 203,56	5 075 065,36	5 069 078,01
Muut aineelliset hyödykkeet	67 754,08	65 985,93	68 081,48
Enn.maksut ja keskeneräiset	28 108 683,17	14 200 386,32	24 778 539,90
	<u>184 950 031,98</u>	<u>175 449 364,79</u>	<u>175 593 542,19</u>
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosuudet	465 825,86	418 510,28	380 930,30
Muut osakkeet ja osuudet	5 577 912,01	5 661 750,54	5 699 607,89
Muut lainasaamiset	1 052,53	2 156,60	8 425,54
Muut saamiset	79 717,81	23 264,82	221 581,60
	<u>6 124 508,21</u>	<u>6 105 682,24</u>	<u>6 310 545,33</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	193 072 229,81	182 747 468,97	183 012 010,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	161 644,87	169 725,37	77 655,01
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	137 521,71	139 518,98	140 510,73
Muut toimeksiantojen varat	71 870,23	78 314,84	141 763,24
	<u>371 036,81</u>	<u>387 559,19</u>	<u>359 928,98</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	1 187 951,02	678 000,37	1 085 886,11
Keskeneräiset tuotteet	0,00	343 965,60	0,00
Muu vaihto-omaisuus	1 287,13	1 113,54	1 312,70
	<u>1 189 238,15</u>	<u>1 023 079,51</u>	<u>1 087 198,81</u>

Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	135 000,00	135 000,00	405 000,00
Lainasaamiset	1 015,90	997,28	0,00
Muut saamiset	82 518,08	81 593,08	60 044,64
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00
	<u>218 533,98</u>	<u>217 590,36</u>	<u>465 044,64</u>
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	4 313 749,28	4 313 126,68	2 737 581,25
Lainasaamiset	0,00	-1 558,40	17 166,51
Muut saamiset	1 436 638,16	2 116 212,92	2 662 473,64
Siirtosaamiset	1 575 662,53	2 514 328,32	2 101 326,62
	<u>7 326 049,97</u>	<u>8 942 109,52</u>	<u>7 518 548,02</u>
Rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	2 473 684,31	12 343,06	2 441 414,20
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	2 448 650,91	239 690,96
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	840 939,64
	<u>2 473 684,31</u>	<u>2 460 993,97</u>	<u>3 522 044,80</u>
Rahat ja pankkisaamiset	17 176 611,53	17 549 747,36	13 584 352,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	28 384 117,94	30 193 520,72	26 177 188,59
VASTAAVAA YHTEENSÄ	221 827 384,56	213 328 548,88	209 549 127,95
VASTATTAVAA			
	Vuosi 2018	Vuosi 2017	Vuosi 2016
	Euro	Euro	Euro
OMA PÄÄOMA	77 705 781,67	82 736 128,75	78 069 804,05
Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	179 723,77	179 723,77	179 723,77
Muut omat rahastot	438 187,21	471 199,24	899 774,87
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	31 118 585,13	25 891 314,46	19 380 332,67
Tilikauden yli- / alijäämä	<u>-5 023 340,78</u>	<u>5 201 264,94</u>	<u>6 617 346,40</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	988 838,06	850 735,89	1 103 894,55
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0,00	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 841 247,94	2 048 169,35	1 083 984,57
Eläkevaraukset	19 638,61	19 638,61	22 145,75
Muut pakolliset varaukset	<u>1 821 609,33</u>	<u>2 028 530,74</u>	<u>1 061 838,82</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	431 477,24	450 057,99	409 181,54
Valtion toimeksiannot	108 716,41	87 487,10	58 023,30
Lahjoitusrahastojen pääomat	156 388,99	158 616,93	159 846,64
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>166 371,84</u>	<u>203 953,96</u>	<u>191 311,60</u>

VIERAS PÄÄOMA	140 860 039,65	127 243 456,90	128 882 263,24
Pitkäaikainen	96 791 836,63	87 294 146,47	84 070 255,87
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 135 035,75	75 807 768,78	72 623 166,10
Lainat julkisyhteisöiltä	143 691,52	8 779,61	13 139,57
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	27,09	370 433,58	910 611,49
Muut velat	11 484 753,52	11 079 519,00	10 494 965,89
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	28 328,75	27 645,50	28 372,82
Lyhytaikainen	44 068 203,02	39 949 310,43	44 812 007,37
Joukkovelkakirjalainat	2 000 000,00	0,00	5 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 136 448,92	12 409 225,09	12 637 392,31
Lainat julkisyhteisöiltä	10 066,21	7 361,07	5 256,00
Saadut ennakot	1 002 260,17	983 902,75	1 390 799,24
Ostovelat	10 210 901,13	9 529 830,43	9 415 099,83
Muut velat	1 769 170,58	2 734 760,42	2 286 658,38
Siirtovelat	17 930 966,92	14 272 438,34	13 556 646,52
Laskennalliset verovelat	8 389,09	11 792,33	20 155,09
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	221 827 384,56	213 328 548,88	209 549 127,95

IV LIITETIEDOT

1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus:

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistomenetelmä on tasapoisto. Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2018 vahvistamaa poistosuunnitelmaa (ennen vuotta 2018 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 10.12.2012 ja 9.6.2003 hyväksymiä poistosuunnitelmia) ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista 19.4.2016.

Sijoitusten arvostus: Pysyvien vastaavien sijoitusten erät on arvostettu hankintameno- tai alempaan käypään arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus: Kunnan vaihto-omaisuus muodostuu polttoaine- ja toimistotarvikevarastosta ja vesilaitoksella lisäksi kemikaalivarastosta. Tarvikevarasto on ajettu alas 31.12.2017. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno- määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus: Rahoitusomaisuudessa olevat sijoitukset on arvostettu hankintahintaisina tai alempaan käypään arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely: Kunnalla ei ole johdannaisia.

Avustusten käsittely: Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on vähennetty a.o. hyödykkeen hankintamenoista.

Maankäyttösopimukseen liittyvä tuloutusmenettely: Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maanomistajalla on velvollisuus osallistua asemakaavoituksen ja asemakaavan toteuttamiskustannuksiin. Maankäyttösopimuksella sovitaan maanomistajan osallistumisesta em. kustannuksiin luovuttamalla kunnalle kustannusten korvauksena määräala. Määräalan hallinta- ja omistusoikeus siirtyy kunnalle, kun kaupan hyväksymistä koskeva kunnan päätös ja sopimusalueen asemakaavan hyväksymispäätös ovat saaneet lainvoiman.

Maanomistajan käyttöomaisuuden luovutuksena suorittama maksu merkitään kunnan taseen eriin Maa- ja vesialueet ja Saadut ennakot sinä tilikautena, jolloin määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy kunnalle. Ennakkomaksu tuloutetaan tuloslaskelman maksutuottoihin tilikausittain toteutuneiden kaavoitus- ja rakentamiskustannusten kertymän suhteessa kokonaismäärästä, mihin kunta on maankäyttösopimuksessa sitoutunut. (Kilan kuntajaosto, lausunto 67 /22.2.2005)

Konsernitilinpäätöksen laajuus: Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätös on laadittu vuodesta 2015 alkaen uusien laadinta-ohjeiden mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet: Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet: Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu: Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmillä tilikausilla kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero: Uudessa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta on muutoksia vapaaehtoisten varausten ja poistoeron käsittelyyn:

”Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset kunta merkitsee konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään. Laskennallisten verovelkojen laskemisessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisten verovelkojen ja -saamisten käsittelystä (12.9.2006). [2015] ”

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset:

Myyntisaamisten poistot:	2018 1000 e	2017 1000 e
Kunnanhallitus	-22	1
Lasten ja nuorten lautakunta	60	41
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	0	1
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	35	47
Yhteensä	73	90

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus päättyneen tilikauden tietoihin:

Vesilaitos on muutettu liikelaitoksesta kirjanpidolliseksi taseyksiköksi. Kunta on tehnyt organisaatiouudistuksen 1.8.2018 alkaen, millä on vaikutusta kun tietoa esitetään tulosalueittain.

2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot tulosalueittain (ulkoiset)

Kunnan osalta:	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Konsernipalvelut		
Keskusvaalilautakunta	47	0
Hallinto ja talous	0	1 835
Konsernipalvelut	1 758	14
Ateria ja puhdistus	1 344	1 422
Elinvoimapaalvelut		
Elinkeino ja markkinointi	9	0
Sivistyspalvelut		
Opetuksen ja nuorten		1 302
Opetuksen tulosalue	1 392	
Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue	82	380
Varhaiskasvatuksen tulosalue	1 980	2 435
Liikuntapalveluiden tulosalue	217	0
Lasten ja nuorten hyvinvointi	102	0
Infra- ja tukipalvelut		
Tukipalvelut	0	0
Kunnallistekniset palv. tulosalue	310	767
Tilapalvelujen tulosalue	2 733	2 739
Maankäyttöpalvelut	0	2 913
Ympäristöpalvelujen tulosalue	275	434
Ympäristölautakunta	2	0
Elinvoimapaalvelut	1 477	0
Vesihuoltolaitos	4 165	0
Vesilaitoksen eliminoitu liikevaihto		3 971
Yhteensä:	15 893	18 212

Kunnan organisaatorakenne on muuttunut vuoden 2018 aikana.

Koko konsernin toimintatuottojen erittely:

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Myyntituotot	79 294	76 226	7 766	7 565

Koko konsernin toimintatuottojen erittely:

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Myyntituotot	79 294	76 226	7 766	7 565
Maksutuotot	8 022	9 199	2 941	4 457
Tuet ja avustukset	3 118	2 443	1 514	1 818
Muut toimintatuotot	1 906	6 770	628	1 203
Vuokratuotot	2 255	430	3 044	3 169
Yhteensä toimintatuotot	94 595	95 068	15 893	18 212

Verotulojen erittely

	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Kunnan tulovero	112 309	114 644
Kunnan osuus yhteisöveroista	3 619	3 710
Kiinteistövero	7 185	7 452
Oikaisukorot	- 7	- 7
Verotulot yhteensä	123 107	125 799

Valtionosuuksien erittely

	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	27 808	28 209
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-1 803	-1 528
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-3 139	-2 638
Valtionosuudet yhteensä	22 866	24 043

Palvelujen ostot

	Vihti 2018	Vihti 2017
Asiakaspalvelujen ostot tulosalueittain:		

Konsernipalvelut	56 439,84	0,00
Hallinto ja talous	0,00	605 507,19
Opetuksen ja nuorten tua	0,00	1 024 461,47
Opetuksen tua	621 110,25	0,00
Kulttuuri- ja vapaa-ajan tua	218 429,00	229 460,18
Varhaiskasvatuksen tua	39 187,75	45 047,43
Sote-palvelujen ostot	82 112 384,49	77 932 526,09
Lasten ja nuorten hyvinvointi	195,53	0,00
Kunnallisteknisen palvelun tua	42,00	0,00
Tilapalvelun tua	256,23	0,00
	83 048 045,09	79 837 002,36
Muiden palvelujen ostot		
Keskusvaalilautakunta	5 405,16	0,00
Tarkastuslautakunta	18 845,47	22 533,09
Kunnanvaltuusto	25 328,30	0,00
Kunnanhallitus	41 848,78	0,00
Konsernipalvelut	3 675 342,81	0,00
Vaalit tua	0,00	20 572,32
Elinkeino ja markkinointi	320 042,37	0,00
Hallinto ja talous	0,00	3 722 493,46
Ateria ja puhdistuksen tua	756 270,57	787 783,31
Lasten ja nuorten lautakunta	1 552,91	0,00
Opetuksen ja nuorten tua	0,00	2 167 939,14
Opetuksen tulosalue	2 280 024,38	0,00
Liikuntapalveluiden tua	34 523,90	0,00
Lasten ja nuorten hyvinvointi	86 773,69	0,00
Kulttuuri- ja vapaa-ajan tua	124 192,24	151 837,61
Kulttuuri- ja vapaa-ajan ltk	930,52	0,00
Varhaiskasvatuksen tua	436 255,68	530 726,98
Kaavoitus- ja tekninen ltk	2 829,08	0,00
Tukipalvelut	1 924 737,95	1 870 865,15
Kunnallistekniset palvelujen tua	667 593,81	1 002 217,04
Tilapalvelun tua	1 515 098,82	1 204 828,75
Elinvoimapalvelut	219 090,08	0,00
Ympäristöltk	729,24	0,00
Maankäyttöpalvelut	0,00	199 838,91
Ympäristöpalveluiden tua	507 843,39	492 494,97
Konsernijohto	0,00	325 633,76
Sote-palvelujen ostot	13 253,73	16 805,27
Vesilaitos	932 989,84	718 352,28
	13 591 502,72	13 234 922,04
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	96 639 547,81	93 071 924,40

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Kehittämismenot	2 vuotta	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmisto	2 vuotta	Tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön		
tiehankkeisiin	15 vuotta	Tasapoisto
ratahankkeisiin	30 vuotta	Tasapoisto
Muut	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat	10-30 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa

Uusittu poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2018 alkaen. Uutta suunnitelmaa noudatetaan vuonna 2018 ja sen jälkeen hankitun tai valmistuneen omaisuuden osalta. Aiemmin hankittu omaisuus poistetaan aiemmin vahvistettujen poistosuunnitelmien mukaisesti.

Vanhoilla poistoajoilla (päätös 9.6.2003) olevia hyödykkeitä on mukana myös seuraavissa kohdissa:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-12 vuotta	Tasapoisto

Aktivointiraja on poistosuunnitelman mukaan 10.000 euroa.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Konsernin pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus 1.1.	19	22		
Lisäykset tilikaudella	0	0		
Vähennykset tilikaudella	0	-3		
Eläkevastuuvaraus 31.12.	19	19		
Takuuvaraus 1.1.	796	0	796	0
Lisäykset tilikaudella	19	796	19	796
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Takuuvaraus 31.12.	815	796	815	796
Oikeudenkäyntivaraus 1.1.	202	0	202	0
Lisäykset tilikaudella	0	202	0	202
Vähennykset tilikaudella	-202	0	-202	0
Oikeudenkäyntivaraus 31.12.	0	202	0	202
Potilasvahinkovakuutus 1.1.	937	1 004		
Lisäykset tilikaudella	2	0		
Vähennykset tilikaudella	0	-67		
Potilasvahinkovakuutus 31.12.	939	937		
Ympäristövastuuvaraus 1.1.	31	33		
Lisäykset tilikaudella	0	31		
Vähennykset tilikaudella	-31	-33		
Ympäristövastuuvaraus 31.12.	0	31		
Muu pakollinen varaus 1.1.	63	26		
Lisäykset tilikaudella	5	41		
Vähennykset tilikaudella	0	-4		
Muu pakollinen varaus 31.12.	68	63		
Pakolliset varaukset yhteensä	1 841	2 048	815	998

Kunnan pakolliset varaukset koostuvat Hill Side Golfiin konkurssin tuomasta vastuusta kunnan takaamien lainojen osalta: 814.765,97 e.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	452	1037	445	1 093
Rakennusten myyntivoitot	765	48	0	48
Muut myyntivoitot	14	27	5	0
Myyntivoitot yhteensä	1 231	1 112	450	1 141
Muut toimintakulut				
Osakkeiden myyntitappio	23	17	23	17
Maa-alueiden myyntitappio	0	29	0	25
Muut myyntitappiot	0	0	0	0
Myyntitappiot yhteensä	23	46	23	42

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000
Satunnaiset tuotot	24	639	24	505
Satunnaiset tuotot yhteensä	24	639	24	505
Satunnaiset kulut	19	998	19	998
Satunnaiset kulut yhteensä	19	998	19	998

Vuoden 2018 Satunnaisissa tuotoissa yht. 23.633,00 e on ostetun maa-alueen puustokorvaus. Satunnaisissa menoissa yht. 18.912,02 e on Hill Side Golfin konkurssin lisäosuus.

Vuoden 2017 kunnan ja vesilaitoksen Satunnaisissa tuotoissa on sijoitusrahaston myynti 455.852,36 e, kaksi sopimussakkoa rakentamisen laiminlyönnin osalta yht. 30.096 e sekä vesilaitoksen saama vakuutuskorvaus vuodelta 2016: 19.004,57 e.

Satunnaisissa kuluissa on Hill Side Golfin takauksen realisointimiskulut kunnan takaamien lainojen osalta 795.853,95 e ja Puukartellin oikeudenkäyntikulut 201.823,46 e.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Osinkotulot saman konsernin yhteisöistä	0	118
Peruspääoman korko kuntayhtymiltä	230	231
Rahoitustuotot muista yhteisöistä	9	107
Yhteensä	239	456

3 TASEEN LIITETIEDOT

Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritykset

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	148,6	158,4	29,1	29,1
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	-9,8	0,0	0,0
Arvo 31.12.	148,6	148,6	29,1	29,1
Rakennukset				
Arvo 1.1.	0,6	0,6	0,6	0,6
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvo 31.12.	0,6	0,6	0,6	0,6
Muut osakkeet ja osuudet				
Arvo 1.1.	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvo 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotukset yhteensä				
Arvo 1.1.	149,2	159,0	29,7	29,7
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	-9,8	0,0	0,0
Arvo 31.12.	149,2	149,2	29,7	29,7

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Vihtin kunnan taseessa arvonkorotuksia on vastikkeetta saadun omaisuuden osalta. Korotus on tehty viimeisimpään verotusarvoon. Ennen vuotta 1997 saadut rakennukset ja maa-alueet on arvostettu viimeisimmän kiinteistöverotuksen mukaisesti. Lahjoituksena saatu rakennus on poistettu kokonaan vuonna 2016.

Pysyvien vastaavien hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erittäin eriteltyinä:

	Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset		Kaikki yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kilteät rakenteet ja liitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä		
Hankintameno 1.1.	137 176,36	324 233,83	461 410,19	33 062 344,12	71 150 726,54	28 556 329,46	1753 647,22	11826 638,95	146 349 686,29	24 827 131,80		171638 228,28	
Hankintameno lisäykset	206 720,26	4166	206 761,92	901 108,50	292 492,95	1 275 800,00	981 557,52	16 962 852,98	20 413 811,95	0,00		20 620 573,87	
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-150 000,00	-40 000,00	0,00	-244 002,50	-434 002,50	0,00		-434 002,50	
Hankintameno vähennyk.	0,00	23 795,43	23 795,43	70 134,61	0,00	0,00	0,00	7 747,42	77 882,03	32 796,65		134 474,11	
Siirrot erien välillä	0,00	110 550,47	110 550,47	8 538,05	267 576,10	2 759 975,64	0,00	-3 138 102,21	-102 012,42	-8 538,05		0,00	
Tilikauden poisto	161 322,90	44 556,51	205 879,41	0,00	5 854 646,48	2 843 330,26	1027 084,38	0,00	9 725 061,12	0,00		9 930 940,53	
Avonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Aktivoidut konkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Hankintameno 3.1.12.	182 573,72	366 474,02	549 047,74	33 901 856,06	65 706 149,11	29 708 774,84	1 708 120,36	25 399 639,80	156 424 540,17	24 785 797,10		181 759 385,01	
Kirjanpitoarvo	182 573,72	366 474,02	549 047,74	33 901 856,06	65 706 149,11	29 708 774,84	1 708 120,36	25 399 639,80	156 424 540,17	24 785 797,10		181 759 385,01	
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	2 859 347,95	193,64	0,00	0,00	2 859 541,59	0,00		2 859 541,59	
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	-189 199,44	-193,64	0,00	0,00	-189 393,08	0,00		-189 393,08	
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	-36 698,61	0,00	0,00	0,00	-36 698,61	0,00		-36 698,61	
P.eron poisikiij.	0,00	0,00	0,00	0,00	36 698,61	0,00	0,00	0,00	36 698,61	0,00		36 698,61	
Epäsuora tulout	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Kertynyt poistoero 3.1.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	2 670 148,51	0,00	0,00	0,00	2 670 148,51	0,00		2 670 148,51	
Tilikauden aikaiset pienhankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Kertapoistot käyttöomaisuudesta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	

Kunnan yhdistellyssä taseessa eliminoitu vesilaitoksen osuus sijoituksista: 3.686.690 e.
Hankintameno 1.1. ei sisällä avustuksia.

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	504	424	504	412
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	33	183	33	33
Maa- ja vesialueiden arvovähennykset	-10	-283	0	-283
Muut maa- ja vesialueet	34 111	33 494	33 365	32 900
Maa- ja vesialueet yhteensä	34 638	33 818	33 902	33 062

Vihdin kunnan sijoitukset

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Joukkovelkakirjalainat, muut laina- ja muut					
	Osakkeet tytäryhtiöt	Kuntayhtymäosuudet	Liikelaistosten peruspääom osuudet (vesilaitos)	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Joukkov elkakirj alainat	Saamiset konserniyht eisöt	Saa miset kunta yhty mät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 869 488,72	14 019 278,57	3 686 690,00	5 243 136,40	24 818 593,69	0,00	190 163,72	0,00	840,94	191 004,66
Lisäykset	0,00			0,00	0,00				0,00	0,00
Vähennykset				-32 796,65	-32 796,65		0,00		-840,94	-840,94
Siirrot erien välillä	0,00			0,00	0,00					0,00
Hankintameno 31.12.	1 869 488,72	14 019 278,57	3 686 690,00	5 210 339,75	24 785 797,04	0,00	190 163,72	0,00	0,00	190 163,72
Arvonlennukset					0,00					0,00
Arvonkorotukset					0,00					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 869 488,72	14 019 278,57	3 686 690,00	5 210 339,75	24 785 797,04	0,00	190 163,72	0,00	0,00	190 163,72

Korjattu muiden osakkeiden alkusaldoa ja siirretty 8.538,05 e kiinteistöjen liittymismaksuihin.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄOSUUDET SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT	Koti- paikka	Kunnan		Kuntakonsernin osuus 1000 euro		
		omistus osuus %	Konsernin omistus- osuus-%	osuus omasta	vieraasta pääomas- ta 1000 €	tilikauden voitosta/ tappiosta

Yhdistelty:

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1	Vihti	100,00	100,00	24	8	0,0
Kiinteistö Oy Härköiläntie 2	Vihti	100,00	100,00	32	13	0,0
Kiinteistö Oy Härköiläntie 3	Vihti	100,00	100,00	33	15	1,3
Nummelan Aluelämpö Oy	Vihti	60,00	60,00	1 361	2 717	321,0
Nummelan Teollisuustalo Oy	Vihti	100,00	100,00	660	15	43,0
Palman tieto-taito-keskus Oy	Vihti	100,00	100,00	1 117	12	-11,8
Veikkokorpi I Oy	Vihti	100,00	100,00	379	0	-2,3
			Yhteensä	3 606	2 780	351,2

Yhdistelty suhteellisesti peruspääomaosuuksien mukaan:

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Helsinki	1,955647	1,955647	150	281	-2,2
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutus kuntayht.	Lohja	23,63	23,63	1 812	3 399	-26,2
Perusturvakuntayhtymä Karjalainen	Vihti	76,0	76,00	5 829	10 933	-84,4
Uudenmaan erityispalvelut kuntayhtymä	Mäntsälä	3,5100	3,5100	269	505	-3,9
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,130	2,130	163	306	-2,4
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	4,31035	4,31035	331	620	-4,8
			Yhteensä	8 555	16 046	-123,8

Saamisten erittely

	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
	2018 e	2018 e	2017 e	2017 e
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	425 966,10	0,00	238 209,65
Muut saamiset		0,00		0,00
Siirtosaamiset		415 548,25		0,00
Yhteensä	0,00	841 514,35	0,00	238 209,65
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	3 632,72	0,00	9 969,08
Muut saamiset		0,00		0,00
Siirtosaamiset		0,00		36 000,00
Yhteensä	0,00	3 632,72	0,00	45 969,08
Saamiset valtiolta ja muilta				
Myyntisaamiset	135 000,00	1 456 227,99	135 000,00	1 060 704,93
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	-1 558,40
Muut saamiset	51 731,00	702 052,36	50 806,00	1 040 101,55
Siirtosaamiset	0,00	538 213,81	0,00	1 329 070,18
Yhteensä	186 731,00	2 696 494,16	185 806,00	3 428 318,26
Saamiset yhteensä	186 731,00	3 541 641,23	185 806,00	3 712 496,99

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		
Vihdin kunta:		
Vihdin vesihuoltolaitos muut siirtosaamiset	0,00	6 591,50
Avustus pakolaisten kuluihin	189 853,48	483 502,64
Keva	46 255,88	719 712,42
Karviaisen palautus	315 244,45	0,00
Vuodelle 2019 kuuluvat ostolaskut	149 232,55	
Muut siirtosaamiset	253 175,70	155 263,62
Yhteensä	953 762,06	1 365 070,18

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e
Pitkäaikaiset siirtosaamiset:	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		
Siirtyvät korot	0,00	6 281,45
Kelan korvaus työterveyshuollon järj.	190 248,42	189 451,16
EU-tuet ja avustukset	5 040,32	5 483,24
Keva-maksut	46 255,88	719 712,42
Projektisaamiset	101 688,95	109 364,08
Korvaukset vastaanottokeskustoim	189 853,48	483 502,64
Muut tulojäämät	1 042 575,48	1 000 533,33
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 575 662,53	2 514 328,32
SIIRTOSAAMISET YHTEENSÄ	1 575 662,53	2 514 328,32

Vihdin osalta Kelan korvaus työterveyshuollon järjestämisestä ei ole siirtosaamisissa vaan muissa saamisissa. Vuonna 2017 summa oli 273.075 e ja vuonna 2018 se on 261.918,75 e.

Oman pääoman erittely

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	Konserni 2018 €	Konserni 2017 €	Vihti 2018 €	Vihti 2017 €
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoma 1.1.	50 992 626,40	50 992 626,40	50 992 626,34	50 992 626,34
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	50 992 626,40	50 992 626,40	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot				
Muut konsernin rahastot 1.1.	471 199,26	899 774,87	-	-
Lisäykset	0,00	0,00	-	-
Vähennykset	33 012,05	0,00	-	-
Muut muutokset	0,00	428 575,61	-	-
Muut konsernin rahastot 31.12.	438 187,21	471 199,26	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	31 092 579,40	25 997 679,07	21 508 759,02	16 402 220,01
Edellisten tilikausien virheiden oikaisut	0,00	9 713,15	0,00	0,00
Lisäykset	26 005,73	0,00	0,00	0,00
Konserniohjeen muutoksen vaikutus	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	116 077,76	0,00	-0,03
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	31 118 585,13	25 891 314,46	21 508 759,02	16 402 219,98
Tilikauden alijäämä- /ylijäämä+	-5 023 340,78	5 201 264,94	-5 092 829,48	5 106 539,04
Yhteensä	26 095 244,35	31 092 579,40	16 415 929,54	21 508 759,02
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	77 705 781,73	82 736 128,83	67 438 279,65	72 531 109,13

Oman pääoman muutokseen on vaikuttanut Palman Tieto-taitokeskuksen koko osakekannan hankinta.

Rahoitusarvopaperien jälleen hankinta hintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotus

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
Osakkeet ja osuudet				
Jälleenhankintahinta	34 049,27	33 130,77	31 568,25	30 436,91
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 130,22	12 343,06	9 649,20	9 649,20
Erotus	21 919,05	20 787,71	21 919,05	20 787,71
Sijoitukset joukkovelkakirjalainainstrumentteihin				
Jälleenhankintahinta	2 462 382,87	2 448 650,91	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 462 382,87	2 448 650,91	0,00	0,00
Erotus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä rahoitusarvopaperit erotus 31.12.	21 919,05	20 787,71	21 919,05	20 787,71

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

(Vuonna 2018 lyhennykset 1.1.2024 jälkeen.)

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
Lainat rahoitus- ja vakuuslaitoksilta	49 941 498,96	46 263 872,12	48 793 601,96	40 682 359,30
Pitkäaikaiset velat yhteensä	49 941 498,96	46 263 872,12	48 793 601,96	40 682 359,30

Lyhennykset erääntymisvuosittain (Vihdin kunta)

Vuonna 2024	6 498 783,34	2 898 786,00
Vuonna 2025	6 442 097,34	2 842 100,00
Vuonna 2026	6 442 097,34	2 842 100,00
Vuonna 2027	6 373 097,34	2 773 100,00
Vuonna 2028	5 637 497,34	2 037 500,00
Vuonna 2029	5 599 997,34	2 000 000,00
Vuonna 2030	4 599 997,34	1 000 000,00
Vuonna 2031	3 600 017,34	
Vuonna 2032	2 266 665,24	
Vuonna 2033	1 333 352,00	

Pakolliset varaukset

	Konserni 2018 1000 e	Konserni 2017 1000 e	Vihti 2018 1000 e	Vihti 2017 1000 e
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus	20	20	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus	939	936	0	0
Ympäristövastuuvaraus	0	31	0	0
Takuuvaraus	815	796	815	796
Oikeudenkäyntivaraus	0	202	0	202
Muu pakollinen varaus	68	63	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 842	2 048	815	998

Kunnan pakolliset varaukset koostuvat Hill Side Golfiin konkurssin tuomasta vastuusta kunnan taakamien lainojen osalta: 814 765,97 e.

Vieras pääoma

Erittely pitkä- ja lyhytaikaisista veloista saman konsernin tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille.

	Pitkäaikaiset 2018 e	Lyhytaikaiset 2018 e	Pitkäaikaiset 2017 e	Lyhytaikaiset 2017 e
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	75 671,15	0,00	60 917,20
Siirtovelat		0,00		90 264,57
Yhteensä	0,00	75 671,15	0,00	151 181,77
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	0,00	1 708 757,98	0,00	162 281,68
Muut velat	50 432,80	0,00		0,00
Muut siirtovelat		0,00		0,00
Yhteensä	50 432,80	1 708 757,98	0,00	162 281,68
Velat valtiolle ja muille				
Saadut ennakot	0,00	301 311,45	377 173,16	228 902,04
Ostovelat	0,00	4 005 791,64	0,00	3 911 128,38
Muut velat	9 720 139,36	703 308,81	9 416 063,90	1 568 382,32
Siirtovelat	0,00	8 272 728,94	0,00	5 509 256,41
Yhteensä	9 720 139,36	13 283 140,84	9 793 237,06	11 217 669,15
Vieras pääoma yhteensä	9 770 572,16	15 067 569,97	9 793 237,06	11 531 132,60

Shekkilimiitti

Vihdin kunnalla ei ole shekkilimiittiä.

Uudenmaan Erytispalvelujen kuntayhtymällä 193.151,53 e käyttämätön shekkilimiitti.

Muut velat erittely

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
Muut velat – pitkäaikainen				
Liittymismaksut Vihdin vesihuoltolaitos				
Vesi- ja viemäri liittymismaksut	9 770 572,16	9 409 297,23	9 770 572,16	8 914 737,24
Muut liittymismaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	1 714 181,36	1 661 942,57	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	11 484 753,52	11 071 239,80	9 770 572,16	8 914 737,24

Vihdin vesihuoltolaitoksen liittymismaksut on muutettu 1.4.2004 palautuskelpoisiksi. Kunnanvaltuusto 10.5.2004 § 27.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	0,00	0,00		
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Siirtyvät korot	81 414,65	88 487,86	76 838,10	85 616,87
Lomapalkkajaksotukset	11 274 485,32	10 539 327,40	4 611 308,93	4 308 887,47
Henkilösivukuluvelat	2 237 935,13	1 612 218,92	808 055,65	517 403,85
Valtionosuusennakot	593 558,60	325 883,96	593 558,60	325 883,96
Vuokratakuut	10 040,54	9 698,90	10 040,54	9 698,90
Muut siirtovelat	3 733 532,68	1 694 738,32	2 172 927,12	352 029,93
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	17 930 966,92	14 270 355,36	8 272 728,94	5 599 520,98
Siirtovelat yhteensä	17 930 966,92	14 270 355,36	8 272 728,94	5 599 520,98

4 VAKUUTUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni 2018 e	Konserni 2017 e	Vihti 2018 e	Vihti 2017 e
--	-----------------------	-----------------------	--------------------	--------------------

Kunta ei ole antanut velkojen vakuudeksi kiinnityksiä kiinteistöihin tai pantannut osakekirjoja.

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin:

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 905 719,75	1 801 888,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 607 693,22	4 094 772,00

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen:

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	238 464,85	247 036,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	466 733,82	466 734,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	5 074 427,04	4 561 506,00

Vakuudet

	Konserni 2018	Konserni 2017	Vihti 2018	Vihti 2017
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 460,11	1 779,15	0	0
Yhteensä	1 460,11	1 779,00	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet	175 758,69	192 905,91		
Yhteensä	175 758,69	192 905,91		
Muiden puolesta annetut vakuudet	0,00	389,04		
Yhteensä	0,00	389,04		

Vuokravastuut

	Konserni 2018	Konserni 2017	Vihti 2018	Vihti 2017
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	18 311 275,82	13 346 437,54	1 172 866,53	1 409 890,62
Seuraavalla tilikaudella maksettava	4 872 551,62	4 346 384,95	669 027,77	565 309,15
Leasingvastuut yhteensä	1 475 266,97	1 159 452,29	93 141,32	123 028,51
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	588 169,69	467 776,27	40 058,97	60 326,20
Yhteensä vuokravastuut	19 786 542,79	14 505 889,83	1 266 007,85	1 532 919,13

Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset	2018	2017
Alkuperäinen pääoma	1 090 000,00	1 090 000,00
Jäljellä oleva pääoma	275 000,00	354 000,00

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

	2018 e	2017 e
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	165 867 153,00	162 161 897,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	106 561,99	107 175,15
Muut kunnan taloudelliset vastuut yhteensä	165 973 714,99	162 269 072,15

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni 2018	Konserni 2017	Vihti 2018	Vihti 2017
Tulevan tuetun asumisen vastuut	649 190	674 572		
Varmuuslisä: tulevan tuetun asumisen varausten osuus	12 983	13 491		
Sopimusvastuut				
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	16 258 790	0	16 135 022	17 972 629
Jäljellä oleva pääoma	4 195 117	4 405 366	4 106 992	4 330 070
Sitoumus sopimuksesta	81 452	62 756		
Maankäyttösopimukset	5 274 653	6 172 838	5 274 653	6 172 838
Maankäyttösopimusten kunnan vastuut vuosittain				
2017			1 164 249	
2018			1 244 083	
2019			2 866 321	
			5 274 653	
Taseen ulkopuoliset varat	189 672	182 414	44 082	49 267

Sopimusvastuut yhteensä

Johdannaisopimukset

Koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo	537 820	431 420		
Käypä arvo	-35 856	-21 630	0	0
Lisähyöty-swop				
Nimellisarvo	146 690	153 846		
Käypä arvo	-15 626	-1 9663		
Sähköjohdannaiset	60 948			
Sähköjohdannaisopimusten arvo	60 948	-3 673	0	0

Sähköjohdannaisia on HUS:lla, koronvaihtosopimuksia HUS:lla, Etevallalla ja Nummelan Alue lämmöllä

Kiinteistöjen palautuksen alainen arvonlisävero vuosittain

Huomioitu EYTI:n tuomio 30.3.2006 C-184/04. Vuosittain huomioitava määrä on 1/10 alkuperäiseen vähennykseen oikeuttavasta veronmäärästä. Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

	Konserni 2018	Konserni 2017	Vihti 2018	Vihti 2017
Arvonlisäverojen palautusvastuu	446 119	534 944	76 073	6 811
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	79 199	100 164	0	0
ARA-avustusten palautusvastuu	663 997	663 997		
Velvoite tehdä pääomasijoituksia	3 226	3 226	0	0
 Liitteen vastuut yhteensä	 12 341 066	 12 768 802	 9 501 800	 10 550 254

5 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2018 lkm	2017 lkm
Kunnanjohtaja		
Kunnanjohtaja	2	
Yhteensä	2	
Konsernipalvelut		
Konsernihallinto		5
Hallintopalvelut	18	
Työllistäminen/kierrätyskeskus	28	24
Remonttipartio	2	
Henkilöstöpalvelut	6	
Talouspalvelut/joukkoliikenne	8	
Hallinto ja talous		26
Yhteensä	62	55
Sivistyspalvelut		
Opetus	449	447
Kulttuuri ja vapaa-aika		49
Varhaiskasvatus	373	380
Lasten ja nuorten hyvinvointi	18	
Kulttuuripalvelut, kirjasto	22	
Yhteensä	862	876
Infra- ja tukipalvelut		
Ympäristöpalvelut		10
Tilapalvelu	24	24
Vesilaitos	13	14
Tukipalvelut	1	1
Kunnallistekniset palvelut	27	24
Ateria- ja puhdistus	130	124
Yhteensä	193	197
Elinvoimapalvelut		
Maankäyttöpalvelut		22
Elinvoimapalvelut	25	
Ympäristöpalvelut, rakennusvalvonta	10	
Liikuntapalvelut	12	
Yhteensä	47	22

Kaikki yhteensä	1 166	1 150
-----------------	-------	-------

Kunnan tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut	2018 e	2017 e
Palkat ja palkkiot	37 108 205,03	36 159 042,12
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	8 296 446,58	8 185 244,54
Muut henkilösivukulut	1 358 173,49	16 321 107,28
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-855 918,01	-495 807,38
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	45 906 907,09	45 479 586,56
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	203 790,96	276 614,60
Yhteensä henkilöstökulut	46 110 698,05	45 756 201,16

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2018 e	2017 e
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	600,00	610,25
Vihdin Perussuomalaiset ry	1 884,02	1 557,78
Vihdin Vihreät ry	1 881,50	1 853,00
Vihdin Vasemmistoliitto ry	911,25	1 297,25
Vihdin Sosialidemokraatit ry	5 841,00	5 391,18
Svenska Folkpartiet rf	188,50	166,00
Kansallinen Kokoomus	5 375,68	5 400,89
Nummelan Kokoomus ry	1 808,26	0,00
Vihdin Kokoomus ry	937,13	0,00
Suomen Keskusta r.p.	4 327,90	3 314,45
Yhteensä luottamushenkilömaksuja	20 755,24	19 590,80

Tilintarkastajan palkkiot

	2018 e	2017 e
PwC Julkistarkastus Oy Tilintarkastuspalkkiot	0,00	10 745,00
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy Tilintarkastuspalkkiot	8 960,00	9 730,60
Muut palkkiot/Matkakulut	748,52	429,70
Palkkiot yhteensä	9 708,52	20 905,30

V LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

1 TILAPALVELU

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalveluiden tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä tilapalvelun taseyksikön tavoitteena tulee olla kattaa sisäisillä ja ulkoisilla vuokrasopimuksilla kiinteistöjen hankkimisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kulut siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta.

Tilapalvelun liikevaihto toteutui hyvin tarkasti talousarvion mukaisesti. Materiaalihankinnat ylittivät talousarvion noin 0,6 milj euroa ja palkkakustannukset alittivat talousarvion noin 0,27 miljoonaa euroa. Tilapalvelun liikeylijäämä oli 5,4 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 4,98 miljoonaa euroa. Ylijäämä alittaa talousarvion 0,1 miljoonaa eurolla. Tilapalvelun tulosta rasittaa salkutetut kiinteistöt, joita ei ole saatu myytyä tavoiteaikataulussa. Em kiinteistöjen ylläpito aiheuttaa käyttökustannuksia sekä sitoo työvoimaa, mutta ne eivät tuo vuokratuloja.

Tilapalvelun investoinnit (netto) olivat kokonaisuudessaan noin 14,0 miljoonaa euroa ja ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 1,6 miljoonaa euroa. Merkittävimmän poikkeaman aiheutti Vihdin kirkonkylän Campus –hankkeen joidenkin maksuerien aikaistuminen vuodelle 2018.

Kunnanhallitus teki keväällä 2018 periaatteellisen linjauksen Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotihankkeen osalta ohjeistaen samalla alueen liikuntapaikkarakentamisen käynnistämisen niin, että ensimmäisessä vaiheessa toteutuu palloiluhalli. Tavoiteajaksi sille asetettiin valmistuminen 2019 jolloin Ratapuiston kuplahallin käyttö päättyy.

Investointisuunnitelmassa isot, usealle vuodelle ajoittuvat hankkeet ovat sitovuustason kannalta ongelmallisia, koska hankkeiden tarkkaa etenemistä ei ole voitu talousarvion laadintavaiheessa arvioida. Henkilökunta uudistui niin, että virassaan aloitti tilapäällikkö sekä kiinteistöisännöitsijä, joka siirtyi syksyllä edelleen toisen työnantajan palvelukseen. Tilapalvelussa aloittivat vuonna 2018 myös ylläpitopäällikkö ja toinen rakennustöiden valvoja.

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2018	VIHDIN KUNNASSA TILOJEN VARAAMINEN ON MAHDOLLISTETTU SÄHKÖISESTI JA TILAVUOKRAUS TOIMII "YHDEN LUUKUN" PERIAATTEELLA
Tavoite 2018-2020	Tilavuokraus toimii "yhden luukun" periaatteella ja toimintaympäristöön on liitetty laajennetut palvelutoiminnot (osiot) erikseen määriteltäviltä osin
Toimenpide	Järjestelmän kokonaisvaltainen käyttöönotto. Tilojen kartoitus, vuokrausperiaatteiden ja vuokrahintojen määrittely
Mittari / Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuonna 2018 tiloista 80 % varattavissa järjestelmän kautta, vuonna 2019 90 % ja vuonna 2020 100 % Laajennetut palvelutoiminnot on otettu käyttöön erillisten tavoitteiden mukaisesti.
Vastuuhenkilö	Tilapäällikkö
Toteuma	Järjestelmän kehittäminen on edennyt suunnitellusti. Kaikki tilat on viety järjestelmään, mutta internetissä tehtävä tilavaraus ei ole vielä tuotantojärjestelmänä. Tilavarausjärjestelmään liittyvä maksuportti on ollut käytössä uimahallilla, samoin maksurannekkeet. Koekäytön aikana järjestelmän toimintavarmuutta on kehitetty ja ajoittaisia toimintahäiriöitä analysoitu sekä korjaustoimiin ryhdytty. Tilojen pääsykoodien käyttöönotto edellyttää lukituksen uusimista niissä tiloissa, joissa koodeja käytetään. Vuokrausperiaatteet ja hinnastot on laadittu ja otettu käyttöön. On käynyt ilmi, että vuokraus- / avustusperiaatteiden yhteensovittaminen edellyttää jatkotarkastelua.
TOTEUTUUKO	KYLLÄ
Edelliset toteumat	Järjestelmän kehittäminen on edennyt suunnitellusti. Kaikki tilat on viety järjestelmään, mutta internetissä tehtävä tilavaraus ei ole vielä tuotantojärjestelmänä.

TILAPALVELUN TASEYKSIKÖ TULOSLASKELMA (ulk. ja sis. erät)	TP 2017	TA 2018 alkuperäinen	TA 2018 muutokset	TA 2018 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Liikevaihto	17 803 027	18 213 936	0	18 213 936	18 212 853,15	-1 083
Myyntituotot	0	12 300	0	12 300	15 721,22	3 421
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	654,67	655
Vuokrat	17 803 027	18 201 636	0	18 201 636	18 196 477,26	-5 159
Muut tuotot	0	0	0	0	0,00	0
Valmistus omaan käyttöön	74 011	100 000	0	100 000	91 787,74	-8 212
Materiaalit ja palvelut	4 447 015	4 553 736	0	4 553 736	4 875 228,59	321 493
Aineet ja tarvikkeet	2 815 588	3 066 450	0	3 066 450	3 209 827,40	143 377
Palvelut	1 631 427	1 487 286	0	1 487 286	1 665 401,19	178 115
Henkilöstökulut	986 798	1 181 192	0	1 181 192	913 527,95	-267 664
Palkat ja palkkiot	737 536	907 618	0	907 618	701 387,50	-206 231
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	200 709	227 552		227 552	161 229,00	-66 323
Muut henkilösivukulut	51 253	46 022		46 022	50 911,45	4 889
Poistot ja arvonalentumiset	5 831 169	6 006 235	0	6 006 235	5 660 663,58	-345 571
Liiketoiminnan muut kulut	1 196 280	1 090 822	0	1 090 822	1 408 992,39	318 170
Vuokrat	1 167 143	1 061 322	0	1 061 322	1 387 056,31	325 734
Muut kulut	29 137	29 500	0	29 500	21 936,08	-7 564
Liikelylijäämä	5 415 777	5 481 951	0	5 481 951	5 446 228,38	-35 723
Rahoitustuotot ja -kulut	860 966	872 312	0	872 312	657 184,79	-215 127
Korkotuotot	0	0	0	0	0,00	0
Muille maksetutu korkokulut	419 350	421 312	0	421 312	387 639,36	-33 673
Korvaus jäännöspääomasta	441 165	450 000	0	450 000	265 298,12	-184 702
Muut rahoituskulut	451	1 000	0	1 000	4 247,31	3 247
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	4 554 811	4 609 639	0	4 609 639	4 789 043,59	179 405
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0,00	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0,00	
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0,00	
Yli/alijäämä ennen varauksia	4 554 811	4 609 639	0	4 609 639	4 789 043,59	179 405
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	0	189 500	189 199,44	-301
Tilikauden yli-/alijäämä)	4 744 010	4 799 139	0	4 799 139	4 978 243,03	179 104

Tase 31.12.2018

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	83 019 509,76	74 703 111,15
I Aineettomat oikeudet	7 870,78	2 065,50
2. Muut pitkävaikutteiset menot	7 870,78	2 065,50
II Aineelliset hyödykkeet	81 129 981,16	72 786 591,18
1. Maa- ja vesialueet	2 084 230,82	2 084 230,82
2. Rakennukset	63 177 065,73	68 345 391,94
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	39 055,70	46 156,71
4. Koneet ja kalusto	213 766,60	77 761,51
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 615 862,31	2 233 050,20
III Sijoitukset	1 881 657,82	1 914 454,47
1. Osakkeet ja osuudet	966 538,62	999 335,27
3. Muut lainasaamiset	915 119,20	915 119,20
B VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 049 979,41	312 768,26
I Vaihto-omaisuus	139 298,54	140 941,32
II Saamiset	910 680,87	171 826,94
Pitkäaikaiset	1 731,00	806,00
4. Muut saamiset	1 731,00	806,00
Lyhytaikaiset	908 949,87	171 020,94
1. Myyntisaamiset	78 802,19	25 463,97
4. Muut saamiset	830 147,68	145 556,97
VASTAAVAA YHTEENSÄ	84 069 489,17	75 015 879,41
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	30 162 494,25	8 843 270,73
I Jäännöspääoma	30 162 494,25	8 843 270,73
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 670 148,51	2 859 347,95
1. Poistoero	2 670 148,51	2 859 347,95
D VIERAS PÄÄOMA	51 236 846,41	63 313 260,73
Pitkäaikainen	41 851 499,60	49 343 115,61
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 851 499,60	49 343 115,61
Lyhytaikainen	9 385 346,81	13 970 145,12
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 491 616,01	10 091 616,01
7. Ostovelat	1 635 704,40	3 615 565,01
9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	29 869,06	38 398,09
10. Siirtovelat	228 157,34	224 566,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	84 069 489,17	75 015 879,41

VI VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS – KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on kaavoitus- ja teknisen lautakunnan alaista toimintaa. Organisaatiouudistuksen myötä toiminta on 23.8.2018 alkaen kuulunut infra- ja tukipalvelut toimialaan.

Vesihuoltolain muutosten mukaan (22.8.2014/681) mukaan kunnan tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpidolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Lakimuutoksen (1.9.2014) mukaan huleveden viemärointi on eriytettävä muista toiminnoista. Kirjanpidolautakunnan kuntajaosto on antanut lausunnon 112 9.3.2015 koskien ko. lain muutosta. Lausunnon mukaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muista vesihuoltolaitoksen toiminnoista laskennallisesti ja huleveden viemäroinnistä ei tehdä erillistä toimintakertomusta, vaan vesihuoltolain 20 § tiedot esitetään vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksessä erillisinä. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista ja -tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen.

1 TOIMINTAKERTOMUSVUODEN OLENNAISIMMAT TAPAHTUMAT

Vesilaitos		TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	Muutos %
Toiminnan laajuus						
Kulutusposteitä / liittyneet kiinteistöt	kpl	3361	3405	3444	3474	101 %
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 089 995	1 075 946	1 076 447	1 089 764	101 %
Myyty vesi	m ³	975 813	990 365	984 700	1 028 683	104 %
Laskuttamattoman veden osuus	%	10,5 %	8,0 %	8,5 %	5,6 %	66 %
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 201 973	1 075 806 *	1 265 602	1 181 743	93 %
Laskutettu jätevesi	m ³	933 947	938 783	948 973	960 546	101 %
Vastaanotettu lokajäte	m ³	43 835	44 164	38 015	26 176	69 %
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	18,7 %	-	22,0 %	16,5 %	75 %
Vesijohtoverkosto	km	240	243	270	272	101 %
Viemäriverkosto	km	195	198	200	202	101 %
Hulevesiviemäriverkosto	km	119	123	134	136	101 %
Jätevedenpumppaamot	kpl	101	102	103	104	101 %
Henkilöstö	htv	13	13	13	13	100 %
Toiminnan tehokkus/taloudellisuus						
Vesitaksa m ³ (alv 0%)	euroa	1,11	1,11	1,11	1,11	100 %
Jätevesitaksa m ³ (alv 0%)	euroa	2,44	2,44	2,44	2,44	100 %
Muut toiminnan suoritteet						
Saneeratut vesijohdot	km	-	-	0	0	-
Saneeratut jätevesiviemärit	km	-	-	1	1,4	140 %
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	0	1	1	2	200 %

*) Mittalaittevirhe, ei vertailukelpoinen

Talousvesi

Talousvettä pumpattiin kaikilta neljältä pohjavedenottamolta yhteensä 1 089 764 m³ ja Lohjan verkostosta pumpattiin 640 m³. Vedenottamot olivat toiminnassa koko vuoden ajan lukuun ottamatta huoltotöistä johtuvia katkoksia. Vihdin Veden päävedenottamalla Luontolassa otettiin tammikuussa käyttöön edellisenä vuonna hankittu varavoimakone. Varavoimakoneen avulla voidaan varmistaa päävedenottamon vedentuotannon toiminta häiriötilanteissakin. Lisäksi Luontolaan vaihdettiin painesuodattimien aktiivihielet, joiden tarkoituksena on poistaa liuotinaineita raakavedestä.

	Luontola	Lankila	Isolähde	Lautoja	Yhdysjohto	Yhteensä
Vuosi	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2012	955 446	69 540	54 774	44 888	-	1 124 648
2013	951 782	110 794	60 538	51 630	8 020	1 182 764
2014	955 915	114 724	84 163	54 504	-	1 209 306
2015	924 322	71 891	56 578	37 204	4 059	1 089 995
2016	958 105	138 235	13 555	33 949	-	1 075 946
2017	940 261	60 140	47 840	28 206	-	1 076 447
2018	903 545	58 990	84 590	42 639	640	1 090 404

Uutta vedentuotantolähdettä etsittiin Maaniitunlahdelta läheltä Hiidenveden rantaa. Pohjavesitutkimusten tulosten perusteella todettiin kyseinen kohta vedenjohtavuudeltaan ja happipitoisuudeltaan huonosti soveltuvaksi vedenhankintaan. Tutkimuksia jatketaan vuonna 2019 samalta alueelta, mutta lähempää Nummelanharjua.

Vihdin Vesi, Uudenmaan ELY-keskus ja Geologian tutkimuskeskus (GTK) tutkivat yhteishankkeena Nummelanharjun ja Isolähteen pohjavesialueiden geologista rakennetta. Tutkimuksesta saatiin uutta tietoa alueiden kalliopinnasta, hienoaineskerroksista sekä pohjavedenpinnan tasosta ja virtaussuunnista. Tätä selvitystä hyödynnetään tulevaisuudessa vedentuotantolähteiden tutkimuksissa.

Toimintakertomusvuoden aikana käynnistettiin vedenottamoiden vedenjakelun automaation kehittämissuunnittelu. Kyseessä on vedenottamoiden automaation muutostyö siten, että veden pumppausta laitokselta verkostoon on mahdollista ohjata laitoksen painemittausten perusteella ilman vesitornin pinnankorkeustietoa. Hanke jatkuu vuonna 2019, jolloin muutostyöt on tarkoitus toteuttaa.

Jätevedenpuhdistamot

Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevettä toimintakertomusvuonna yhteensä 1 181 743 m³, Nummelan puhdistamolla 958 149 m³ ja kirkonkylällä 223 594 m³. Umpisäiliö- ja sakokaivolietteitä tuotiin Nummelan jätevedenpuhdistamolle vuoden aikana yhteensä 26 176 m³, joka on noin kolmannes vähemmän kuin aiempina vuosina. Erityisesti Kirkonkylän puhdistamon pienentyneeseen jätevesimäärään vaikutti vähäinen vuotovesimäärä. Vuotovesien vähyteen vaikutti ennen kaikkea vähäluminen talvi, vähäiset sateet sekä poikkeuksellisen lämmin kesä.

	Nummela	Kirkonkylä
Vuosi	(m3)	(m3)
2012	951 000	272 000
2013	980 000	269 000
2014	976 759	245 225
2015	920 178	281 795
2016	824 577	251 229
2017	991 214	274 388
2018	958 149	223 594

	Vastaanotettu lokajäte
Vuosi	(m3)
2012	38 709
2013	38 910
2014	38 035
2015	43 835
2016	43 922
2017	38 015
2018	26 176

Jätevedenpuhdistamot toimivat tasaisesti koko vuoden eikä merkittäviä huolto- ja saneeraustoimenpiteitä tehty vuoden 2018 aikana.

Nummelan puhdistamon käsittelytulokset olivat erinomaisia ja saavuttivat lupapäätöksessä asetetun puhdistusvaatimuksen. Nummelan puhdistamolla on käytetty puhdistetun jäteveden kemiallista desinfiointia ainoastaan kesäisin. Desinfiointi on toiminut erinomaisesti ja vuonna 2018 desinfiointi otettiin ympäri- vuotiseen käyttöön.

Nummelan jätevedenpuhdistamon käsittelytulos						
	2014	2015	2016	2017	2018	Lupaehto
BOD 7	1,3	1,9	2,5	3,2	3,8	enintään 10
(mg/dm3)						
Fosfori (P tot)	0,039	0,053	0,080	0,064	0,069	enintään 0,3
(mg/dm3)						
Typpi (N tot)	82	83	82	81	80	vähintään 70
(%)						
NH4-N	0,42	0,85	1,75	0,81	1,7	enintään 4
(mg/dm3)						

Kirkonkylän puhdistamon tulokset olivat hyviä, lukuun ottamatta ammoniumtyypen pitoisuuden raja-arvoa, jota ei saavutettu.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käsittelytulos						
	2014	2015	2016	2017	2018	Lupaehto
BOD 7	2,7	3,8	4,3	3,5	8	enintään 15
(mg/dm3)						
Fosfori (P tot)	0,066	0,049	0,16	0,067	0,14	enintään 0,3
(mg/dm3)						
Typpi (N tot)	43	38	26	23	38	ei lupaehtoa
(%)						
NH4-N	0,32	0,24	5,6	28	29	enintään 4 (väh. 12 °C)
(mg/dm3)						

Vihdin kirkonkylän ja Nummelan jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupien tarkistamishakemukset olivat Etelä-Suomen Aluehallintovirastossa käsittelyssä, päätöksiä odotetaan vuonna 2019.

Verkostot

Talousvettä laskutettiin toimintakertomusvuoden aikana 1 150 370 m³. Tästä kokonaismäärästä on vähennettävä virheellisen mittarilukemaimoituksen vuoksi laskutettu vesimäärä, joka jakautuu vuosille 2011-2018. Todellinen verkostosta jaettu vesimäärä vuonna 2018 oli 1 028 683 m³. Laskutettua kuutiomäärää kun verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden eli ns. vuotoveden osuus ainoastaan 5,6 %. Tästä osuudesta valtaosa koostuu verkoston rakentamisen yhteydessä käytettävästä huuhteluvedestä sekä pelastuslaitoksen vedenotto paloposteista, joten todellisuudessa verkostosta vuotavan veden osuus todella alhaiseksi.

Vesijohtoverkostossa korjattiin 8 kpl runkojohdon putkirikkoja. Yhden putkirikon korjaaminen osoittautui haasteelliseksi sen sijainnin vuoksi ja korjaustöihin pääsyä viivästytti puunkaato, joka oli tehtävä ennen kaivutöitä. Tämä vesikatkos piteni yli 12 h mittaiseksi. Näiden runkojohtojen putkirikkojen lisäksi oli vuoden aikana muutamia vuotoja tonttijohdoissa ja osuuskuntien verkostoissa.

Jätevettä laskutettiin 960 546 m³ vuoden 2018 aikana. Tätä kun verrataan puhdistamoille tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus 16,5 %. Vuotovesien vähentymiseen vaikuttaa toimintakertomusvuoden aikana tehdyt viemäriverkoston saneeraukset, mutta merkittävimmin vaikuttavat vuoden 2018 sääolosuhteet. Talvi 2017-2018 oli hyvin vähäluminen, kesä poikkeuksellisen lämmin ja syksy saateiltaan vähäinen.

Viemäriverkostossa tapahtui kolme ylivuotoa vuoden 2018 aikana. Suurin ylivuoto tapahtui keväällä, kun keskuspumppaamon ja Nummelan välinen paineviemäri rikkoontui Porintien varrella. Kesällä ja loppuvuodesta olivat pienemmät ylivuodot Stenkullassa ja Hiidenrannan pumppaamolla.

Hallinto ja henkilöstö

Vihdin Veden henkilöstössä tapahtui tilinpäätösvuoden aikana merkittäviä muutoksia vesilaitoksen johtajan ja vesihuoltomestarin irtisanouduttua keväällä. Syksyn aikana avoinna olevat virat saatiin täytettyä. Vihdin Veden henkilöstömäärä oli 13. Henkilöstöstä 4 työskentelee jätevedenpuhdistamoilla, 5 henkilöä vedenotamoilla sekä verkostotöissä ja 4 henkilöä hallinnossa.

Toimintakertomusvuoden aikana Vihdin Vedelle laadittiin varautumissuunnitelma. Varautumissuunnitelman tarkoituksena on vesihuoltolaitoksen toimintojen ja veden saannin turvaaminen häiriötilanteissa sekä kriittisten toimintojen ja asiakkaiden tunnistaminen. Varautumissuunnitelmaan laadittiin toimintakortit häiriötilanteiden varalle, joissa kiinnitettiin erityistä huomiota viestintään ja kriisijohtamiseen häiriötilanteessa. Varautumissuunnitelma esiteltiin vuoden lopulla kunnan sisäisille yhteistyötahoille sekä toimitettiin viranomaiskäyttöön kunnan lisäksi Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitokselle, Uudenmaan ELY-keskukselle ja Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle.

Vesihuoltolaitokselle laadittua talousmallia päivitettiin ja sen käyttöönotto aloitettiin pitkän aikavälin taloussuunnittelua varten. Suunnitelman tarkoituksena on ohjata toimintaa siten, että tulevien vuosien toiminta on mahdollisimman hyvin tiedossa etukäteen. Tällöin investointeihin, henkilöstöresursseihin ja talouden kehitykseen voidaan varautua riittävän ennakoivasti. Suunnitelman avulla taloudellinen kehitys on turvattu ja veden hintaa voidaan säädellä maltillisesti. Suunnitelman avulla tulevat investoinnit tullaan arvioimaan tavalla, jotka huomioivat käyttökulut myös pitkällä aikavälillä (elinkaaritarkastelu).

Talouden toteutuminen

Toiminnan tulot toteutuivat budjetoitua huonommin. Myyntituotoissa 4 372 498 euroa on mukana virheelisen mittarilukemalmoituksen vuoksi laskutettu vesimäärä, joka jakautuu vuosille 2011-2018. Uusia liittyjiä tuli toimintakertomusvuoden aikana 30 kpl. Liittymismaksutulot olivat 366 465,92 euroa, jotka ovat hieman alhaisemmat kuin edellisinä vuosina jolloin liittymämääräkin on ollut korkeampi.

Toimintakulut ylittivät budjetoidun 197 209 euroa. Henkilöstömuutokset vesilaitoksen johtajan ja vesihuoltomestarin osalta aiheuttivat henkilöstökulujen ylittymisen, kun työsuhteen päättyessä maksettiin myös kertyneet lomat. Toinen tulosalueen kustannuksia nostava tekijä on öljyn ja sähkön siirtohinnan korotus sekä varaston alasajo.

Toimintatuotot ylittyivät sen verran reilusti, että toimintakulujen ylitys ei vaikuttanut toimintakatteen toteutumiseen. Toimintakate toteutui 114 734 euroa budjetoitua paremmin ja tilikausi jäi ennakoitua enemmän ylijäämäiseksi. Ylijäämän suurus oli 421 224 euroa, joka liitetään vesihuoltolaitoksen omaan pääomaan ylijäämä/alijäämätilille. Syntynyttä ylijäämää voidaan käyttää vesihuoltolaitoksen tulevien vuosien mahdollisten alijäämien kattamiseen.

Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko vuodelle 2018 oli yhteensä 393 000 euroa.

Investoinneista toteutui vain noin 60 %. Investointien vajaan toteuman sekä käyttötalouden ylijäämän vuoksi kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliselle yhdystilille kertyi lisää vesihuollon saamisia. Tämä mahdollistaa suuremmat investoinnit tulevina vuosina.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2018	VESIHUOLTOLAITOKSEN PITKÄN AIKAVÄLIN SUUNNITELMALLINEN, TEHOKAS JA TALOUDELLINEN TOIMINTA
Tavoite 2018-2020	Vesihuoltolaitos toimii suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.
Toimenpide	Vesihuollon kehittämis- ja taloussuunnitelma, sen toteuttaminen, tavoitteiden seuranta ja saavuttaminen.
Mittari / Arviointikriteeri Tavoitetaso	<p>2018 mittari on suunnitelman valmistuminen ja toimenpiteiden käynnistäminen. Seuraavat mittarit asetetaan vuosittain suunnitelmassa olevien arvioiden sekä seurannan perusteella.</p> <p>Suunnitelmalla ohjataan toimintaa siten, että tuleviin vuosien toiminta on tiedossa, jolloin investointeihin, henkilöresursseihin ja talouden kehitykseen voidaan varautua riittävän ennakoivasti.</p> <p>Suunnitelman avulla taloudellinen kehitys on turvattu ja veden hintaa voidaan säädellä maltillisesti. Suunnitelmalla tulevat investoinnit tullaan arvioimaan tavalla, jotka huomioivat käyttökulut myös pitkällä aikavälillä (elinkaaritarkastelu).</p> <p>Henkilöstö osallistetaan, sekä heidän työviihtyvyys ja jaksaminen turvataan.</p>
Vastuhenkilö	Vesilaitoksen johtaja
Toteuma	Kehittämis- ja taloussuunnitelman valmistelu aloitettiin ja uusi vesilaitoksen johtaja jatkoi työtä, mutta henkilövaihdosten johdosta tavoitetta ei saavutettu.
TOTEUTUIKO	EI
Edelliset toteumat	

2 VESILAITOKSEN LASKELMAT

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017	
	1.1.-31.12.2018	Toteutunut €	Toteutunut €
Liikevaihto		4 372 498,27	4 187 063,79
Valmistus omaan käyttöön		34 062,30	0,00
Muut tuet ja avustukset		382,15	
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-739 938,96		-659 058,19
Varastojen lisäys tai vähennys	-25 053,01		
Palvelujen ostot	-965 300,85	-1 730 292,82	-979 821,27
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-512 455,15		-473 769,29
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-125 424,72		-95 533,63
Muut henkilösivukulut	-33 237,47	-671 117,34	-36 232,87
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 169 471,44		-1 104 010,33
Arvonalentumiset	0,00	-1 169 471,44	0,00
Liiketoiminnan muut kulut		-19 182,65	-88 767,36
Liikeylijäämä		816 878,47	749 870,85
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot kunnalta	0,00		7 898,25
Muut rahoitustuotot	262,20		7 411,94
Muille maksetut korkokulut	0,00		-1 483,28
Korvaus peruspääomasta	-393 000,00		-393 000,00
Muut rahoituskulut	-2 916,02	-395 653,82	
Ylijäämä ennen satunn. eriä		421 224,65	370 697,76
Satunnaiset tuotot		0,00	19 004,57
Ylijäämä ennen varauksia		421 224,65	389 702,33
Tilikauden ylijäämä		421 224,65	389 702,33

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2018		Liikelaitos	
	Kirjanpidollinen taseyksikkö		1.1. - 31.12.2017	
	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2017
	Eur	Eur	Eur	Eur
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä	816 878,47		749 870,85	
Poistot ja arvonalentumiset	1 169 471,44		1 104 010,33	
Rahoitustuotot ja -kulut	-395 653,82		-379 173,09	
Satunnaiset erät	0,00		19 004,57	
Muut tulorahoituksen korjaukset	0,00	1 590 696,09	0,00	1 493 712,66
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 101 774,17		-1 397 023,15	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-1 101 774,17	0,00	-1 397 023,15
Toiminnan ja investointien rahavirta		488 921,92		96 689,51
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 253,96		-5 256,00	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00		0,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-5 253,96	0,00	-5 256,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	34 955,91		-1 379,37	
Saamisten muilta muutos	-854 697,70		51 122,62	
Saamisten kunnalta muutos	-183 336,34		-747 960,33	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen muutos	354 508,26		501 326,66	
Palautuskelpoisten liitt.maksujen kunnalta muutos	11 957,66		100,00	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	234 636,36		51 525,10	
Korottomien velkojen muutos	-81 560,18	-483 536,03	53 831,81	-91 433,51
Rahoituksen rahavirta		-488 789,99		-96 689,51
Rahavarojen muutos		131,93		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	131,93		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	131,93	0,00	0,00

TASE	31.12.2018	Kirjanpidollinen taseyksikkö	Liikelaitos
VASTAAVAA		Vuosi 2018 €	Vuosi 2017 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		19 003 295,17	19 070 992,44
Aineelliset hyödykkeet		19 003 295,17	19 062 454,39
Maa- ja vesialueet		120 283,83	109 616,75
Rakennukset		2 527 865,57	2 801 681,59
Kiinteät rakenteet ja laitteet		15 954 186,07	13 724 986,65
Koneet ja kalusto		30 781,74	41 497,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin		370 177,96	2 384 671,65
Sijoitukset		0,00	8 538,05
Muut saamiset		0,00	8 538,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT		8 047 697,04	7 044 486,98
Vaihto-omaisuus		15 953,44	50 909,35
Aineet ja tarvikkeet		15 953,44	50 909,35
Saamiset		8 031 611,67	6 993 577,63
Lyhytaikaiset saamiset		8 031 611,67	6 993 577,63
Myyntisaamiset		547 150,51	258 291,39
Saamiset kunnalta		6 907 758,62	6 724 422,28
Muut saamiset		541 142,98	4 272,46
Siirtosaamiset		35 559,56	6 591,50
Rahat ja pankkisaamiset		131,93	0,00
VASTAAVAA		<u>27 050 992,21</u>	<u>26 115 479,42</u>

TASE	31.12.2018	Kirjanpidollinen taseyksikkö	
VASTATTAVAA		Vuosi 2018 €	Vuosi 2017 €
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		4 612 533,94	4 612 533,94
Edellisten tilikausien ylijäämä		10 556 125,44	10 166 423,11
Tilikauden ylijäämä		421 224,65	389 702,33
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		15 589 884,03	15 168 659,38
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen		10 507 485,30	10 141 019,38
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä		0,00	724 955,48
Muut velat/liittymismaksut		10 507 485,30	9 416 063,90
Lyhytaikainen		953 622,88	805 800,66
Lainat julkisyhteisöiltä		0,00	5 253,96
Ostovelat		403 666,76	367 555,87
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä		402 675,13	156 081,11
Muut velat/liittymismaksut		10 408,18	153 149,07
Siirtovelat		136 872,81	123 760,65
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		11 461 108,18	10 946 820,04
VASTATTAVAA		<u>27 050 992,21</u>	<u>26 115 479,42</u>

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS
HULEVEDET

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2018	Toteutunut € 1.1.-31.12.2017	Toteutunut €
Liikevaihto		218 624,91	209 353,19
Liiketoiminnan muut tuotot		1 722,23	0,00
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-38 249,60		-32 952,91
Palvelujen ostot	-48 265,06	-86 514,66	-48 991,06
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-25 622,76		-23 688,46
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-6 271,24		-4 776,68
Muut henkilösivukulut	-1 661,87	-33 555,87	-1 811,64
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-58 473,57		-55 200,52
Arvonalentumiset	0,00	-58 473,57	0,00
Liiketoiminnan muut kulut		-959,13	-4 438,37
Liikelylijäämä		40 843,92	37 493,55
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot kunnalta	0,00		394,91
Muut rahoitustuotot	13,11		370,60
Muille maksetut korkokulut	0,00		-74,16
Muut rahoituskulut	-19 795,80	-19 782,69	-19 650,00
Ylijäämä ennen satunn. eriä		21 061,23	18 534,90
Satunnaiset tuotot		0,00	950,23
Ylijäämä ennen varauksia		21 061,23	19 485,13
Tilikauden ylijäämä		21 061,23	19 485,13

Hulevesien eriyttämisessä vesihuoltolaitoksen muusta toiminnasta on käytetty laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista.

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS
HULEVEDET

RAHOITUSLASKELMA 1.1. - 31.12.2018

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017		
	Eur		Eur	Eur	Eur
Toiminnan rahavirta					
Liikeliiketoiminta	40 843,92		37 493,54		
Poistot ja arvonalentumiset	58 473,57		55 200,52		
Rahoitustuotot ja -kulut	-19 782,69		-18 958,65		
Saunnaiset erät	0,00		950,23		
Muut tulorahoituksen korjaukset	0,00	79 534,80	0,00		74 685,64
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-55 088,71		-69 851,16		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-55 088,71	0,00		-69 851,16
Toiminnan ja investointien rahavirta		24 446,09			4 834,48
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-262,70		-262,80		
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00		0,00		
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-262,70	0,00		-262,80
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	1 747,80		-68,97		
Saamisten muilta muutos	-42 734,89		2 556,13		
Saamisten kunnalta muutos	-9 166,82		-37 398,02		
Palautuskelpoisten liittymismaksujen muutos	17 725,41		25 066,33		
Palautuskelpoisten liitt.maksujen kunnalta muutos	597,88		5,00		
Korottomien velkojen muutos kunnalta	11 731,82		2 576,26		
Korottomien velkojen muutos	-4 078,01	-24 176,81	2 691,59		-4 571,68
Rahoituksen rahavirta		-24 439,51			-4 834,48
Rahavarojen muutos					
		6,58			0,00
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	6,58		0,00		
Rahavarat 1.1.	0,00	6,58	0,00		0,00

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS
HULEVEDET

TASE 31.12.2018

VASTAAVAA	Vuosi 2018 €	Vuosi 2017 € €
PYSYVÄT VASTAAVAT	950 164,76	953 549,62
Aineelliset hyödykkeet	950 164,76	953 122,72
Maa- ja vesialueet	6 014,19	5 480,84
Rakennukset	126 393,28	140 084,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	797 709,30	686 249,33
Koneet ja kalusto	1 539,09	2 074,89
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinr	18 508,90	119 233,58
Sijoitukset	0,00	426,90
Muut saamiset	0,00	426,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT	402 384,84	352 224,35
Vaihto-omaisuus	797,67	2 545,47
Aineet ja tarvikkeet	797,67	2 545,47
Saamiset	401 587,17	349 678,88
Lyhytaikaiset saamiset	401 587,17	349 678,88
Myyntisaamiset	27 357,53	12 914,57
Saamiset kunnalta	345 387,93	336 221,11
Muut saamiset	27 057,15	213,62
Siirtosaamiset	1 777,98	329,58
Rahat ja pankkisaamiset	6,58	0,00
VASTAAVAA	<u>1 352 549,60</u>	<u>1 305 773,97</u>

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS
HULEVEDET

TASE 31.12.2018

VASTATTAVAA	Vuosi 2018 €	Vuosi 2017 €
OMA PÄÄOMA	779 494,20	758 432,97
Peruspääoma	230 626,70	230 626,70
Edellisten tilikausien ylijäämä	527 806,27	508 321,15
Tilikauden ylijäämä	21 061,23	19 485,12
VIERAS PÄÄOMA	573 055,40	547 341,00
Pitkäaikainen	525 374,26	507 050,97
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymäl	597,88	36 247,77
Muut velat	524 776,38	470 803,20
Lyhytaikainen	47 681,14	40 290,03
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	262,70
Ostovelat	20 183,34	18 377,79
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymäl	20 133,76	7 804,06
Muut velat	520,40	7 657,45
Siirtovelat	6 843,64	6 188,03
VASTATTAVAA	1 352 549,60	1 305 773,97

3 VESILAITOKSEN LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	2018	2017
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/huoltoauto	0,00	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	0,00	0,00

LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKoihin SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotukset	113 804,65	111 367,82
Vesi- ja jätevesimaksuennakot	0,00	3 701,30
Eläkevakuutusvelat	22 809,86	8 455,21
Muut menojäämät	258,30	236,32
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	136 872,81	123 760,65
Siirtovelat yhteensä	136 872,81	123 760,65

TASEEN LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2012 § 73 vahvistamaa poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelmaa on päivitetty 1.1.2017 alkaen koskien osallistumista toisen yhteisön tie- tai ratakankkeisiin (Kv 11.9.2017 § 62).

Kunnanvaltuusto päätti 10.12.2018 § 53, että voimassa olevaa poistosuunnitelmaa tarkistetaan

siten, että hallinto- ja laitosrakennusten sekä tehdas- ja tuontantorakennuksen poistoajat siirtyvät 30 vuotta betoni- ja massiivipuurunkoisten rakennusten osalta muiden rakennusten poistoajoihin säilyessä nykyisen mukaisena. Tarkistettu poistosuunnitelma tulee voimaan 1.1.2018 alkaen. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja. Poistosuunnitelman muutoksen johdosta ei aiempien tilikausien poistoja oikaista.

Vihdin Vesihuoltolaitoksella ei ole edellä mainittuja tie- tai ratakankkeita, joten poistosuunnitelman päivityksellä ei ole vaikutusta liikelaitoksen poistoihin.

Ennen vuotta 2013 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 9.6.2003 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

	Vuosi 2018 €	Vuosi 2017 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.	4 612 533,94	4 612 533,94
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	4 612 533,94	4 612 533,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	10 556 125,44	10 166 423,11
Liittymismaksurahaston siirto	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	10 556 125,44	10 166 423,11
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	421 224,65	389 702,33
Oma pääoma yhteensä	15 589 884,03	15 168 659,38

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai keskihinnan määräisenä.

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	2018	2017
Virka- ja työsuhteita yhteensä	13	13
Yleishallinto	4	4
Nummelan puhdistamo	3	3
KK puhdistamo	1	1
Verkosto, vedenottamot, pumppaamot	5	5

VII KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Erkki Eerola
kunnanjohtaja

Tuija Sundberg
Puheenjohtaja

Anu Rajajärvi
I varapuheenjohtaja

Sari Metsäkivi
II varapuheenjohtaja

Olli-Pekka Hatanpää
Jäsen

Olli Ikonen
Jäsen

Tapio Karjalainen
Jäsen

Veli-Matti Laitinen
Jäsen

Tiina Noro
Jäsen

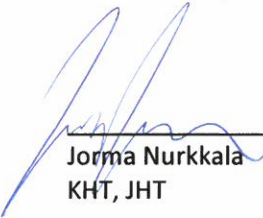
Pasi Saario
Jäsen

VIII TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olen antanut suorittamastani tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vihdissä 29 / 4 2019

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy *OS AB*
Tilintarkastusyhteisö

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

IX TILIKIRJALUETTELO

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirja	Muoto	Säilytys
Päiväkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	Atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontrat	Atk-tuloste	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakortit	Atk-tuloste	Pysyvästi
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Liitetietojen erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna	Pysyvästi

Kunnan ostolaskut ovat sähköisessä muodossa Rondo-ostolaskujen kierrätysjärjestelmässä. Muistioista osa on sähköisessä muodossa Rondo-arkistossa. Rondo-arkistoon arkistoituvat myynti- ja ostolaskut, tiliotteet ja viitesuorituslistat.

KIRJANPIDON OSAJÄRJESTELMÄT

Taloussuunnittelu	Raindance
Kirjanpito	Raindance/Kunnan Taitoa
Ostoreskontra	Rondo R8/Kunnan Taitoa
Maksatusohjelma	Basware Analyste Banking/Kunnan Taitoa
Konsernitilinpäätös	Clausion/Kunnan Taitoa
Käyttöomaisuuskirjanpito	Raindance /Kunnan Taitoa
Myyntireskontra	Raindance/Kunnan Taitoa
Yleislaskutus	Rondo R8 yleislaskutus
Vesilaskutus	VesikantaPlus
Päivähoitolaskutus	Pro Consona Päivähoito
Tilavaraukset	Enkora
Tilavuokrat	Haahtela
Maavuokrat	Trimble
Palkkahallinto	Pegasos HEHA/Kunnan Taitoa
	Webtallennus
Henkilöstöhallinnon raportointi	AGS
Kassajärjestelmä	Casio
Matkalaskut	M2
Työajanmittausohjelma	Timecon

V/HT\